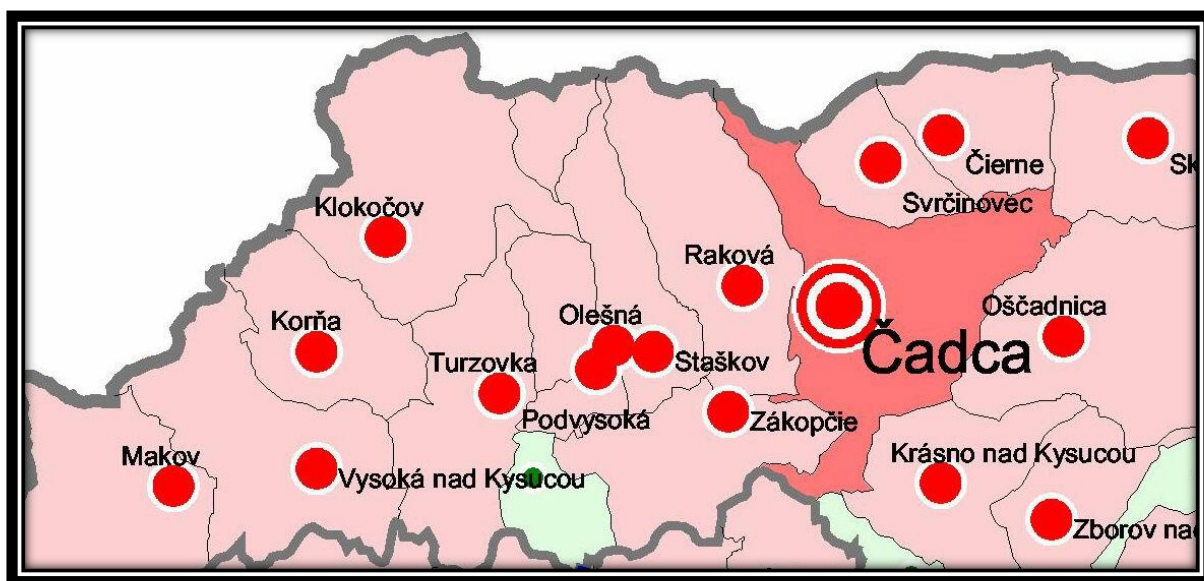


**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022**

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022**



Spracovateľ: Regionálna rozvojová agentúra Kysuce

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022**

OBSAH

ÚVOD	4
VÝZNAM PHSR	4
1. ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ 2015 - 2022	7
1.1 Erb, pečať a vlajka obce Podvysoká	9
1.2 História obce Podvysoká	10
1.2.1 Nová farnosť Podvysoká s filiálkou Olešná	10
1.3 Geologické, geomorfologické a pedologické pomery v obci Podvysoká	11
1.4 Klimatické pomery.....	11
1.5 Hydrologické pomery	11
1.6 Životné prostredie v obci Podvysoká	12
1.6.1 Životné prostredie - flóra	13
1.6.1 Životné prostredie - fauna	14
1.7 Demografický vývoj obce Podvysoká	15
1.7.1 Prognóza demografického vývoja	17
1.7.2 Prognóza vývoja počtu obyvateľov obce Podvysoká do roku 2035	19
1.8 Štruktúra obyvateľstva podľa vekových skupín, vzdelanostná, náboženská a národnostná štruktúra	24
1.9 Ekonomika a jej vývoj v obci Podvysoká	32
1.9.1 Miera nezamestnanosti a štruktúra ekonomických aktivít obyvateľov obce Podvysoká	32
1.9.2 Miera ekonomicky aktívnych osôb v obci Podvysoká	35
1.9.3 Trh práce v obci Podvysoká	40
1.9.4 Miera nezamestnanosti v obci Podvysoká	40
1.9.5 Priestor a podmienky na podnikanie v obci Podvysoká	40
1.10 Vzdelávanie v obci Podvysoká	44
1.11 Kultúra, šport, cestovný ruch a voľný čas v obci Podvysoká	46
1.12 Sociálne služby v obci Podvysoká	49
1.13 Bývanie a služby občanom obce Podvysoká	49
1.14 Dopravná a technická infraštruktúra obce Podvysoká	50

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022**

1.14.1	Vodovod v obci Podvysoká	52
1.14.2	Kanalizačná sieť v obci Podvysoká	53
1.14.3	Plynofikácia obce Podvysoká	55
1.15	Samospráva obce Podvysoká	56
1.15.1	Orgány samosprávy obce Podvysoká	56
1.15.2	Hospodárenie a rozpočet obce Podvysoká	58
1.15.3	Územné plánovanie v obci Podvysoká	63
1.15.4	Strategické plánovanie v obci Podvysoká	64
1.15.5	Zostavenie hospodárskeho výsledku obce Podvysoká	64
1.15.6	Majetok obce Podvysoká a jeho spravovanie	65
1.16	Analýza vonkajšieho prostredia Slovenskej republiky	67
1.17	Analýza vonkajšieho prostredia Žilinského samosprávneho kraja	68
2	SWOT ANALÝZA OBCE PODVYSOKÁ	77
2.1	Strom problémov obce Podvysoká	81
3	STRATEGICKÁ ČASŤ PHSR OBCE PODVYSOKÁ	83

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

ÚVOD

V súvislosti s novým programovým obdobím Európskej únie na roky 2014 - 2020 je nevyhnutné aktualizovať základné programové dokumenty, prostredníctvom ktorých je možné čerpať finančné prostriedky z Európskych štrukturálnych fondov na podporu rozvojových projektov a aktivít.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie. Je to programový dokument, spracovaný na základe zákona č. 539/ 2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

Program je komplexným dokumentom, integrujúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto bude mať voči ostatným plánovacím dokumentom spracovaným na miestnej úrovni zastrešujúcu funkciu. Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši otázky fyzického rozvoja územia (lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch), program rozvoja sa podrobnejšie zaoberá otázkami sociálneho a ekonomického rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Podvysoká je v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnom rozvojovom pláne a v súlade s metodikou na vypracovanie príslušného programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja pre obce na roky 2014 - 2022.

VÝZNAM PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHSR) obce Podvysoká je základným výkonným a programovým dokumentom na úrovni obce v rámci partnerstva lokálnej samosprávy, podnikateľského sektora a mimovládnych organizácií z územia obce.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja:

- navrhuje systematickú a funkčnú stratégiu trvalo udržateľného rozvoja obce zameranú na realizáciu všestranného ekonomického a sociálneho rozvoja,
- čerpá najmä zo znalosti miestnych aktérov a odborníkov, ktorí najlepšie poznajú miestne problémy, potreby a rozvojové možnosti obce,

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022**

- umožňuje partnerom spoluúčast' na programovaní, realizácii a kontrole stratégie ekonomického a sociálneho rozvoja obce,
- pomáha zvyšovať všeobecné povedomie o potrebách obce a celého regiónu.

A) Potrebu zabezpečenia PHSR ustanovuje zákon č. **539/2008 Z. z.** o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z., ktorý ukladá obciam povinnosť spracovať Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (ďalej len PHSR) ako nástroja, pomocou ktorého sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja. PHSR sa spracováva spravidla na 7 rokov s dlhodobým výhľadom na 10 - 14 rokov. PHSR koncepčne, systémovo analyzuje a určuje budúcnosť rozvoja spolu s činnosťami, investičnými projektmi so zdrojovým krytím na jej zabezpečenie. Vytvára rámec, ktorého naplnenie bude zárukou, že PHSR nebude zbytočne rozsiahlym a len popisným zoznamom nereálnych zámerov (zoznamom vecí, na ktoré obec nemá peniaze), ale skutočným strategickým rozvojovým dokumentom s cieľom dosiahnuť rast životnej úrovne na konkrétnom území.

B) Je dôležitou podmienkou pre získavanie externých zdrojov, napríklad z EÚ, štátneho rozpočtu a pod., nakoľko možnosť žiadať o nenávratný finančný príspevok z týchto zdrojov je podmienená dokladovaním súladu projektového zámeru s prioritami schváleného PHSR danej obce.

C) Je nástrojom zachovávania kontinuity rozvojových zámerov obce a efektívneho využívania vlastných zdrojov a potenciálu.

Účelom PHSR je vytvorenie rozvojového programu územia (obce), ktorý vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jeho obyvateľov a zároveň je v súlade s prijatými nadradenými koncepciami vyššej úrovne. Cieľom PHSR je spracovanie takého súhrnu cieľov a opatrení, ktoré napomáhajú zabezpečeniu trvalo udržateľného rozvoja územia (obce), a ktoré smerujú k uspokojovať potreby súčasnej generácie bez toho, aby ohrozil možnosti uspokojovania potrieb budúcich generácií.

Obec Podvysoká má na svojom území značný potenciál, má veľmi dobrú geografickú polohu s autonómnym postavením a zároveň s relatívnou blízkosťou k centru regiónu. Má viacero silných stránok, ktoré už v tomto období vplývajú na jej ďalší rozvoj.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022**

V záujme ďalšieho postupu pri skvalitňovaní života v obci je potrebné popísať jej súčasnú východiskovú pozíciu, analyzovať jednotlivé oblasti života, stanoviť možnosti a príležitosti, definovať strategickú víziu, zámery, ciele a konkrétne aktivity, ktoré v krátkodobom, strednodobom i dlhodobom horizonte vytvoria podmienky na ďalší rozvoj obce Podvysoká.

PHSR obce Podvysoká na roky 2015 - 2022 stanovuje vízie a strategické ciele, navrhuje konkrétne aktivity pre ich dosiahnutie, uvádza merateľné ukazovatele a určuje opatrenia v oblasti: vzdelávania, kultúry, športu, voľného času a mládeže, sociálnych služieb a zdravotníctva, bývania a služieb občanom, bezpečnosti a poriadku, marketingu, cestovného ruchu a ekonomického rozvoja, dopravy a technickej infraštruktúry, životného prostredia a samosprávy. Na základe vytvoreného dokumentu je možné programovať územný a integrovaný rozvoj trvalo udržateľným spôsobom, pripraviť územie obce a budovať jeho kapacity pre absorpciu nových technológií, služieb a rôznych ponúk a príležitostí pre zvýšenie kvality života obyvateľov na území obce Podvysoká.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

1. ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ 2015 - 2022

Vzhľadom na svoju veľkosť, je obec Podvysoká úzko spätá so svojím okolím a je od neho závislá. Obec nemôže presadzovať individuálny prístup k regionálnemu rozvoju, ale musí dôkladne analyzovať svoje prostredie a plánovať svoj rozvoj v súlade s obmedzeniami a možnosťami okolia. Nie je možné, aby obec Podvysoká poskytovala svojim obyvateľom všetky služby verejného charakteru, pretože by to mohlo byť vzhľadom na počet obyvateľov neekonomické a tieto služby by nedosahovali požadovaných kvalít. Obec Podvysoká sa preto musí orientovať na služby obyvateľstvu, ktoré sú v obci vykonávané lepšie a výhodnejšie ako v okolitých sídelných centrách (blízke mesto). Avšak stále zostáva priestor pre stanovenie vlastných priorít a hľadanie nástrojov pre ich naplnenie.

Poloha je ďalším kľúčovým faktorom rozvoja obce Podvysoká, a to z pohľadu všetkých regionálnych úrovní, má mimoriadny vplyv na ekonomiku.

Obec Podvysoká leží v severozápadnej časti Slovenska v regióne Horné Kysuce. Obec leží juhozápadným smerom od Čadce vo vzdialenosti 11 km, v údolí rieky Kysuce. Z administratívneho hľadiska patrí do Žilinského kraja, okresu Čadca. Z hľadiska kategorizácie územno-štatistickej jednotky EUROSTAT vystupuje ako úroveň NUTS V.

Obec Podvysoká sa nachádza v hornokysuckom podolí v severozápadnej časti Javorníkov pri pravom brehu toku rieky Kysuce. Chotár obce sa rozkladá na severnej, severovýchodnej a severozápadnej strane hory Vysokej (výška 798 m), Hrošovej a Bukoviny (výška 675 m). Pod vrcholom hory Vysokej sa stýkajú chotáre troch obcí, Podvysokej, Turzovky a Dlhej nad Kysucou. Na severnej strane je chotár Olešnej.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Tabuľka 1 Poloha obce Podvysoká

Základná charakteristika obce Podvysoká (k 31.12.2014)	
Kód obce	509361
Názov okresu	Čadca
Názov kraja	Žilinský
Štatút obce	obec
PSČ	023 57
Prvá písomná zmienka o obci - meste - rok	1 658
Nadmorská výška obce v m n. m.	460
Celková výmera územia obce [m ²]	5 609 341
Počet obyvateľov obce	1 326
Hustota obyvateľstva na km ²	235

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

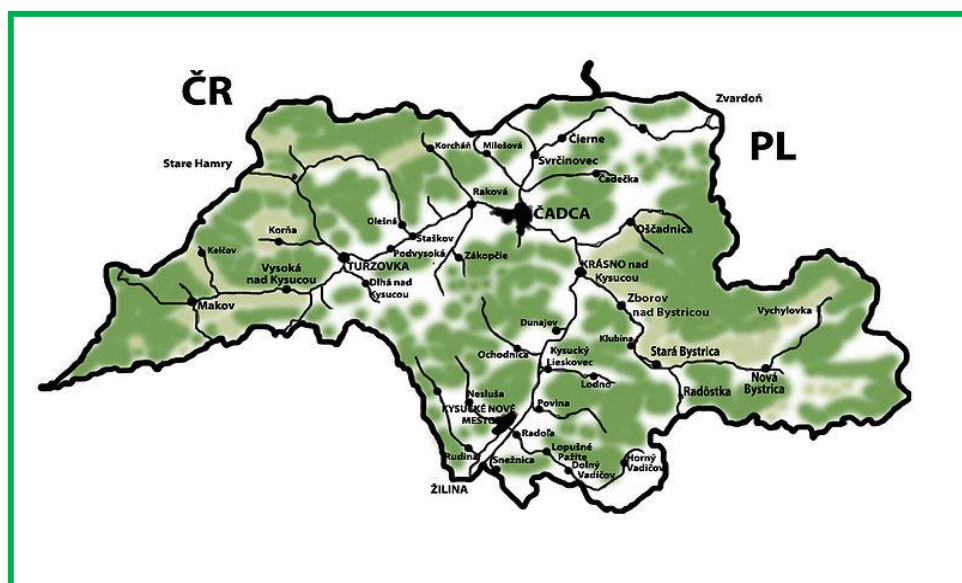
Obec má vybudovanú takmer kompletnú infraštruktúru. Obcou prechádza cesta II/487, na ktoré sú napojené miestne komunikácie. Komunikácie prešli rekonštrukciou položením asfaltového krytu. Obec má vybudovanú kanalizáciu, vodovod a plynofikáciu. Na zlepšenie bezpečnosti účastníkov cestnej premávky, obec začala s výstavbou chodníkov pre chodcov a cyklistov. Chodník bude vedený v súbehu cesty II/487. Po dobudovaní chodníka bude mať obec Podvysoká vybudovanú kompletnú infraštruktúru.

Obec má ja železničné prepojenie s mestom Čadca jednokoľajovou neelektrifikovanou traťou č. 128 Čadca - Turzovka - Makov. Regionálna železničná trať má napojenie na magistralnú železničnú sieť č. 127 Ostrava - Čadca - Žilina. Hlavnú komunikačnú os cestnej dopravy na území Podvysokej však predstavuje štátna cesta II/487.

Prvá písomná zmienka o obci Podvysoká pochádza z roku 1658. Do začiatku 17. storočia na tomto území žili obyvatelia slovenského pôvodu, len malá časť bola inej národnosti. Obec dostala meno Podvysoká preto, lebo viac ako polovica rozlohy jej chotára je pod horou Vysokou. Toto meno obce sa používalo len v „pláčoch“, na okolí založenej obce začali používať názov Nová Dedina. Tento názov sa bežne používal ešte na začiatku tohto storočia. Aj to je dôkaz, že obec bola založená v osídlenom kraji.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Obrázok 1 Poloha obce Podvysoká voči susedným obciam



Prameň: https://sk.wikipedia.org/wiki/Kysuce#/media/File:Mapa_kysuc.jpg.

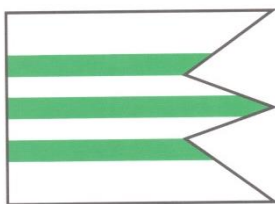
1.1 Erb, pečať a vlajka obce - trojica jej najdôležitejších symbolov obce



Erb obce Podvysoká: v striebornom štíte zo zelenej, striebornými, nadol sa rozbiehajúcimi pruhmi členenej pažite vyrastajúca zelená vo troje sa rozkonárujúca sadenička kopijovitých listov.



Pečať obce: Uprostred pečate obce Podvysoká je v priestredanej pôde zelený stromček. Na pečati je v latinskom jazyku, tento rukopis (PSSESSIONIS) - PODVYSOKA 1784. Obec Podvysoká 1784, rok zhotovenia pečate.



Vlajka obce Podvysoká: pozostáva zo siedmich pozdĺžnych pruhov vo farbách bielej a zelenej s pomerom strán 2:3, ukončená je tromi cípmi, to je dvomi zostrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

1.2 História obce Podvysoká

Kysuce boli od pradávna osídlené slovanským obyvateľstvom. Dejiny tohto kraja sú od 13. - 14. storočia poznačené spormi o hranice so Sliezsikom a Tešínskom. V 15. storočí dochádza k nárastu obyvateľstva, tzv. valašským osídľovaním.

Obec založili v 1. polovici 17. storočia valaskou kolonizáciou. Prvá písomná zmienka o obci Podvysoká pochádza z roku 1658. Práve v tomto roku sa spomína obec ako Podvysoká, v roku 1662 ako Podvisoka, v roku 1690 Podvysoka; maďarsky Podviszoka, Határújfalu. Obec patrila panstvu Budatín a Strečno.

V roku 1720 mala mlyn a 15 daňovníkov, v roku 1784 mala 51 domov a 356 obyvateľov, v roku 1828 mala 75 domov a 584 obyvateľov. Zaoberali sa chovom oviec a drevorubačstvom, začiatkom 20. storočia aj drotárstvom a podomovým obchodom.

Osobnosti obce: *Jozef Hranec* (1877 - 1943) - ľudovýchovný pracovník a právnik. *Rudolf Jašík* (1919 - 1960) - prozaik, básnik, redaktor, účastník Slovenského národného povstania. Navštevoval základnú školu v Podvysokej, z tohto prostredia napísal v roku 1956 baladický, sociálny román o osude chudobnejších spoločenských vrstiev a biede kysuckých dedín - Na brehu priezračnej rieky. Na jeho pamiatku stojí pri základnej škole jeho socha.

1.2.1 Nová farnosť Podvysoká s filiálkou Olešná

Vo Farnosti Turzovka, ktorá si v tomto roku pripomína 400 rokov od založenia, zaznamenali od 1. júla 2015 historickú zmenu. Stalo sa tak na slávnostnej svätej omši v júli 2015 v kostole Sedembolestnej Panny Márie v Podvysokej, ktorú celebroidal žilinský biskup Mons. Tomáš Galis spoločne s kňazmi z okolitých farností. Žilinský biskup Mons. T. Galis s platnosťou od 1. júla 2015 obce Podvysoká a Olešná vrátane ich príslušných katastrálnych území odčlenil z Farnosti Turzovka, do ktorej doteraz cirkevno-práve patrili a zriadil ich ako samostatnú farnosť s úradným kánonickým názvom Farnosť Podvysoká.

Súčasne za jej farský kostol určil Kostol Sedembolestnej Panny Márie v obci Podvysoká. Hranice novej Farnosti Podvysoká tvoria katastrálne hranice oboch obcí - obce Podvysoká a Olešnej. Za prvého správcu Farnosti Podvysoká bol menovaný Miroslav Vároš.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

1.3 Geologické, geomorfologické a pedologické pomery v obci Podvysoká

Geologické pomery charakterizujú základné geologické štruktúrne jednotky riešeného územia. Horniny odrážajú dlhodobý vývoj územia a zároveň vo veľkej miere ovplyvňujú aj iné zložky krajiny a tiež súčasné možnosti jej hospodárskeho využitia tak pre technické ako aj bioprodukčné činnosti (ako pôdotvorný substrát).

1.4 Klimatické pomery

Podnebie obce Podvysoká je ovplyvňované prevládajúcim západným prúdením vzduchu v miernych zemepisných šírkach. Centrum obce Podvysoká v doline rieky Kysuca patrí do mierne teplej oblasti, okrsku mierne teplá, veľmi vlhká vrchovinová oblasť, s mierne chladným, horským klimaticko-geografickým typom klímy.

Priemerná teplota v obci v júli dosahuje 16 - 17 °C, priemerná teplota v januári je (-4) - (-6) °C, priemerná ročná teplota 5 - 7 °C, priemerná ročná amplitúda teplôt je 21 - 21,5 °C. Počet letných dní je 30 - 40 ročne. So stúpajúcou nadmorskou výškou klesá priemerná ročná teplota o 0,6 °C na každých 100 m. Väčšiu časť extravilánu obce Podvysoká vo vyššej nadmorskej výške možno zaradiť do chladnej klimatickej oblasti, okrsku mierne chladná oblasť.

S priemerným ročným úhrnom zrážok 800 - 1000 mm sa územie obce zaraďuje do vlhkej oblasti. Maximum zrážkovej činnosti pripadá na letné mesiace v období letných búrok, minimum v zimných mesiacoch. Počet dní so snehovou pokrývkou je ročne 80 - 120, v najvyšších polohách až do 180 dní.

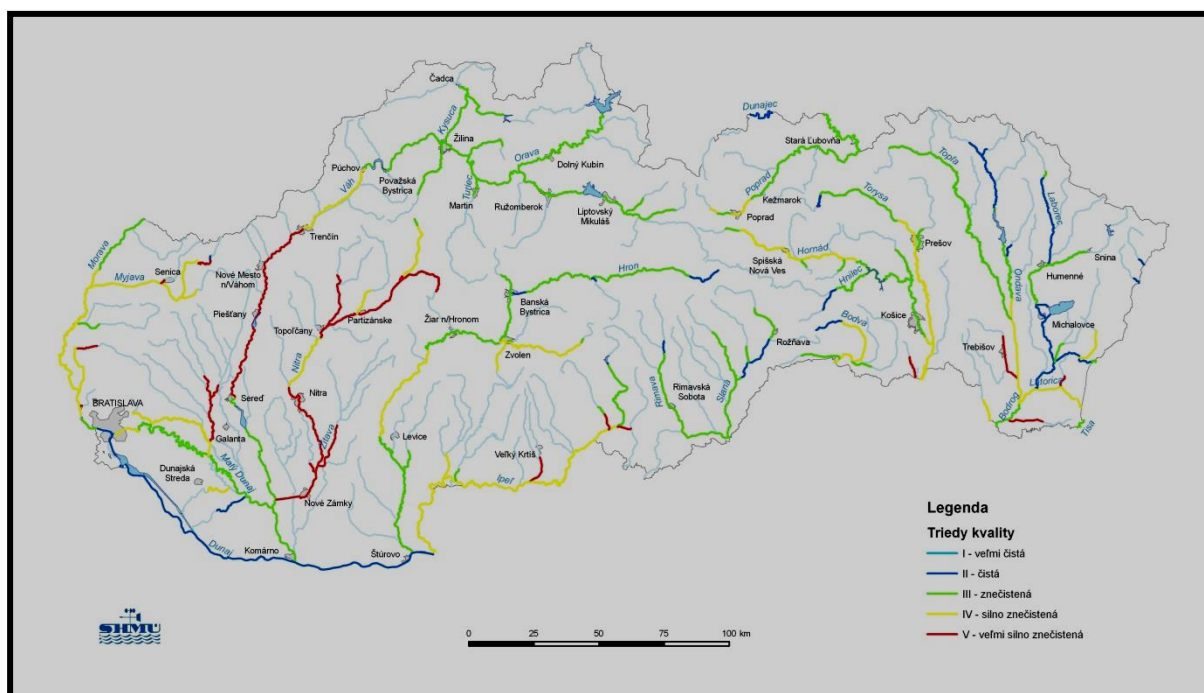
1.5 Hydrologické pomery

Hydrologické pomery obce Podvysoká ovplyvňujú formovanie pôdneho krytu, najmä na riečnych nivách, kde sa periodicky uplatňuje vplyv povodňových a poriečnych podzemných vôd. Podzemná voda ovplyvňuje trvalo pôdotvorný proces aj mimo riečnych nív, najmä v terénnych depresiách a v oblasti pramenísk. Vplyvom veľkého množstva zrážok a nízkej priepustnosti podložia, značná časť pôd má nepriaznivý vodný režim.

Na území obce Podvysoká je najvýznamnejším vodným tokom rieka Kysuca. Kysuca je typickou riekou v horskej oblasti so snehovo-dažďovým typom odtoku. Pramení pod vrchom Hričovec v katastrálnom území obce Makov, vlieva sa do rieky Váh pri Žiline a patrí do umoria Čierneho mora. Celková dĺžka toku je 66,6 km, plocha povodia je asi 1 053 km². Cez obec Podvysoká preteká aj Šulkov potok.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Obrázok 2 Tok rieky Kysuca obcou Podvysoká



Prameň: <https://www.google.sk/search?q=poloha+obce+sta%C5%A1kov+na+mape+vo%C4%8Di+in%C3%BDm+obciam+v+okol%C3%AD&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=L..>

1.6 Životné prostredie v obci Podvysoká

Pri zabezpečovaní primárnych a sekundárnych potrieb človeka veľmi často dochádza k narušeniu alebo k ničeniu prírody a celého životného prostredia. Človek nemá žiadne právo na ničenie diela, ktoré sám nevytvoril, má však povinnosť napraviť všetko to, čo za dlhé roky zničil, aby v dôsledku jeho konania nedošlo k ekologickej kríze, tzn. k extrémnemu stavu, pri ktorom dochádza k zrúteniu prírodných ekosystémov, k zlyhaniu zdrojov potravín, k vyčerpaniu zdrojov biosféry a nakoniec k zániku celých spoločenstiev vrátane človeka.

Za jeden z hlavných nástrojov pre uskutočňovanie trvalo udržateľného rozvoja miest či obcí je považované posudzovanie vplyvov na životné prostredie. Predstavuje účinný preventívny systém v starostlivosti o životné prostredie. Je tiež účinným nástrojom umožňujúcim zabrániť realizácii činností, ktoré by neprípustne a často nenávratne poškodili životné prostredie, alebo aspoň vybrať z variantov konkrétneho všeobecne prospešného projektu variant s najmenšími negatívnymi vplyvmi na životné prostredie.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Tento nástroj umožňuje všetkým občanom podieľať sa na rozhodovaní o činnostiach, ktoré sa bezprostredne dotýkajú prostredia, v ktorom žijú a budú žiť ich potomkovia. Preto každá obec, aj obec Podvysoká, má v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie veľmi dôležité postavenie.

Obec Podvysoká leží mimo záujmov väčších priemyselných výrobcov. Z tohto dôvodu môžeme konštatovať, že v katastri obce sa nenachádza veľký znečisťovateľ ovzdušia. Z ekonomického hľadiska je nevyhnutné zachovať kvalitu životného prostredia. Najväčším znečisťovateľom ovzdušia v zimnom období sú domácnosti, ktoré zabezpečujú svoje vykurovanie tuhými palivami. K devastácii životného prostredia prispievajú aj čierne skládky, nedoregulované vodné toky a samotní občania, ktorí sa podieľajú podstatnou mierou na vzhľade a estetike samotnej obce Podvysoká. Rozvinutím osvetly medzi občanmi sa časom zmení prístup k životnému prostrediu v obci.

Kvalite životného prostredia neprispievajú chátrajúce hospodárske objekty, staré drevené prístavby a oplotenia, neupravené dvory, chátrajúce rodinné domy, neupravené predzáhradky a nedostatok zelene. Chýbajú parkovacie priestory a negatívne pôsobia aj poškodzované autobusové zástavky v obci Podvysoká.

V súčasnosti sa stav ovzdušia v obci Podvysoká výrazne zlepšil (aj v dôsledku celkovej plynofikácie obce), čo je zrejme i pohľadom - obec najmä v zimnom období už nie je pri pohľade s vyvýšeného miesta zahalená do smogového oblaku.

Celkovo môžeme konštatovať, že stav ovzdušia v obci Podvysoká je uspokojivý s tendenciou sústavného znižovania nežiaducich faktorov.

1.6.1 Životné prostredie - flóra

Charakter rastlínstva je ovplyvnený geologickým podložím, ktoré vytvára podmienky najmä pre acidofilnú vegetáciu, pričom územie patrí do oblasti Západokarpatskej kveteny. Klíma a nadmorská výška ovplyvňujú vegetáciu vertikálne, v oblasti je podhorského až horského charakteru. Podľa fyto geografického členenia Slovenska patrí územie do oblasti Západobeskydskej flóry.

Lesy tvoria krásny prírodný rámec obce Podvysoká a priam volajú turistov i cyklistov, alebo dokonca lyžiarov na bežkách, zdolať ich oblú hrebene. Väčšinu územia obce Podvysoká pokrývali v minulosti bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, pričom lesnatosť bola takmer 100 %, a to do nadmorskej výšky takmer 800 m n. m.. V súčasnosti najväčšiu plochu z lesných spoločenstiev zaberajú nepôvodné smrečiny.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Krovinová etáž v lesoch nie je vyvinutá, prípadne sú zastúpené ojedinele druhy ako napr. zemolez obyčajný, ostružina malinová, ostružina krovitá, lieska obyčajná a pod.. V bylinnej etáži rastú predovšetkým kyslomilné druhy smrečín ako napr. brusnica čučoriedková, chlpaňa hájna, tŕňovka dvojlistá a pod..

Na území obce rastú viaceré chránené a vzácne druhy rastlín, s ktorými sa môžeme stretnúť najmä v lesoch a na podmáčaných lúkach. Z takýchto druhov rastlín tu patria napr. vstavač mužský, bradáčnik vajcovitý, vemeník dvojlistý, pahorec brvitý, horec luskáčovitý, valeriána celistvolistá, bielokvet močiarny

1.6.2 Životné prostredie - fauna

Rovnako ako rastlinné spoločenstvá je aj založenie populácie fauny limitované prírodnými podmienkami ako sú zemepisná poloha, geologické a klimatické podmienky a vegetačný kryt. Komplex týchto faktorov ovplyvňuje jednotlivé živočíšne druhy v danom území. Na území obce Podvysoká je zaznamenaný taktiež výskyt mnohých chránených druhov živočíchov medzi ktoré patria napr. mlok obyčajný, skokan hnedý, užovka obojková, slepúch lámavý, vlk dravý, medveď hnedý, vydra riečna či druhy drobných zemných cicavcov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

1.7 Demografický vývoj obce Podvysoká

Demografický vývoj významne ovplyvňuje fungovanie celej spoločnosti, preto sa štúdiu demografických procesov venuje veľká pozornosť. Kvalifikované rozhodovanie v oblasti ekonomiky, sociálnych vecí, zamestnanosti, školstva, zdravotníctva, bytovej výstavby sa nemôže zaobiť bez kvalifikovaných, vhodne štruktúrovaných, variantných a pohotových demografických informácií.

Význam demografických informácií zvyšuje súčasná spoločenská situácia, keď súčasťou spoločenských zmien sú aj zásadné zmeny v reprodukčnom správaní obyvateľstva. Dôsledkom týchto zmien sú zmeny v prírastkoch a štruktúre obyvateľstva, mení sa aj štruktúra rodín a domácností. Okrem informácií o minulom a súčasnom populačnom vývoji sú pre rozhodovacie procesy potrebné aj informácie o očakávanom vývoji. Demografické prognózy sú teda základom pri uvažovaní o budúcom vývoji spoločnosti.

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje viacero ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Štruktúra a počet obyvateľov obce predstavuje jeden z najdôležitejších aspektov rozvoja obce.

Od počtu obyvateľstva závisí výška podielových daní a taktiež spotreba po tovaroch a službách, čo ovplyvňuje podnikateľské prostredie v obci Podvysoká.

Obec Podvysoká sa radí medzi menšie obce. Na jej území v roku 2014 žilo 1 326 obyvateľov, z nich je 680 žien a 646 mužov, čo predstavuje oproti roku 2013 prírastok o 15 obyvateľov. Nad 60 rokov veku je v obci 220 obyvateľov - 16,6 %, do 15 rokov má obec 228 - 17,2 % obyvateľov. Aktuálna hustota obyvateľstva je 235 obyvateľov / km² oproti roku 2001, kedy hustota obyvateľstva dosiahla úroveň 216 obyvateľov / km².

Na základe údajov zo Štatistického úradu Slovenskej republiky môžeme konštatovať, že vývoj počtu obyvateľov obce Podvysoká má stabilný a pozitívny vývoj.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

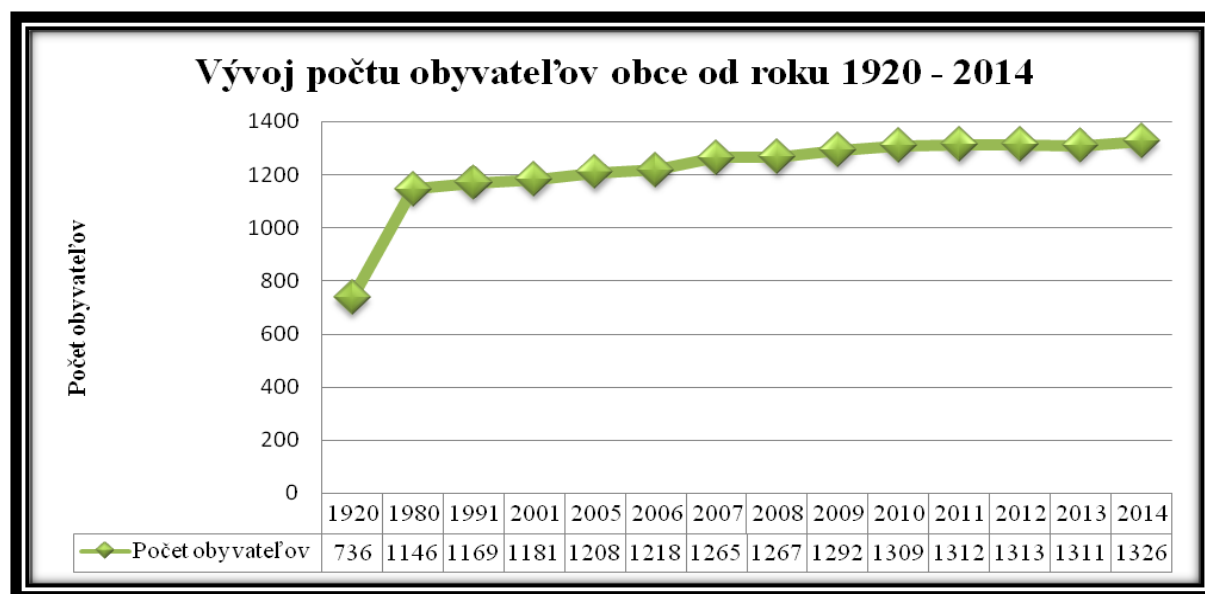
Tabuľka 2 Vývoj počtu obyvateľov obce Podvysoká

Rok	1920	1980	1991	2001	2005	2006	2007
Počet obyvateľov	736	1 146	1 169	1 181	1 208	1 218	1 265
Prírastok/úbytok obyvateľov		+ 410	+ 23	+ 12	+ 27	+ 10	+ 47
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyvateľov	1 267	1 292	1 309	1 312	1 313	1 311	1 326
Prírastok/úbytok obyvateľov	+ 2	+ 25	+ 17	+ 3	+ 1	- 2	+ 15

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

V roku 2001 mala obec Podvysoká pri sčítaní obyvateľstva 1 181 obyvateľov a pri sčítaní obyvateľstva v roku 2011 1 312 obyvateľov, rozdiel 131 obyvateľov. Počas rokov 1980 až 2013 zaznamenala obec Podvysoká najväčší nárast obyvateľstva v roku 2007, a to v počte 47 obyvateľov, v roku 2005 v počte 27 obyvateľov.

Obrázok 3 Vývoj počtu obyvateľov obce Podvysoká



Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

1.7.1 Prognóza demografického vývoja

Neurčitost' vyplývajúca z individuálnych reprodukčných rozhodnutí obyvateľstva ako aj meniace sa a ťažko odhadnuteľné vonkajšie podmienky, vnášajú do procesu demografického prognózovania silný prvok neurčitosti. Preto aktuálnosť prognóz treba starostlivo sledovať a vyhodnocovať.

Napriek spomínanej neurčitosti vo vývoji reprodukčného správania obyvateľstva má populačný vývoj aj značnú zotrvačnosť, ktorá vyplýva hlavne zo stability vekovej štruktúry obyvateľstva. Preto je možné niektoré základné rysy populačného vývoja prognózovať s vysokou pravdepodobnosťou. Aj keby nastal vývoj, ktorý prognóza nepredpokladá, s istotou nespôsobí zvrátenie niektorých základných trendov budúceho populačného vývoja mimo rámcov vymedzených vysokým a nízkym prognostickým scenárom.

Možno jednoznačne skonštatovať, že obdobie najbližších 60 rokov bude charakteristické zmenou trendu vo vývoji počtu obyvateľov a kontinuálnym pokračovaním populačného starnutia. V roku 2060 bude obyvateľstvo Slovenska menej početné, staršie a pravdepodobne aj etnicky pestrejšie. Úbytok počtu obyvateľov na Slovensku začne s veľkou pravdepodobnosťou najneskôr v roku 2030 a s veľmi veľkou pravdepodobnosťou, ktorá hraničí s istotou, sa zachová sa až do konca prognózovaného obdobia, preto by sa počet obyvateľov mal v roku 2060 pohybovať okolo hranice 5,3 milióna osôb.

Naopak, čo sa týka starnutia obyvateľstva na Slovensku, prognózy sú veľmi stabilné a budúci vývoj môžeme v tomto smere odhadovať s veľmi vysokou pravdepodobnosťou. Starnutie obyvateľstva bude počas celého prognózovaného obdobia nezvratné a hlavne v období 2020 až 2040 veľmi intenzívne. Slovensko sa stane spolu s Poľskom najstaršou krajinou EÚ a zaradí sa medzi najstaršie krajiny na svete. Stagnácia počtu obyvateľov resp. mierny úbytok počtu obyvateľov neznamená v horizonte niekoľkých desaťročí pre spoločnosť prakticky žiaden problém. Veľmi intenzívne starnutie obyvateľstva však bude mať závažné dopady pre vývoj celej spoločnosti.

Najviac sa spomína sociálne a zdravotné zabezpečenie, starnutie obyvateľstva však ovplyvní aj vzdelávací systém, bytovú politiku, oblasť služieb a tvorbu infraštruktúry. Novou a veľmi významnou skutočnosťou je, že starnutie vo zvýšenej miere zasiahne obyvateľstvo v produktívnom veku. Ekonomické zaťaženie produktívneho obyvateľstva neproduktívnym obyvateľstvom sa začne zvyšovať, stane sa tak po období skoro 50-ročného klesajúceho trendu. Je to vážny signál pre trh práce.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Je zrejmé, že základné trendy vo vývoji počtu a vekového zloženia obyvateľstva sú veľmi stabilné a spoločnosť nemá reálne nástroje na ich zvrátenie. Treba reálne vyhodnotiť možnosti ovplyvniť reprodukčné spávanie obyvateľstva a nezvratným, resp. vysoko pravdepodobným trendom prispôbiť fungovanie spoločnosti. Veľmi starostlivo treba zvažovať prijímanie opatrení.

Na budúci vývoj počtu a štruktúry obyvateľstva bude mať rozhodujúci vplyv vývoj plodnosti a migrácie. Nakoľko zmiernenie úbytku a starnutia obyvateľstva patrí medzi strategické spoločenské ciele, musí spoločnosť prispieť k ich realizácii. To znamená, že štát by mal podporiť zvyšovanie pôrodnosti a príchod migrantov na Slovensko.

Podpora pôrodnosti je dlhodobý a zložitý proces, ktorý navyše nebýva veľmi účinný. Spoločnosť má len obmedzené možnosti ovplyvňovať reprodukčné správanie obyvateľstva. Aj tak je vytváranie spoločenskej klímy priaznivo naklonenej pre zakladanie rodín a rodenie detí potrebné. Štát musí hrať v tomto procese rozhodujúcu úlohu, nakoľko má v rukách rozhodujúce nástroje - legislatívne, sociálno-ekonomické a pracovno-právne.

Len premyslenou kombináciou týchto nástrojov možno prispieť k vytvoreniu spoločenskej klímy, ktorá zvýši prestíž rodiny a detí v spoločnosti, čo je nevyhnutný predpoklad pre dlhodobejšie a zásadnejšie zvýšenie pôrodnosti.

V oblasti migrácie je potrebné vytvoriť také podmienky, aby imigranti mali záujem prichádzať na Slovensko, aby sa tu mohli stať platnými členmi spoločnosti a neskôr aj plnohodnotnými občanmi. Základným predpokladom takéhoto stavu je integrácia. Každý štát by mal samozrejme vedieť o koho má predovšetkým záujem a podniknúť príslušné kroky, aby preferované skupiny prisťahovalcov získal. V oblasti migrácie by teda mala existovať premyslená postupnosť krokov od identifikácie preferovaných skupín, cez prvý kontakt na území SR, ďalej cez vytvorenie podmienok pre integráciu (bývanie, práca, škola, rekvalifikácia, jazyk) až po vytváranie pozitívneho vzťahu k novej krajine a poskytnutie občianstva. To všetko samozrejme pri rešpektovaní osobnosti imigranta s celým jeho kultúrnym zázemím. Len ťažko si možno predstaviť tieto náročné kroky bez inštitucionalizovanej štátnej populačnej a migračnej politiky.¹

¹ BLEHA, B. - ŠPROCHA, B. - VAŇO, B. 2013. *Prognóza vývoja obyvateľstva Slovenska* .s. 74-75.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

1.7.2 Prognóza vývoja počtu obyvateľov obce Podvysoká do roku 2035

Ako vstupné informácie pre posúdenie ďalšieho vývoja obyvateľstva v obci Podvysoká boli použité informácie a výstupy z publikácie „Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 Infostat. Prognóza je spracovaná na úrovni okresu, preto budeme ako smerujúce údaje pre obec Podvysoká používať údaje za okres Čadca a zároveň zohľadňovať aj špecifiká demografického vývoja samotnej obce.

Na základe výstupov z „Prognózy“ je možné konštatovať nasledujúce vývojové trendy počtu obyvateľov obce Podvysoká, ktoré vychádzajú z predpokladov:

a) Obec Podvysoká je z hľadiska vývoja plodnosti zaradená do druhej skupiny - zhluk 3B (na základe zhlukovej analýzy)². Mestá a obce zaradené do zhľuku 3B sa vyznačujú s nízkou intenzitou plodnosti. Príčinu je potrebné hľadať jednak v neskoršom začiatku zmien reprodukčného správania a predovšetkým v zatiaľ len miernej rekuperácii, ktorá nedokázala plne nahradiť pokles plodnosti v mladšom veku. Podskupinu 3B tvorí desať okresov. Nevytvárajú tak kompaktnú oblasť, ale ide skôr o menej početné zhľuky v rôznych oblastiach Slovenska (s výnimkou západu). Na severovýchode sú to okresy Bardejov, Svidník, Stropkov, na severe stredného Slovenska Čadca, Bytča a Kysucké Nové Mesto a na strednom Slovensku Poprad, Brezno a južnejšie Banská Štiavnica a Krupina.

V ostatných podskupinách (3A, 3B) je doháňanie odložených pôrodov podstatne menej dynamické a pohybuje sa na úrovni 0,14 prvého dieťaťa a na ženu (3A)³, resp. 0,17 prvého dieťaťa (3B). Z pohľadu charakteru plodnosti je tretia skupina asi najviac podobná celoslovenskému priemeru. Váha plodnosti žien do 25 rokov sa podľa posledných údajov z roku 2011 pohybovala na úrovni 24 - 27 % (priemer SR 25 %) a plodnosť žien vo veku 30 a viac rokov tvorila 41 - 45 % (priemer SR 45 %) z celkovej hodnoty úhrnnej plodnosti. Priemerný vek pri prvom pôrode sa v roku 2011 pohyboval na úrovni približne 27 - 27,5 roka.

V nasledujúcom období (do roku 2035) sa predpokladá vo všetkých skupinách okresov postupné ďalšie starnutie vekového profilu mier plodnosti vzhľadom na prehlbujúce sa doháňanie odložených pôrodov a rast intenzity plodnosti. Generálnou líniou preto vo všetkých skupinách okresov je postupné ďalšie starnutie vekového profilu mier plodnosti vzhľadom na prehlbujúce sa doháňanie odložených pôrodov a rast intenzity plodnosti.

² Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat, str. 21-26.

³ V zhľuku 3A bol nárast úhrnnej plodnosti prvého poradia najnižší spomedzi všetkých sledovaných skupín okresov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Z pohľadu dynamiky nárastu podielu plodnosti vo veku 30 a viac rokov sa najväčšie zmeny očakávajú v dvoch podskupinách tretieho zhluku (A,B), kde by ich váha mohla vzrásť o viac ako desať percentuálnych bodov.

Vývoj plodnosti v obci Podvysoká a prirodzený prírastok je ovplyvnení trendom vývoja plodnosti na úrovni okresu, kde predpokladáme v ďalšom období zvýšené zastúpenie plodnosti žien vo veku nad 30 rokov v okrese Čadca, môžeme teda predpokladať, že rovnaký trend bude možné pozorovať aj v obci Podvysoká.

b) Obec Podvysoká je z pohľadu intenzity a charakteru úmrtnosti zaradená do štvrtej skupiny.⁴ Ide o súbor regiónov, ktoré sa vyznačujú dlhodobo najhoršími úmrtnostnými charakteristikami. Z priestorového hľadiska ide do značnej miery o súvislý pás okresov od Dunajskej Stredy a Galanty juhom stredného Slovenska až po okresy na juhovýchode Slovenska, ku ktorým sa pripájajú niektoré okresy stredného a východného Slovenska (napr. Brezno, Spišská Nová Ves, Gelnica). Okrem nich dôležitou oblasťou je aj sever stredného Slovenska (Bytča, Čadca, Námestovo spolu s Kysuckým Novým Mestom) a sever východného Slovenska s okresom Kežmarok.

Stredná dĺžka života pri narodení sa medzi rokmi 1992 a 2012 zvýšila o 5,4 roku z pôvodných 67,2 roku na 72,6 roka. V presnom veku 65 rokov podľa posledných údajov majú muži šancu ešte prežiť 14,7 roku, čo je približne o 2,5 roka viac ako na začiatku 90. rokov. Dojčenská úmrtnosť klesla z takmer 15 ‰ na približne 5 ‰. Aj v tomto zhluku platí, že najväčšie zaostávanie z pohľadu hodnôt pravdepodobností prežitia nachádzame až vo vyššom veku (medzi presnými vekmi 50 a 65, resp. 65 a 85 rokov).

U žien je situácia do značnej miery podobná. Stredná dĺžka života pri narodení sa vo štvrtom zhluku okresov medzi rokmi 1992 a 2012 zvýšila len o približne 3,5 roka a podľa posledných údajov dosahuje len niečo viac ako 79 rokov. Práve v tomto zhluku okresov nachádzame jednu z najvyšších dynamík zvyšovania úmrtnosti.

Výrazne podpriemerná je aj úmrtnosť vo vyššom veku. V presnom veku 65 rokov dosiahla v roku 2012 stredná dĺžka života hodnotu približne 17,7 roku, čo je takmer o 2 roky menej ako ukazuje celoslovenský priemer.⁵ Z uvedeného vyplýva, že prognóza vývoja úmrtnosti v obci Podvysoká má teda charakter zvyšovania veku a jednu z najvyšších dynamík zvyšovania úmrtnosti.

⁴ Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat, str. 50.

⁵ Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat, str. 65.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

a) Na základe analýzy a prognózy migrácie vykonanej Infostatom môžeme predpokladať trend vývoja migrácie v obci Podvysoká definovaný podľa tzv. „migračného typu 7.“, ktorý tvoria okresy severného Slovenska (Čadca, Námestovo, Kysucké Nové Mesto, Dolný Kubín, Trstená, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Martin). V súčasnosti dosahujú mierne migračné straty, pričom je predpoklad zmiernenia týchto strát, resp. mierneho migračného zisku. Predpokladá sa, že počas celého prognózovaného obdobia bude v obci Podvysoká naďalej pretrvávať pohyb / migrácia obyvateľstva smerom aj von z obce, čo sa v konečnom dôsledku prejaví miernymi migračnými stratami.

b) Okres Žilina sa z hľadiska prognózy do roku 2035 radí medzi okresy s najvyšším počtom obyvateľov, ktorým bude zároveň obyvateľstvo v priebehu nasledujúcich rokov rásť a udrží si pozíciu jedného z 10 okresov s najvyšším počtom obyvateľov. Celkový prirodzený prírastok / úbytok obyvateľov na 1000 obyvateľov v okrese Žilina by mal mať hodnotu -2,49 - 0,00.⁶

V obci Podvysoká však v priebehu rokov 2015 - 2035 predpokladáme postupné znižovanie počtu obyvateľov zapríčinené stále zvyšujúcou sa hodnotou prirodzeného úbytku obyvateľov. Tento trend by mal pretrvať až do roku 2035 s tým, že od roku 2020 sa predpokladá úbytok počtu obyvateľov a celkový prirodzený úbytok obyvateľov. Maximálne hodnoty celkového úbytku obyvateľstva sa počas prognózovaného obdobia výraznejšie nezmenia, budú sa pohybovať od 4 do 7 osôb na 1000 obyvateľov.

Vzhľadom na očakávaný vývoj počtu obyvateľov možno teda okresy SR rozdeliť do štyroch skupín. Najväčšiu skupinu (36 okresov) tvoria okresy, v ktorých sa bude počet obyvateľov znižovať počas celého prognózovaného obdobia. Ide predovšetkým o okresy, ktoré sa nachádzajú na severozápadnom, strednom alebo južnom Slovensku, v ktorých sa obvykle spája efekt nízkej pôrodnosti, nepriaznivej úmrtnosti a záporného migračného salda.

Len malá časť okresov si zachová nepretržitý rast počtu obyvateľov až do roku 2035. Ide o 18 okresov, ktoré sa nachádzajú výlučne na juhozápade, severe alebo východe Slovenska. Okresy v Bratislave a v jej zázemí ťažia predovšetkým z kladného migračného salda, zatiaľ čo okresy na severe a východe Slovenska majú nadpriemernú pôrodnosť.

⁶ Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat, str. 66.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Zvyšných 26 okresov zaznamená počas prognózovaného obdobia zmenu trendu vo vývoji počtu obyvateľov. V 25 okresoch sa rast počtu obyvateľov zastaví a vystrieda ho pokles. V okrese Košice I sa očakáva opačný trend, keď znižovanie počtu obyvateľov vystrieda po roku 2025 rast počtu obyvateľov. V ôsmich okresoch (Bratislava V, Čadca, Banská Bystrica, Zvolen, Poprad, Košice II, Košice IV a Trebišov) sa rast počtu obyvateľov zastaví ešte pred rokom 2020.

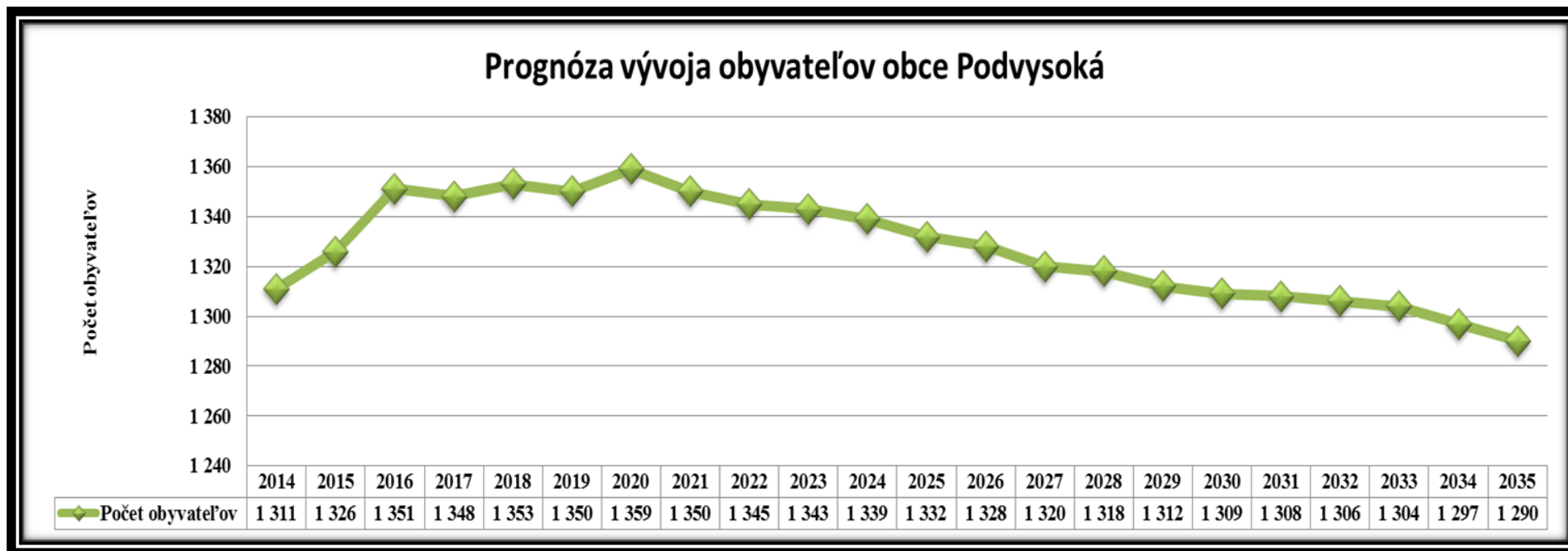
Na základe prognózy Infostat z októbra 2013 by sa mal podiel obyvateľstva okresu do roku 2035 postupne znižovať (celkový prirodzený úbytok obyvateľstva bude od roku 2029 klesať v takej miere, že sa predpokladá aj klesanie počtu obyvateľov celkovo). Aj v okrese Žilina bude s určitosťou pokračovať všeobecný trend starnutia obyvateľstva. Okres Žilina sa na základe prognózy do roku 2035 radí medzi okresy s najnižším populačným potenciálom, ktorý sa určuje v spojitosti s prírastkom, resp. úbytkom obyvateľstva a jeho vekového zloženia. Čím vyšší je prírastok obyvateľstva a pomalší proces populačného starnutia, tým je populačný potenciál okresu vyšší a naopak.

Tabuľka 3 Prognóza vývoja počtu obyvateľov obce Podvysoká v rokoch 2015 - 2035

Rok	Počet obyvateľov	Rok	Počet obyvateľov
2014	1 311	2025	1 332
2015	1 326	2026	1 328
2016	1 351	2027	1 320
2017	1 348	2028	1 318
2018	1 353	2029	1 312
2019	1 350	2030	1 309
2020	1 359	2031	1 308
2021	1 350	2032	1 306
2022	1 345	2033	1 304
2023	1 343	2034	1 297
2024	1 339	2035	1 290

Prameň: Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat.

Obrázok 4 Prognóza vývoja obyvateľov obce Podvysoká v rokoch 2015 - 2035



Prameň: Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat.

Uvedeným vývojovým trendom a predpokladanému úbytku počtu obyvateľov (predpoklad úbytku v celom sledovanom období), ktoré má znaky starnutia na úrovni okresu aplikovateľného aj na úroveň obce je potrebné prispôbiť aj prístup obce Podvysoká k jej občanom a zabezpečiť pre nich také životné podmienky, ktoré budú zohľadňovať ich potreby a požiadavky.

Obec Podvysoká by na základe prognózy mala pristúpiť k opatreniam, ktoré budú eliminovať prípadné negatívne javy spôsobené znižovaním počtu obyvateľov a jeho starnutím.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022**

1.8 Štruktúra obyvateľstva podľa vekových skupín; vzdelanostná, náboženská a národnostná štruktúra

Štruktúra obyvateľstva je jedným z najvýznamnejších demografických ukazovateľov, ktorý poukazuje na zloženie obyvateľstva podľa jednotlivých výberových kritérií. Štruktúra obyvateľstva podľa vekových kategórií znamená rozdelenie štatistického súboru obyvateľstva v závislosti od veku. Obyvateľstvo možno podľa veku rozdeliť na základe troch hlavných kritérií a to na vekové skupiny podľa produktivity, základné vekové skupiny podľa reprodukčnosti (biologické vekové skupiny) a hlavné vekové skupiny.

Rozdelenie občanov v obci podľa ich produktivity veku je pomerne priaznivé, pretože obec Podvysoká mala v roku 2014 vo svojej evidencii vyšší počet detí do 14 rokov (17,2 % - 228) v predproduktívnom veku ako seniorov nad 65 rokov (11,2 % - 148) v poproduktívnom veku. Obyvatelia v produktívnom veku boli v roku 2014 zastúpení v obci v počte 71,6 %. V Slovenskej republike bolo v roku 2014 zastúpených 70,7 % obyvateľov v produktívnom veku, 15,3 % v predproduktívnom veku a 14,0 % v poproduktívnom veku.

Index starnutia, ktorý vyjadruje podiel počtu osôb v poproduktívnom veku (65 a viac rokov) na sto detí v predproduktívnom veku (0 - 14 rokov), dosiahol v obci Podvysoká v roku 2014 hodnotu 64,9. Index starnutia obce Podvysoká v roku 2014 bol nižší ako index starnutia Slovenskej republiky (91,2) a tiež Žilinského kraja (85,0), i nižší aj ako v okrese Čadca (73,01).

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022**

Tabuľka 4 Štruktúra obyvateľstva obce Podvysoká podľa vekových skupín

	Počet obyvateľov		
Rok	2001	2011	2014
Vek (rokov)			
0-4	74	78	78
5-9	78	78	78
10-14	74	72	72
15-19	85	84	80
20-24	95	92	87
25-29	120	113	110
30-34	133	144	123
35-39	97	96	124
40-44	81	84	89
45-49	82	85	78
50-54	93	88	91
55-59	83	82	93
60-64	70	76	75
65-69	48	52	53
70 - 75	35	48	24
75-79	28	28	27
80-84	19	16	15
85-89	13	16	12
90-94	0	0	3
95-99	2	2	2

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

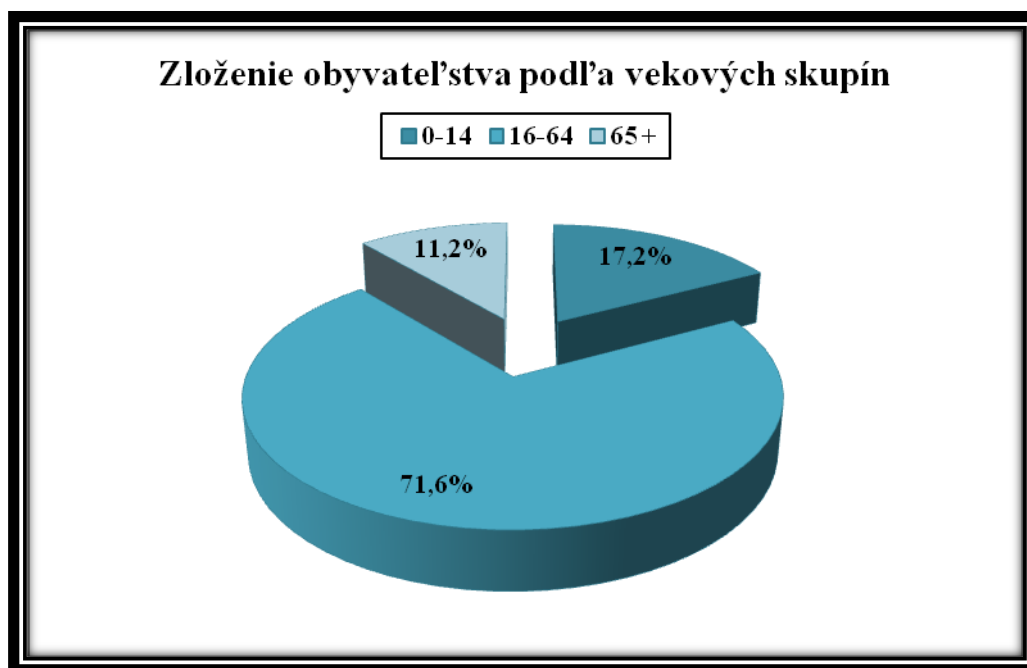
Kým v roku 2001 predstavoval počet obyvateľov v obci Podvysoká v poproduktívnom veku 10,5 % (136 obyvateľov), v roku 2014 to bolo 11,2 % (148 obyvateľov). Obyvateľov v predproduktívnom veku bolo v obci Podvysoká v roku 2001 17,4 % - 226, zatiaľ čo v roku 2014 ich bolo 17,2 % - 228. Rozdiel obyvateľov obce v produktívnom veku v rokoch 2001 a 2014 bol 11. Produktívne obyvateľstvo obce bolo v roku 2001 zastúpené v počte 72,2 % a v roku 2014 v počte 71,6 %. V rozmedzí týchto rokov teda badáme mierny pokles obyvateľov obce Podvysoká v produktívnom veku o 0,6 %. Kým v roku 2001 predstavoval index starnutia v obci hodnotu 60,2 %, v roku 2014 narástol na hodnotu 64,9 %.

Tabuľka 5 Štruktúra obyvateľstva podľa vekových skupín v obci Podvysoká - rok 2014

Vek obyvateľov (v rokoch)	Počet obyvateľov	
0 - 14 rokov	228	17,2 %
15 - 64 rokov	950	71,6 %
65 + rokov	148	11,2 %

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Obrázok 5 Zloženie obyvateľstva podľa vekových skupín obce Podvysoká



Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022**

Grafické prevedenie údajov o zložení obyvateľstva podľa vekových skupín (graf 2) názornejšie poukazuje na pozitívny trend, ktorý je daný väčším počtom obyvateľov v predproduktívnom veku v pomere k seniorom zaradeným do poproduktívneho veku, čo je predpokladom aj pre stabilnejší hospodársky vývoj v obci Podvysoká.

Z hľadiska vierovyznania sa dominantná časť obyvateľov obce Podvysoká hlásila v roku 2011 k rímskokatolíckemu vierovyznaniu (99,3 %), druhé najpočetnejšie zastúpenie mala evanjelická cirkev augsburského vyznania (0,3 %). Bez vyznania bolo v roku 2011 v obci 9,6 % obyvateľov. Z porovnania vývoja obyvateľov obce Podvysoká a ich príslušnosti k náboženskému vyznaniu v rokoch 2001 a 2011 vyplýva, že v roku 2011 evidujeme vo všetkých prípadoch náboženskej príslušnosti nárast počtu obyvateľov v porovnaní s rokom 2001. V roku 2011 pri SODB až takmer 48,39 % obyvateľov neuviedlo svoju príslušnosť k náboženskému vyznaniu.

Tabuľka 6 Obyvateľstvo obce Podvysoká podľa vierovyznania

Náboženské vyznanie	2001	2011	Prírastok/úbytok
Rímskokatolícka cirkev	1 136	1 187	+ 51
Gréckokatolícka cirkev	0	1	+ 1
Pravoslávna cirkev	0	0	0
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	3	3	0
Reformovaná kresťanská cirkev	0	0	0
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	2	2	0
Evanjelická cirkev metodistická	0	0	0
Kresťanské zbory	0	2	+ 2
Apoštolská cirkev	0	0	0
Bratská jednota baptistov	0	0	0
Bez vyznania	9	102	+ 93
Nezistené	31	15	- 16

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2001, 2011.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022**

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva patrí medzi kultúrne znaky obyvateľstva. Školské vzdelanie je odrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti, odráža celkové ekonomické, hospodárske a sociálne pomery krajiny. Vzdelanie dáva základy všetkého, čo ľudstvo objavilo, vymyslelo, vytvorilo, či objaví, vymyslí a vytvorí v budúcnosti.

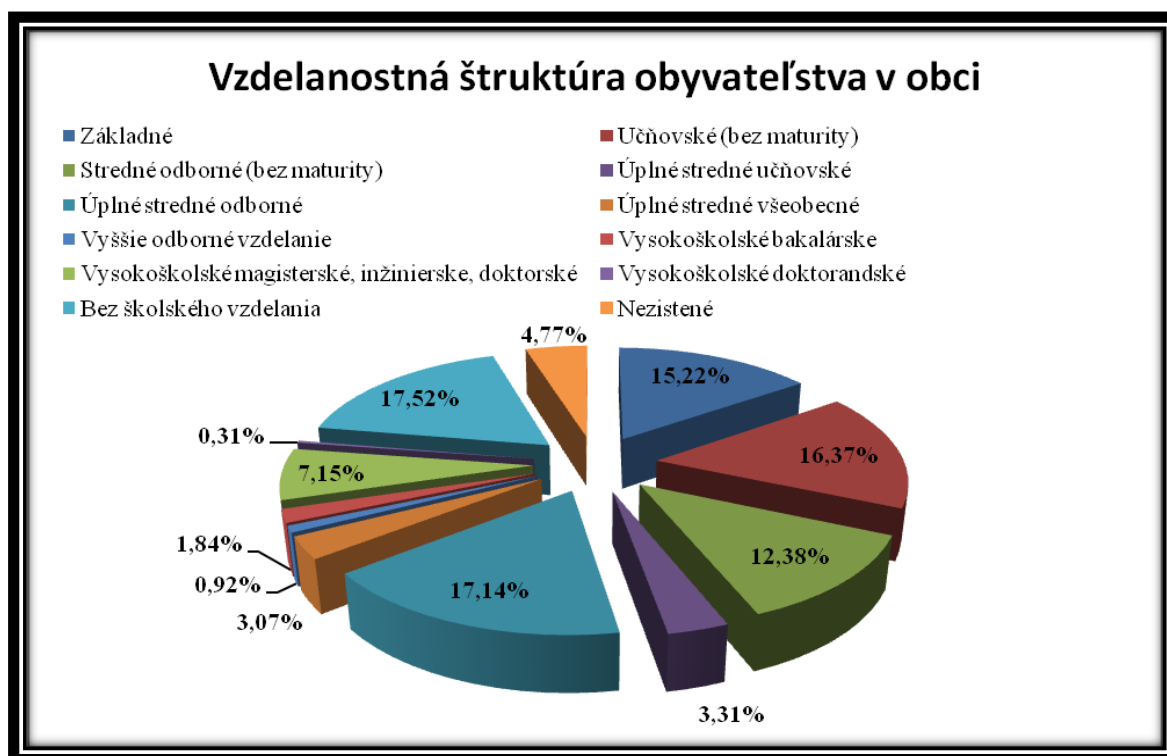
Tabuľka 7 Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce Podvysoká

Vzdelanie	2001		2011	
		%		%
základné	281	23,13	198	15,22
učňovské (bez maturity)	271	22,30	213	16,37
stredné odborné (bez maturity)	89	7,33	161	12,38
úplné stredné učňovské (s maturitou)	66	5,43	43	3,31
úplné stredné odborné (s maturitou)	150	12,35	223	17,14
úplné stredné všeobecné	62	5,10	40	3,07
vyššie odborné vzdelanie	6	0,49	12	0,92
vysokoškolské bakalárske	2	0,16	24	1,84
vysokoškolské magisterské, inžinierske	36	2,96	93	7,15
vysokoškolské doktorandské	1	0,08	4	0,31
bez školského vzdelania	246	20,25	228	17,52
nezistené	5	0,41	62	4,77

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2001, 2011.

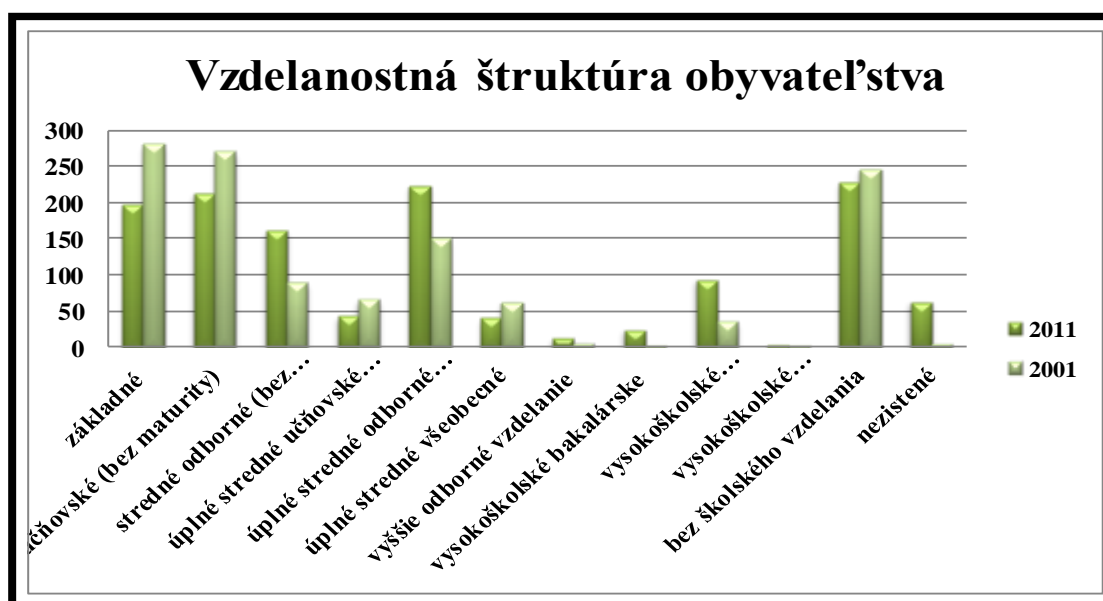
PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Obrázok 6 Úroveň vzdelanosti obyvateľov obce Podvysoká v roku 2011



Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Obrázok 7 Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce Podvysoká v rokoch 2001 a 2011



Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky, SODB 2001, 2011.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Trend vývoja štruktúry obyvateľstva obce Podvysoká podľa vzdelania na základe štatistických údajov zo sčítania obyvateľstva v rokoch 2001 a 2011 je charakteristický úbytkom počtu obyvateľov s dosiahnutým základným vzdelaním a učňovským vzdelaním bez maturity. V roku 2011 vidíme pokles počtu obyvateľov so základným vzdelaním v porovnaní s rokom 2001 o takmer 29,5 % obyvateľov. V roku 2011 je zrejмый nárost počtu obyvateľov s dosiahnutým úplným stredným odborným vzdelaním s maturitou, stredným odborným vzdelaním bez maturity a vysokoškolským vzdelaním v porovnaní s rokom 2001. Najväčší nárost v roku 2011 oproti roku 2001 sme zaznamenali u obyvateľov s úplným stredným odborným vzdelaním s maturitou, a to o viac ako 48,7 %.

Napriek výraznému zvýšeniu počtu obyvateľov s dosiahnutým úplným stredným odborným vzdelaním s maturitou je vývojový trend zvyšovania vzdelanostnej úrovne obyvateľstva v obci Podvysoká zrejмый a je spôsobený aj zmenou jej hospodárskej štruktúry.

Tabuľka 8 Obyvateľstvo obce Podvysoká podľa národnosti

Národnosť	2001		2011	
		%		%
slovenská	1 166	98,73	1 283	97,92
maďarská	0	0	0	0
rómska	0	0	0	0
rusínska	0	0	0	0
ukrajinská	0	0	0	0
česká	7	0,59	10	0,77
nemecká	0	0	0	0
poľská	0	0	0	0
chorvátska	0	0	0	0
srbská	0	0	0	0
ruská	0	0	0	0
židovská	0	0	0	0
moravská	0	0	1	0,08
bulharská	0	0	0	0
ostatné, nezistené	8	0,68	16	1,23

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2001, 2011.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Z porovnania vývoja obyvateľov obce Podvysoká a ich príslušnosti k národnostným skupinám v rokoch 2001 a 2011 vyplýva, že v roku 2001 evidujeme najväčší nárast počtu obyvateľov hlásiacich sa k slovenskej národnosti, a to o 10,03 %. Počas sčítania SODB v rokoch 2001 a 2011 až 100 % obyvateľov obce Podvysoká v roku 2011 neuviedlo svoju príslušnosť k národnostnej skupine.

Zloženie obyvateľstva podľa vekových skupín poukazuje na pozitívny trend, ktorý je v obci Podvysoká daný väčším počtom obyvateľov v predproduktívnom veku v pomere k seniorom zaradeným do poproduktívneho veku, čo je dobrým predpokladom pre jej stabilnejší hospodársky rozvoj.

Ďalší rozvoj obce Podvysoká, jej ekonomická budúcnosť, závisí aj od schopnosti a vytvárania možností pre tvorbu nových pracovných miest či samo zamestnávania v rôznych oblastiach ekonomiky. Migrácia za prácou mimo obec Podvysoká, do blízkeho okolia a jej rozsah ovplyvňuje charakter osídlenia. Migrácia za prácou mimo regiónu (hlavne trvalá) zhoršuje celkový úbytok obyvateľstva v obci.

Impulzom pre rast počtu obyvateľov v obci Podvysoká a priaznivého vývoja ich vekovej štruktúry je vytváranie podmienok pre život, bývanie a pracovné príležitosti nielen v obci, ale aj v najbližšom okolí.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

1.9 Ekonomika a jej vývoj v obci Podvysoká

Ekonomickú oblasť v obci Podvysoká determinuje nielen rozpočet obce, rozsah vlastných príjmov, ale aj schopnosť čerpať prostriedky z iných zdrojov - štátnych a európskych. Zahŕňa ekonomickú aktivitu obyvateľstva v produktívnom veku i podnikateľskú činnosť právnických a fyzických osôb na území obce. Ekonomiku obce a jej stav ovplyvňuje úroveň riadenia samosprávnych orgánov, ktoré podporujú podnikanie a zamestnanosť, cestovný ruch a celkový hospodársky rast, i aktuálny model regionálnej politiky vyššieho územného celku.

Sociálna charakteristika obce Podvysoká sa odvíja od sociálnej politiky štátu a regiónu, od štruktúry obyvateľstva, demografického vývoja, úrovne zamestnanosti a pracovných príležitostí v obci i v jej širšom okolí. Od toho závisí aj úroveň sociálnej odkázanosti niektorých skupín obyvateľstva. Sociálnu situáciu v obci Podvysoká koriguje výkon originálnych kompetencií miestnej samosprávy.

1.9.1. Miera nezamestnanosti a štruktúra EAO obyvateľstva obce Podvysoká

Miera nezamestnanosti v obci Podvysoká v porovnaní s priemerom v okrese Čadca v roku 2014 bola vyššia. Trend vývoja (pozitívny) je porovnateľný s vývojom v regióne. Do konca roku 2015 sa predpokladá v obci Podvysoká zníženie počtu osôb v produktívnom veku a nárast osôb v poproduktívnom veku, čím dochádza k poklesu celkového počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov v obci.

K 31. decembru 2014 na území obce Podvysoká bolo vykázaných Ústredím práce sociálnych vecí a rodiny 53 nezamestnaných osôb, pričom väčšie percento nezamestnaných z celkového počtu nezamestnaných predstavovali muži, a to v počte 58,5 %.

Počas rokov 2005 - 2008 na základe údajov z Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny Čadca vidíme pokles počtu nezamestnaných v obci, avšak od roku 2009 - 2013 nastal opäť nárast počtu nezamestnaných v obci. Situácia sa zmenila v roku 2014, kedy bol zaznamenaný opätovný pokles počtu nezamestnaných v obci Podvysoká.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022**

Tabuľka 9 Uchádzači o zamestnanie v obci Podvysoká v rokoch 2005 - 2015

Rok	Uchádzači o zamestnanie		
	muži	ženy	spolu
2005	32	55	87
2006	26	35	61
2007	19	21	40
2008	20	23	43
2009	45	31	76
2010	40	31	71
2011	50	39	89
2012	46	38	84
2013	48	42	90
2014	43	26	69
2015	31	22	53

Prameň: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Čadca.

Na základe údajov z Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny o počte nezamestnaných v obci Podvysoká podľa veku vidíme, že v rokoch 2005 - 2015 mali najväčšie zastúpenie práve obyvatelia nad 50 rokov. Najväčší nárast počtu nezamestnaných bol zaznamenaný práve v roku 2009, a to v počte 32,89 %.

Tabuľka 10 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie v obci Podvysoká podľa veku

rok	do 20 r.	20 - 24 r.	25 - 29 r.	30 - 34 r.	35 - 39 r.	40 - 44 r.	45 - 49 r.	nad 50 r.
2005	4	11	11	10	10	7	18	16
2006	1	9	4	5	9	7	12	14
2007	3	4	4	4	3	5	3	14
2008	2	7	3	6	1	6	7	11
2009	3	16	6	7	4	5	10	25
2010	4	15	8	7	5	8	10	14
2011	6	14	11	10	11	7	12	18
2012	6	14	14	12	7	7	5	19
2013	8	12	13	5	11	7	15	19
2014	3	12	12	2	6	5	6	23
2015	2	9	9	5	4	2	10	12

Prameň: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Čadca.

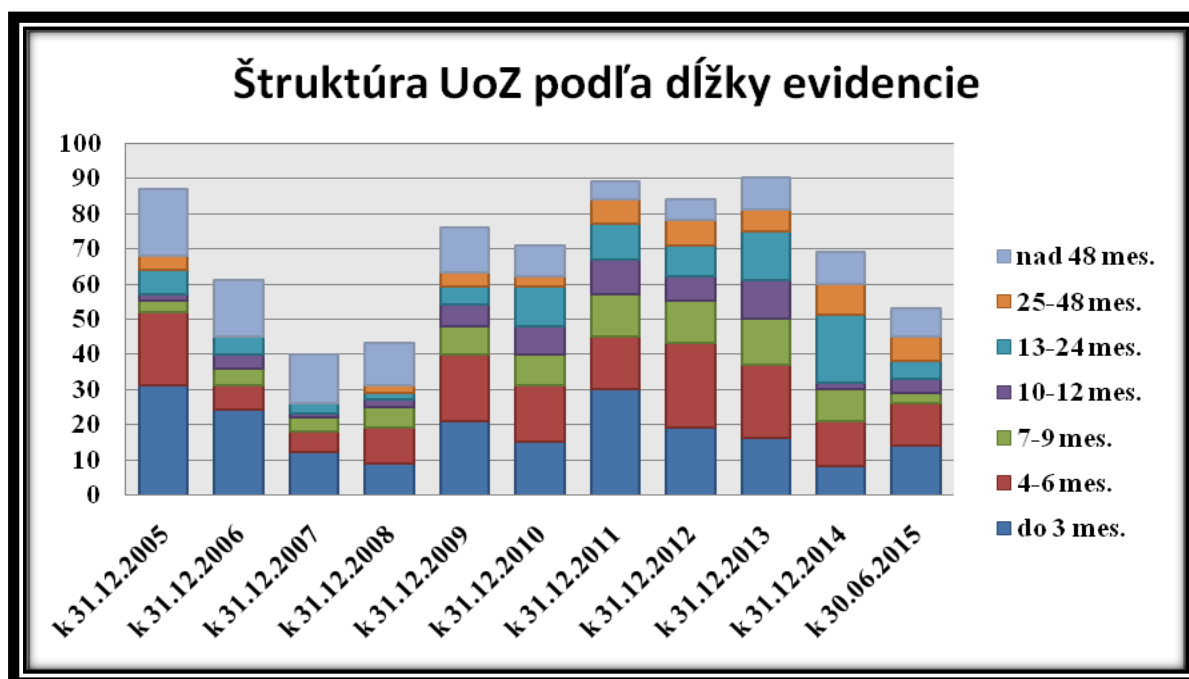
PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Tabuľka 11 Štruktúra UoZ v obci Podvysoká podľa dĺžky evidencie

rok	do 3 mes.	4 - 6 mes.	7 - 9 mes.	10 - 12 mes.	13 - 24 mes.	25 - 48 mes.	nad 48 mes.
2005	31	21	3	2	7	4	19
2006	24	7	5	4	5	0	16
2007	12	6	4	1	3	0	14
2008	9	10	6	2	2	2	12
2009	21	19	8	6	5	4	13
2010	15	16	9	8	11	3	9
2011	30	15	12	10	10	7	5
2012	19	24	12	7	9	7	6
2013	16	21	13	11	14	6	9
2014	8	13	9	2	19	9	9
2015	14	12	3	4	5	7	8

Prameň: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Čadca.

Obrázok 8 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie v obci Podvysoká



Prameň: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Čadca.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Na základe údajov z Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny podľa štruktúry znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie v obci Podvysoká môžeme konštatovať, že od roku 2013 do roku 2015 bol celový počet absolventov v obci 17, občanov starších ako 50 rokov veku 54 a dlhodobo nezamestnaných občanov 87.

1.9.2 Miera ekonomicky aktívnych osôb v obci Podvysoká

K 31. decembru 2011 bolo na území obce Podvysoká vykazovaných Ústredím práce sociálnych vecí a rodiny 636 ekonomicky aktívnych osôb (EAO). Od roku 2001 na základe údajov SODB sa celkový počet ekonomicky aktívnych osôb, teda osôb zapojených do pracovného procesu, podľa odvetvia hospodárstva zvýšil o 3,62 % v porovnaní s rokom 2011, pričom aj podiel na celkovom počte obyvateľstva sa zvýšil. Rozhodujúci vplyv na vývoj EAO v obci Podvysoká má aj veková štruktúra obyvateľstva. Do zamestnania z celkového počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov obce Podvysoká odchádzalo v roku 2001 58,07 % obyvateľov, avšak ich počet v roku 2011 sa ešte zvýšil, a to na 84,60 %.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Tabuľka 12 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo obce Podvysoká podľa odvetvia hospodárstva v roku 2001

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby - obec Podvysoká, rok 2001			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	0	1	1	0
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	3	1	4	4
Rybolov, chov rýb	-	-	-	-
Ťažba nerastných surovín	10	0	10	9
Priemyselná výroba, stavebníctvo	134	89	223	153
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	8	0	8	7
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motor. vozidiel a spotrebného tovaru	18	43	61	35
Hotely a reštaurácie	2	13	15	10
Doprava, skladovanie a spoje	28	9	37	29
Peňažníctvo a poisťovníctvo	2	2	4	3
Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj	4	6	10	9
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	17	18	35	22
Školstvo	3	23	26	15
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	2	15	17	13
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	8	7	15	10
Súkromné domácnosti s domácim personálom	-	-	-	-
Exteritoriálne organizácie a združenia	-	-	-	-
Ekonomicky aktívny obyvateľ bez udania odvetví	79	98	147	37
Spolu	318	295	613	356

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2001.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Tabuľka 13 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo obce Podvysoká podľa odvetvia ekonomickej činnosti v roku 2011

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby - obec Podvysoká, rok 2011			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	12	7	19	14
Lesníctvo a ťažba dreva	5	0	5	5
Ťažba uhlia a lignitu, iná ťažba a dobývanie	2	1	3	3
Výroba potravín, textilu, odevov, kože a kožených výrobkov	11	29	40	33
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku	17	2	19	19
Výroba papiera a papierových výrobkov	1	1	2	2
Tlač a reprodukcia záznamových médií	1	0	1	0
Výroba chemikálií a chemických produktov	2	1	3	3
Výroba základných farmaceutických výrobkov a prípravkov	1	0	1	1
Výroba výrobkov z gumy a plastu	16	6	22	20
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	9	1	10	10
Výroba a spracovanie kovov	2	2	4	3
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	11	4	15	15
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	0	4	4	4
Výroba elektrických zariadení, strojov a zariadení i. n.	12	5	17	11
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	13	8	21	19
Výroba nábytku, iná výroba	2	1	3	3
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	5	1	6	5
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	5	1	6	5

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby - obec Podvysoká, rok 2011			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov, recyklácia materiálov	0	1	1	1
Zber, úprava a dodávka vody	2	1	3	3
Výstavba budov, inžinierske stavby	17	2	19	16
Špecializované stavebné práce	44	7	51	43
Veľkoobchod, maloobchod a oprava motorových vozidiel	4	2	6	5
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	16	8	24	20
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	17	48	65	56
Pozemná doprava a doprava potrubím	18	8	26	20
Skladové a pomocné činnosti v doprave	3	1	4	2
Poštové služby a služby kuriérom	1	3	4	3
Ubytovanie, činnosti reštaurácií a pohostinstiev	4	11	15	12
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	2	1	3	3
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	3	2	5	4
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem sociálneho poistenia	0	2	2	2
Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia	1	2	3	3
Činnosti v oblasti nehnuteľností	3	2	5	2
Právne a účtovnícke činnosti	0	1	1	1
Vedenie firiem, poradenstvo v oblasti riadenia	0	1	1	1
Architektonické a inžinierske činnosti, technické testovanie a analýzy	3	0	3	2
Reklama a prieskum trhu, veterinárne činnosti	3	1	4	4
Prenájom a lízing, sprostredkovanie práce	2	0	2	2

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby - obec Podvysoká, rok 2011			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Bezpečnostné a pátracie služby	1	1	2	0
Činnosti cestovných agentúr, rezervačné služby cestovných kancelárií	0	1	1	1
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	0	2	2	2
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	1	1	2	2
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	23	19	42	34
Vzdelávanie, zdravotníctvo	17	59	76	72
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	3	1	4	4
Sociálna práca bez ubytovania	0	3	3	1
Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	0	1	1	1
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	1	1	2	2
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	1	0	0	0
Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	1	0	1	1
Ostatné osobné služby	1	5	6	6
Zamestnávateľ v zahraničí	1	0	1	1
Nezistené	26	18	44	31
Spolu	346	290	636	538

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2011.

Na základe údajov SODB podľa ekonomicky aktívneho obyvateľstva obce Podvysoká podľa odvetvia ekonomickej činnosti môžeme konštatovať, že v roku 2001 pracovalo až 36,38 % obyvateľov v oblasti priemyselnej výroby a stavebníctva. V roku 2011 pracovalo najviac obyvateľov obce v oblasti zdravotníctva a školstva a v oblasti maloobchodu okrem motorových vozidiel a motocyklov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

1.9.3 Trh práce v obci Podvysoká

Trh práce je miestom, kde sa stretáva dopyt po práci zo strany potenciálnych zamestnávateľov s ponukou práce, ktorú predstavujú jednotlivci uchádzači o zamestnanie, pričom predmetom kúpy a predaja nie sú jednotlivé osoby, ale ich pracovná sila.

V obci Podvysoká pôsobia viaceré podnikateľské subjekty, v ktorých zamestnanie našli aj obyvatelia obce. Obyvatelia obce teda pôsobia najmä v odvetviach strojárstva, drevospracujúceho priemyslu, poľnohospodárskej výroby a tranzitnej prepravy.

1.9.4 Miera nezamestnanosti v obci Podvysoká

Nezamestnanosť je stav, pri ktorom sa časť pracovných síl nezúčastňuje pracovného procesu. Ako nezamestnaní sú označované práceschopné osoby, ktoré si na trhu práce nemôžu nájsť platené zamestnanie. Nezamestnanosť je následkom nerovnováhy medzi dopytom a ponukou na trhu práce. Tých, ktorí pracovnú silu ponúkajú, tzn. chcú sa zamestnať u tých, ktorí pracovnú silu potrebujú, je viac ako tých, ktorí túto pracovnú silu hľadajú.

Ukazovateľ, ktorý podáva informácie o vývoji (v žiadnom prípade nie stave) nezamestnanosti sa nazýva miera nezamestnanosti. V Slovenskej republike je miera nezamestnanosti v percentuálnom vyjadrení dlhodobo podstatne nižšia ako nezamestnanosť.

Mieru nezamestnanosti môžeme teda vypočítať ako podiel nezamestnaných k ekonomicky aktívnym osobám (teda pracujúcim plus nezamestnaným). V obci Podvysoká bola v roku 2001 miera nezamestnanosti 9,05 %, v roku 2011 sa zvýšila na hodnotu 12,2 % a v roku 2014 dosiahla miera nezamestnanosti v obci Podvysoká hodnotu 13,5 %.

1.9.5 Priestory a podmienky na podnikanie v obci Podvysoká

Podnikateľským prostredím môžeme označiť všetko, čo obklopuje a ovplyvňuje podnikateľské subjekty. Je to prostredie, ktoré je prepojené s prostredím konkurenčným. Podnikateľské prostredie je ovplyvnené hospodárskymi, politickými, inštitucionálnymi, právnymi, technologickými, sociálnymi a etickými podmienkami, v ktorých sa uskutočňuje podnikateľský proces, čiže proces formovania podnikateľských subjektov a vykonávanie ich podnikateľskej činnosti.

Podnikateľské prostredie v obci Podvysoká je tvorené veľmi rôznorodo, prevažne malými a strednými podnikmi, v rámci možností obce Podvysoká. Ekonomická situácia v obci sa mierne zlepšuje, jej stav je odrazom oživenia okolitého regiónu, nie však priamo ekonomiky obce Podvysoká.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

V obci pôsobí 6 podnikateľských subjektov a príspevková organizácia obce Podvysoká - Podnik výroby a služieb. Aj keď miestne podnikateľské subjekty zamestnávajú viacerých obyvateľov obce Podvysoká, tento stav nepostačuje na absorbovanie miestnej ponuky pracovných síl. Väčšina ekonomicky aktívneho obyvateľstva z obce Podvysoká odchádza za prácou do okolitých obcí či miest. Medzi významných zamestnávateľov v okolitých obciach či mestách patrí I.TRAN s.r.o., TATRA n. p. Čadca, Kia Motors Slovakia s.r.o. či INA Kysuce s.r.o..

Podnikateľské subjekty pôsobiace v obci Podvysoká:

Názov: **Podnik výroby a služieb, príspevková organizácia obce Podvysoká**

Hlavnou náplňou ekonomickej činnosti tejto príspevkovej organizácie obce Podvysoká sú: Čistiace práce a iné prevádzkové služby pre mesto alebo obec. Podnik výroby a služieb obce Podvysoká vznikol v máji 1995. Základným predmetom činnosti príspevkovej organizácie obce je: čistenie obce, správa a údržba vodovodu, údržba miestnych komunikácií, údržba bytového fondu, údržba miestneho rozhlasu, oprava elektrických zariadení, vlastná investičná a podnikateľská činnosť v záujme zabezpečovania potrieb obyvateľov obce a jej rozvoja. Podnik výroby a služieb okrem iného poskytuje pre obyvateľov obce aj služby dopravy a úpravu zelene kosením trávnatých plôch.

Názov: **LES-INVEST, s.r.o.**

Spoločnosť LES-INVEST, s.r.o. vznikla v roku 2002 a orientuje sa predovšetkým na spracovanie ihličnatej guľatiny. Spoločnosť nadviazala pri svojom vzniku na dlhodobú tradíciu spracovania drevnej hmoty v regióne Kysúc. Neustálym rozširovaním svojich produktov a služieb, zvyšovaním efektivity výrobných procesov, modernizáciou a optimalizáciou výrobnnej kapacity, si firma LES-INVEST, s.r.o. vybudovala silnú a stabilnú pozíciu nielen na slovenskom, ale aj zahraničnom trhu.

Flexibilný prístup vedenia spoločnosti, kvalifikovaná pracovná sila a pravidelné investovanie do zvyšovania kvality a úrovne služieb, predurčujú spoločnosť ďalej expandovať a upevňovať svoje postavenie silného a spoľahlivého partnera.

Hlavnými činnosťami spoločnosti LES-INVEST, s.r.o. sú piliarska výroba (porez drevnej hmoty, výroba reziva, impregnácia reziva, výroba jednorazových paliet), lesnícke služby (ťažba a sústredovanie drevnej hmoty, pestovateľská činnosť), logistika drevnej hmoty (preprava guľatiny, preprava reziva a preprava pilín, štiepky, odrezkov).

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Ďalej je to výroba biopalív (palivové drevo, drevná štiepka) a stavebno-montážne a remeselné-kompletačné práce pri uskutočňovaní stavieb a ich zmien. Ročne spoločnosť spracuje 30 000 až 40 000 m³ dreva.

Názov: **DELTA - ML, s.r.o.**

Firma DELTA - ML s.r.o. je dlhoročná strojárská firma, ktorá vyrába náhradné diely pre obilné kombajny, rezačky, sejačky a kosačky značky CLAAS, FORTSCHRITT, CASE, Lida 1300, Lida 1600, MF, John Deer, New Holland, Accord, Amazone a iné.

Spoločnosť vznikla v roku 1992 za účelom predávania poľnohospodárskych strojov. V roku 1993 odkúpila strojársku prevádzku, ktorá vyrábala rýchlo opotrebitelné náhradné diely na obilné kombajny, rezačky, rotačné kosačky a taktiež sa zaoberala produkciou skleníkov.

V roku 1997 došlo k pretransformovaniu firmy Delta s.r.o. na súčasnú firmu Delta-ML s.r.o. Následne rozšírila svoje výrobné a skladovacie priestory v obci Podvysoká, zakúpením novej prevádzky. Postupne sa firma začala etablovať na zahraničných trhoch na v súčasnosti predáva a distribuuje svoje výrobky do 17 štátov Európy.

Firma je taktiež dodávateľom kompletných zostáv pre závody vyrábajúce poľnohospodárske stroje. Vyrábané produkty sú skúšané v teréne na jednotlivých poľnohospodárskych strojoch v poľnohospodárskej farme, ktorú firma Delta-ML s.r.o. k tomuto účelu zakúpila. V súčasnosti firma v rámci výroby disponuje rôznymi výrobnými technológiami. Firma sa v rámci svojich aktivít zaoberá tiež obchodnou činnosťou, a to predajom článkových reťazí, ložísk, klinových remeňov, spojovacieho materiálu a iných.

Názov: **ABEL plus spol. s.r.o.**

Spoločnosť ABEL plus vznikla v roku 1996. Miestom podnikania a prevádzkovania je hospodársky dvor Podvysoká. Farma má niekoľkoročné skúsenosti s veľkochovom kôz a v tejto oblasti dosiahla aj niekoľko úspechov.

Hlavnou náplňou činnosťou podnikania tejto spoločnosti je poľnohospodárska prvovýroba zameraná na chov kôz, plemena kozy sánskej, bielej či spracovanie mlieka. So šľachtiteľským chovom je úzko spojený aj predaj odchovaných plemenných kozičiek a jatočných capkov na export. Neoddeliteľnou súčasťou činnosti spoločnosti je tiež spracovanie kozieho i kravského mlieka na výrobky s veľkou škálou použitia. V roku 2001 bola do prevádzky spustená novovybudovaná sušiareň kozieho mlieka, v ktorej spoločnosť spracúva vlastnú produkciu, surové kozie mlieko.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022**

Objekty, maštale prešli rekonštrukciou, aby v plnej miere zabezpečovali nerušené prostredie bez stresov chovaným zvieratám. Spoločnosť hospodári cca na 300 ha trvale trávnatých porastoch v katastrálnom území obce Podvysoká a Zákopčie.

Od roku 1997 je spoločnosť ekologicky hospodáriacou farmou a jej produkované mlieko a mäso z jatočných kozliat opakovane získava certifikát „Produkt ekologického poľnohospodárstva - bioprodukt“.

Názov: **DREVIA SLOVAKIA s.r.o.**

Spoločnosť DREVIA SLOVAKIA s.r.o. sa zaoberá spracovaním surového ihličnatého dreva a predajom stavebného a stolárskeho reziva. Svojím klientom ponúka komplexnú škálu produktov pre stavebnú a stolársku činnosť. Pre individuálnych stavebníkov vyrába krovy a rezivo na mieru podľa požiadavky zákazníka.

Názov: **O. S. Transport Staník**

Spoločnosť sa zaoberá cestnou nákladnou dopravou a medzinárodnou kamiónovou dopravou, pričom hlavné jej prepravné trasy vedú do Francúzska, Belgicka, Nemecka a štátov Európy.

Názov: **SLOVACOM, spol. s.r.o.**

Firma Slovacom, s.r.o. je slovenský výrobca plastových a hliníkových okien, dverí a zimných záhrad. Jednu z pobočiek má aj v obci Podvysoká.

Svojou výrobou nadväzuje na dlhoročné skúsenosti spoločnosti v oblasti predaja výplní stavebných otvorov. Okná a dvere sú vyrábané z renomovaných profilových systémov Aluplast (plast) a Heroal (hliník). Výroba spoločnosti používa moderné technológie výroby a strojov, ktoré patria k tým najspoľahlivejším v danom obore.

Firma Slovacom spol. s.r.o. je autorizovaným výrobcom Aluplast a všetky svoje výrobky má certifikované podľa platných európskych noriem. Medzi jej hlavné konkurenčné výhody a prednosti patria dlhoročné skúsenosti s výrobou a montážou a taktiež individuálny prístup k potrebám a technickým požiadavkám každého zákazníka.

Už niekoľko rokov je spoločnosť vďaka schopnosti vyhovieť požiadavkám svojich zákazníkov úspešnou nielen na domácom, ale taktiež aj na náročných európskych trhoch. Počas svojej existencie spoločnosť zrealizovala veľké množstvo rôznorodých projektov na Slovensku, ale aj v zahraničí, predovšetkým na európskych trhoch.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

1.10 Vzdelávanie v obci Podvysoká

Obec Podvysoká je zriaďovateľom plno-organizovanej Základnej školy Podvysoká a tiež Materskej školy Podvysoká. ZŠ navštevujú takmer výhradne žiaci z obce Podvysoká, ale aj okolitých obcí či miest - Olešnej, Staškova, Hlineného, Zákopčia, Turzovky či Čadce. Súčasťou základnej školy je aj školská jedáleň a telocvičňa. Budovy Základnej školy prešli v roku 2009 až 2010 rozsiahlou rekonštrukciou: zateplenie obvodových múrov, výmeny okien a dverí, kúrenia, vodovodných rozvodov, sanity a podláh.

Základná škola Podvysoká realizuje vysokú úroveň záujmovej činnosti svojich žiakov. Základnú školu v obci Podvysoká navštevovalo v školskom roku 2014/2015 196 žiakov. V základnej škole pracuje 18 pedagogických zamestnancov, 16 učiteľov, 2 vychovávateľky, 1 odborný zamestnanec a 9 nepedagogických zamestnancov. Základná škola Podvysoká mala v akademickom roku 2014/2015 9 ročníkov a 10 tried. V škole je zriadená aj špeciálna trieda pre žiakov so špecifickými výchovno-vzdelávacími potrebami.

Tabuľka 14 Vývoj počtu žiakov v Základnej škole Podvysoká

Školský rok	Počet žiakov	Rozdiel v %
2008/2009	213	
2009/2010	195	- 8,45
2010/2011	196	+ 0,50
2011/2012	199	+ 1,53
2012/2013	200	+ 1,48
2013/2014	201	+ 0,50
2014/2015	196	- 2,49

Prameň: <http://zspodvysoka.edupage.org/> - Ročenka Základnej školy Podvysoká.

Materská škola Podvysoká privítala svoje prvé deti 15. januára 1990. V prevádzke boli 2 triedy a navštevovali ju deti nielen z obce Podvysoká, ale i deti z Olešnej, Zákopčia a Turzovky. Materská škola prešla i ťažkými obdobiami. Bol ním predovšetkým pokles detí, keď sa naplnila len jedna trieda. Postupne ako sa ekonomická situácia v štáte i v rodinách zlepšila, pribudla druhá trieda a napokon tretia. Menili sa i zriaďovatelia - OÚ Čadca - odbor školstva, Školská správa Čadca a napokon po delimitácii od roku 2001 sa stal zriaďovateľom Obecný úrad Podvysoká. Dnes je to trojdielna materská škola bez právnej subjektivity.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Materská škola v obci Podvysoká pracuje podľa vlastného vzdelávacieho programu „*Studnička radosti a poznania*“, ktorý obsahuje ŠVP ISCED 0 so zameraním na environmentálnu a regionálnu výchovu. Tento program je taktiež zameraný na rozvoj adekvátnych postojov k zdraviu a zdravému životnému štýlu, podporovanie vzťahu dieťaťa k poznávaniu a učeniu hrou, cieľavedomé a systematické podporovanie celostného rozvoja osobnosti dieťaťa v súlade s jeho individuálnymi osobitosťami.

Kapacita materskej školy je každoročne naplnená. Jej bránami za jej existenciu prešlo mnoho detí. Súčasťou materskej školy je samostatná jedáleň a výdajňa jedla, pričom jedlo materskej škole zabezpečuje školská jedáleň Základnej školy Podvysoká.

Tabuľka 15 Vývoj počtu detí v Materskej škole Podvysoká

stav k 15.9.2013			stav k 30.6.2014		
triedy	veková kategória	počet detí spolu	triedy	veková kategória	počet detí spolu
lienočky	3-4 ročné	18	lienočky	3-4 ročné	18
včeličky	4-5 ročné	22	včeličky	4-5 ročné	22
sovičky	5-6 ročné	23	sovičky	5-6 ročné	23

Prameň: <http://www.studnicka.juplo.com/>.

Po prenesení kompetencií v oblasti školstva a fiškálnej decentralizácii je povinnosťou obce Podvysoká riešiť aj mnohé otázky zabezpečenia financovania a prevádzky Základnej školy Podvysoká a Materskej školy Podvysoká, vrátane ich rekonštrukcií, opráv a údržby. Základná škola Podvysoká prešla v priebehu rokov 2009 - 2010, ako sme už spomínali, kompletnou rekonštrukciou, na ktorú však naďalej čaká Materská škola Podvysoká.

Školské zariadenia - ZŠ a MŠ Podvysoká sú základné inštitúcie na úrovni obce Podvysoká, dôležité z hľadiska naplnenia výchovno-vzdelávacích cieľov mladej generácie a udržania kultúrno-spoločenského života v obci. Udržanie základnej a materskej školy a samozrejme ich rozvoj patrí medzi priority obecnej samosprávy Podvysoká.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

1.11 Kultúra, šport, cestovný ruch a voľný čas v obci Podvysoká

Kultúra - to nie sú len súbory, knihy, či kultúrne domy, ale predovšetkým dosiahnutá úroveň vzdelanosti, výchovy a prostredie, v ktorom ľudia žijú a naplňajú zmysel svojho života. Kultúra ako taká je časťou sociálnych vzťahov v každej spoločnosti. Môžeme povedať, že ide o dodržiavanie kultúrnych tradícií, hodnôt a zvykov regiónov, miest či obcí, teda aj obce Podvysoká. Pomocou kultúrnych akcií môže každá obec podporovať u ľudí kreativitu, prípadne nadobúdanie hodnôt nielen k svojej obci, ale aj medzi ľuďmi navzájom.

Kultúrny život a kultúrne podujatia v obci Podvysoká sa väčšinou sústreďujú do kultúrneho domu obce a na futbalové ihrisko FK Slovan Podvysoká. Možnosť kultúrneho vyžitia obyvateľom obce poskytujú aj podujatia okolitých obcí, či už len pár kilometrov vzdialeného mesta Turzovky či obce Staškov.

TJ Futbalový klub Slovan Podvysoká

TJ Futbalový klub v obci Podvysoká bol založený v roku 1971. V tomto čase žila v obci Podvysoká mládež, ktorá mala veľký záujem hrať futbal. Na Kysuciach sa hrával futbal v niektorých obciach dlhé roky a to nedalo spávať ani niektorým ľuďom, ktorí sa zabávali futbalom pre svoje potešenie ani v obci Podvysoká. Myšlienka založiť futbalový klub sa zrodila v hlave už nebohého Jána Chabroňa už v spomínanom roku 1971.

Od slov k činu nebolo ďaleko, pretože jeho návrh našiel podporu medzi ostatnými vyznávačmi tohto športu. Ešte v tom istom roku sa prihlásili do 3. triedy okresnej súťaže a vzápätí mužstvo postúpilo do 2. triedy. Futbal sa však po prvých úspechoch ocitol v kríze a mužstvo zostúpilo do nižšej súťaže, ale po roku opäť postúpilo.

V súčasnosti sa obec Podvysoká intenzívne venuje mládeži. Obec má mužstvo žiakov, ktorí štartujú v 1. triede OFZ Kysúc a tiež dorastencov, ktorí hrajú 5. ligu. V roku 2011 v mužstve seniorov, ktoré štartuje v 5. lige hrávajú odchovanci klubu, a aby sa nestratil ani jeden talent, tak v tomto roku založili aj jeho rezervu, ktorá hrá najnižšiu okresnú súťaž. V súčasnosti má futbalový klub Slovan Podvysoká dve mládežnícke a dve seniorské mužstvá a zabezpečiť ich bezchybný chod v súčasnej zložitej dobe si vyžaduje veľa obetavosti.

Na tom, že futbal v Podvysokej si drží svoj štandard má veľkú zásluhu starosta obce, ktorý je tomuto športu naklonený, pozná jeho problémy a plne ho podporuje, nemožno obísť ani obecné zastupiteľstvo a sponzorov, ktorí ho podporujú či už materiálne alebo finančne.

S futbalovým klubom Baška má Slovan Podvysoká dlhoročnú spoluprácu.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Kultúrne podujatie: Futbalový turnaj o pohár memoriál Jána Chabroňa

Každoročne sa v obci Podvysoká koná futbalový turnaj o pohár memoriál Jána Chabroňa, zakladateľa FK Slovan Podvysoká. V roku 2015 to bol už jeho 25. ročník, ktorý sa každoročne koná na ihrisku TJ FK Slovan Podvysoká.

Dobrovoľný hasičský zbor Podvysoká - DHZ Podvysoká

Zo spoločenských organizácií vyvíjajúcich svoju činnosť na území obce Podvysoká má najstaršiu minulosť miestna organizácia Dobrovoľného hasičského zboru Podvysoká, ktorá v obci začala svoju pôsobnosť už od roku 1924. V roku 2014 si DHZ Podvysoká pripomenula teda svoje 90. výročie založenia. DHZ Podvysoká vlastní protipožiarnu techniku v podobe cisterny V3S a dodávky Mercedes Sprinter 313 CD.

Členovia DHZ Podvysoká robia aj rôzne podujatia pre deti, ktorým chcú priblížiť náročnú prácu hasičov. Družstvo DHZ Podvysoká dosahuje výborné výsledky na pôde hasičských pretekov. V roku 2011 sa im podaril historický úspech, keď v jednom roku vyhrali Severoslovenskú hasičskú ligu, Celoslovenskú súťaž (Slovenský Superpohár), Krajskú súťaž a tiež ďalšie pohárové súťaže v Slovenskej a Českej republike.

DHZ Podvysoká má už niekoľkoročnú družbu s DHZ Karolínka a DHZ Dolná Lešná.

Kultúrne podujatie: Deň Matiek

Deň matiek, ktorý sa oslavuje vždy druhú májovú nedeľu, patrí k najkrajším sviatkom. V tomto sviatku sa odzrkadľuje nenahraditeľnosť a jedinečnosť matky. Tradíciu slávania Dňa matiek si každoročne pripomína aj obec Podvysoká, ktorá v kultúrnom dome každoročne pripraví pre všetky mami a staré mami kultúrno-spoločenské podujatie. Podujatie každoročne spríjemnia svojím programom deti a žiaci materskej a základnej školy z Podvysokej, ktoré spevom, tancom a scénkami vyjadria svoju lásku a úctu k všetkým mamám.

Kultúrne podujatie: Váľanie mája

Posledná sobota v mesiaci máj každoročne v obci Podvysoká patrí v areáli futbalového ihriska kultúrno-spoločenskej akcii „Váľanie mája“. Tradíciu víťania príchodu jari si každoročne udržiava aj obec Podvysoká. Po skončení futbalového zápasu býva máj zvalený za doprovodu speváckeho súboru Staškovanka.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Cestovný ruch v obci Podvysoká

Obec Podvysoká má len priemerné predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu. Na jej území sa nenachádzajú nijaké prírodné zvláštnosti. Nemá vybudované stredisko pre zimné a letné športy, žiadne ubytovacie kapacity, primerané reštauračné služby a tiež chýbajú aj tradície pre poskytovanie rekreačných služieb.

Obec Podvysoká je v súčasnosti využívaná na rekreačné účely prevažne formou chalupárstva. Zároveň je aj východiskom pre turistické výlety po značkovaných trasách, pretože kataster obce sa vyznačuje zachovalou prírodou, rozsiahlymi lesmi a lúkami.

Každodenná rodinná rekreácia je sústredená do súkromných záhrad, ktorých funkcia sa bude postupne meniť z hospodársko-pestovateľskej na pohybovo-rekreačnú, s rastúcim podielom zelene. Pre víkendovú rekreáciu návštevníkov a turistov je možné odporúčať výlet na Burkov vrch, do 2 km vzdialenej obce Olešná. V súčasnosti obec navštevujú aj zahraniční turisti, väčšinou ako hostia jednotlivých rodín, ktorí sa zaujímajú predovšetkým o sakrálnu stavbu, ako je kaplnka či kostol.

Pre spropagovanie cestovného ruchu by bolo vhodné v obci Podvysoká vydať viaceré typy a druhy propagačných materiálov, rozmiestniť v katastri obce informačné tabule s turistickými mapami a zriadiť informačnú kanceláriu a zaradiť informáciu o cestovnom ruchu na webovú stránku obce.

Obec Podvysoká má šancu zapojiť sa do subsystému rekreácie a turistiky Horných Kysúc za predpokladu realizovania investičných akcií, ktorými sa podporí predovšetkým rodinná rekreácia, uzdravovacie pobyty v prírode, chalupárstvo, agroturistika, turistické a cykloturistické služby či zimné bežkovanie.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

1.12 Sociálne služby v obci Podvysoká

Sociálne služby sú jednou z foriem sociálnej pomoci pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. Štát prostredníctvom nich podporuje sociálne začlenenie občanov a uspokojovanie sociálnych potrieb ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

Sociálne služby v obci Podvysoká sú rozvinuté na nižšej úrovni. V obci chýba napr. Zariadenie pre seniorov ako pobytová forma sociálnej služby, kde sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, prípadne dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov. Zariadenia pre seniorov sa nachádzajú v okolitých obciach, napr. v obci Makov, Vysoká nad Kysucou, prípadne v meste Čadca.

Pre obyvateľov obce Podvysoká je zabezpečená ambulantná zdravotnícka služba v obci Staškov, kde občania majú k dispozícii lekára pre dospelých, detí a zubnú ambulanciu. Vzhľadom na možnosť výberu všeobecného lekára, viacerí obyvatelia obce Olešná navštevujú Polikliniku v Turzovke. Nemocničnú starostlivosť obyvateľom obce Podvysoká poskytuje Kysucká nemocnica s polikliniku v Čadci.

Nakoľko v obci nie je žiadne zariadenie pre seniorov a ani žiaden klub seniorov, v rámci sociálnej starostlivosti obec Podvysoká zabezpečuje opatrovateľskú službu pre svojich občanov v poproduktívnom veku a menej pohyblivých občanov. V roku 2015 má opatrovateľská služba 13 klientov. Dôchodcom a iným stravníkom obec Podvysoká zabezpečuje podávanie obedov, ktoré sú pripravované v jedálni Základnej školy Podvysoká.

1.13 Bývanie a služby občanom v obci Podvysoká

Vzhľadom na dobrú polohu obce Podvysoká a jej dopravnú dostupnosť (železničné a autobusové spojenie) v kombinácii s občianskou vybavenosťou (materská škola, základná škola) i so všetkými svojimi pozitívami, obec Podvysoká poskytuje dobré podmienky na život a bývanie. Väčšina obyvateľov obce býva vo vlastných rodinných domoch, čo v roku 2011 podľa posledného SODB predstavuje z celkového počtu domov a bytov až 79,04 %. V obci okrem existujúcej individuálnej výstavby môžu jej obyvatelia, a najmä mladé rodiny s deťmi nájsť aj dobré podmienky na bývanie v 9 obecných bytoch.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Tabuľka 16 Domová a bytová zástavba obce Podvysoká v rokoch 2001, 2011

Domová a bytová zástavba v obci Podvysoká		
	2001	2011
domov spolu	361	363
trvale obývaných domov	306	325
v %	84,76	89,53
neobývaných domov	55	38
z toho na rekreáciu	16	21
bytov spolu	401	396
v tom:		
trvale obývaných	344	356
v %	85,78	89,90
neobývaných bytov	57	40

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2001, 2011.

1.14 Dopravná a technická infraštruktúra obce Podvysoká

Infraštruktúra je podmieňujúcim faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja každej obce, teda i obce Podvysoká. Je tvorená predovšetkým technickou a sociálnou infraštruktúrou. Technická infraštruktúra je faktorom podmieňujúcim alokáciu podnikateľských subjektov a ich prosperitu. Rovnako dôležitý význam má aj z pohľadu obyvateľov, nakoľko determinuje kvalitu ich života.

Dopravné siete, ich orientácia, technická úroveň a hustota sú podmienky, ktoré sprostredkujú vzájomné vzťahy obce so susednými obcami, ale tým i s celým regiónom Kysúc. Sú tak i predpokladom optimálneho teritoriálneho rozdelenia ekonomickej aktivity. Železničná a cestná doprava prepravuje podstatnú časť osôb, nákladov, pretože ostatné druhy dopravy zatiaľ nemajú väčší význam.

Dopravná infraštruktúra a služby poskytované v doprave sú neoddeliteľnou súčasťou každodenného života obyvateľov. Zároveň podmieňujú dosahovanie ekonomického rastu, zvyšovanie konkurencieschopnosti a prosperity spoločnosti.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Prispievajú taktiež k zvyšovaniu zamestnanosti a sú kľúčovým faktorom pre prílev investícií, rozvoj cestovného ruchu a napomáhajú znižovať disparity medzi regiónmi, mestami či obcami. Kvalitná a funkčná dopravná infraštruktúra je jedným zo základných predpokladov rýchleho rozvoja slovenských regiónov, miest i obcí.

Obec Podvysoká má vybudovanú takmer kompletnú infraštruktúru. Obcou prechádza cesta II/487, na ktoré sú napojené miestne komunikácie. Komunikácie prešli rekonštrukciou položením asfaltového krytu. Na zlepšenie bezpečnosti účastníkov cestnej premávky, obec Podvysoká začala s výstavbou chodníkov pre chodcov a cyklistov. Chodník bude vedený v súbehu cesty II/487. Pod úplnom dobudovaní chodníka bude mať obec Podvysoká vybudovanú kompletnú infraštruktúru.

Obec má ja železničné prepojenie s mestom Čadca jednokoľajovou neelektrifikovanou traťou č. 128 Čadca - Turzovka - Makov. Regionálna železničná trať má napojenie na magistrálnu železničnú sieť č. 127 Ostrava - Čadca - Žilina. Hlavnú komunikačnú os cestnej dopravy na území Podvysokej však predstavuje štátna cesta II/487.

Obec Podvysoká v roku 2014 realizovala projekt s názvom „Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia obce Podvysoká“. Cieľom projektu bolo rekonštrukciou a modernizáciou sústavy verejného osvetlenia doplniť existujúcu sústavu a zabezpečiť jej energetickú a finančnú efektívnosť. Zabezpečením dobrej viditeľnosti všetkých užívateľov a zvýšením bezpečnej cestnej i pešej premávky sa tak skvalitnil život obyvateľov v obci Podvysoká. Bolo vymenených 150 existujúcich svietidiel za svietidlá spĺňajúce najnovšie normy na osvetlenie komunikácií. Svetelná sústava v obci Podvysoká bola doplnená o 55 nových svietidiel.

Obec Podvysoká zrealizovala taktiež v priebehu roku 2015 výstavbu osvetlenia prechodov pre chodcov na ceste II/487, čím došlo k osvetleniu prechodov pri Obecnom úrade, Základnej škole i nákupnom stredisku. Osvetlenie prechodov pre chodcov je totiž jedna z podmienok na ich zachovanie a pri jej nesplnení dopravný inšpektorát v spolupráci so správcom komunikácie takéto nevyhovujúce prechody rušia.

Po dokončení prác a uvedení osvetlenia prechodov do prevádzky sa výrazným spôsobom zlepšila bezpečnosť účastníkov cestnej premávky na ceste II/487, na ktorej sa premávka motorových vozidiel každoročne viditeľne zvyšuje, čím sú vo veľkej miere ohrozovaní hlavne chodci.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

V obci Podvysoká je zriadená miestna telefónna sieť, na ktorú má možnosť sa pripojiť 80% domácností. Občania mladšej vekovej kategórie využívajú však vo veľkej miere služby mobilných operátorov. Televízne vysielanie zabezpečuje vykrývač, ktorý sa nachádza na území obce Staškov a Turzovka. Približne 20 % domácností v obci Podvysoká využíva pripojenie na internet. V štádiu rozpracovania je zosieťovanie obecných úradov Horných Kysúc. Realizácia tohto projektového zámeru skvalitní a urýchli výkon verejnej správy v tomto mikroregióne.

V obci Podvysoká má zriadenú prevádzku aj Slovenská pošta, ktorá sa nachádza v budove kultúrneho domu.

V obci Podvysoká je zavedený rozhlas v dĺžke vedenia 8,1 km. Je potrebné vykonať jeho rekonštrukciu s možným zavedením bezdrôtového systému, vzhľadom na členitosť terénu a rozšírenie siete do periférnych častí obce s perspektívou do nových lokalít, kde bude v budúcnosti prebiehať individuálna bytová výstavba.

1.14.1 Vodovod v obci Podvysoká

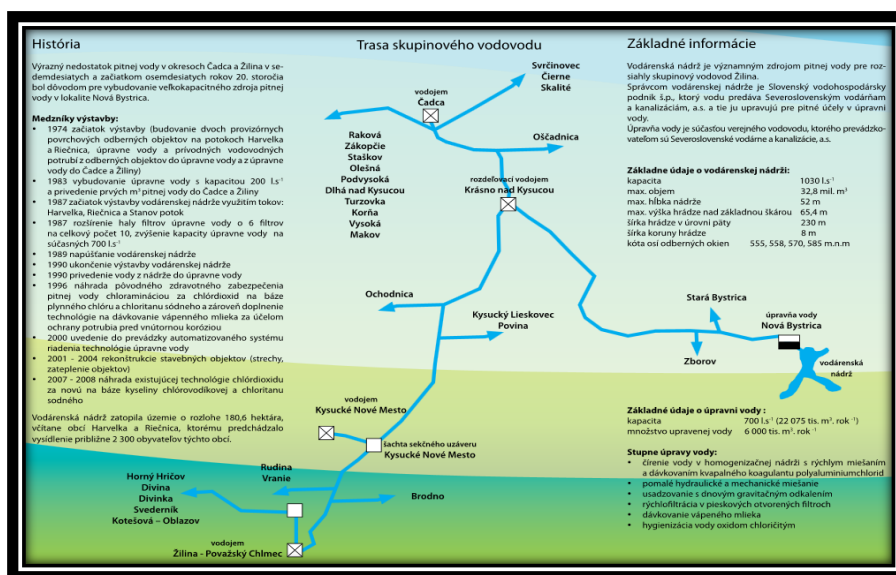
Zásobovanosť obyvateľstva na Slovensku pitnou vodou z verejných vodovodov v porovnaní s okolitými európskymi krajinami je v mnohých prípadoch nedostačujúca. Úroveň rozvoja verejných vodovodov je regionálne nerovnomerná, a jedným z rozhodujúcich faktorov je aj nedostatok zdrojov podzemných vôd v pasívnych oblastiach. V obci Podvysoká je vybudovaná komplexná vodovodná sieť, avšak nájdú sa aj domácnosti, ktoré ako zdroj vody využívajú naďalej vlastné studne. To, že v obci Podvysoká je väčšina domácností napojená na verejný vodovod má výrazný vplyv aj na kvalitu života obyvateľov v nej žijúcich, ako aj pre prípadnú alokáciu firiem v obci, pre ktoré je dispozícia pitnej vody z verejnej vodovodnej siete nevyhnutnou podmienkou.

Voda do obce Podvysoká je dopravovaná po trase skupinového vodovodu z vodárenského zdroja Nová Bystrica. Po trase z Novej Bystrice do Žiliny a Čadce sú na prírodné potrubie pripojené všetky mestá a obce. Celková dĺžka prírodného potrubia je takmer 58 km. Od roku 2010 sa pitná voda privádza prírodným potrubím do ďalších obcí Horných Kysúc - Raková, Zákopčie, Staškov, Olešná, Podvysoká, Dlhá nad Kysucou, Turzovka, Korňa, Vysoká nad Kysucou, Makov, Svrčinovec, Čierne, Skalité v dĺžke 53 km.

O problematike nedostatočného vybavenia obcí verejnými vodovodmi svedčí aj fakt, že v roku 2008 bolo v Slovenskej republike 2 149 samostatných obcí, ktoré boli zásobované vodou z verejných vodovodov a ich podiel z celkového počtu obcí v SR tvoril 74,5 %.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Obrázok 9 Trasa skupinového vodovodu z vodárenského zdroja Nová Bystrica



Prameň: SEVAK - Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s.

1.14.2 Kanalizačná sieť v obci Podvysoká

Odkanalizovaniu a úrovni čistenia odpadových vôd (bohatých na organické látky, zlúčeniny dusíka a fosforu) obec venovala značnú pozornosť. V obci Podvysoká bola v roku 2010 dokončená výstavba kanalizačnej siete v rámci realizácie projektu „Dodávka pitnej vody a odkanalizovanie Horných Kysúc“. Nová úprava zákona o vodách totiž stanovuje povinnosť odvádzať odpadové vody z aglomerácií verejnými kanalizáciami. Vypúšťanie komunálnych odpadových vôd a organicky znečistených priemyselných odpadových vôd do povrchových vôd je podľa spomínaného zákona možné až po ich minimálne dvojstupňovom čistení (v mechanicko-biologických čističkách odpadových vôd - ČOV). Na území obce Podvysoká sa nachádza ČOV, ktorej prevádzkovateľom je spoločnosť SEVAK - Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s..

Používanie kanalizácie v meste Čadca historicky siaha do 50 - 60. rokov dvadsiateho storočia. Z dostupných archívnych dokumentov vyplýva, že odpadové vody boli odvádzané z niekoľkých ulíc do potoka Rieka a následne do rieky Kysuca, bez ich čistenia. Intenzívnejšie sa budovaniu kanalizácie a čisteniu odpadových vôd začali kompetentní venovať po roku 1960. Po vzniku štátneho podniku Severoslovenské vodárne a kanalizácie v roku 1970 sa postupne realizoval rad investičných akcií, ktoré napomáhali k postupnému zlepšovaniu situácie v tejto oblasti. Očakávanie verejnosti sa v značnej miere naplnilo ukončením stavby Dodávka pitnej vody a odkanalizovanie Horných Kysúc v roku 2010.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

V rámci realizácie projektu „Dodávka pitnej vody a odkanalizovanie Horných Kysúc“ v priebehu rokov 2006 - 2010 boli vybudované nové kanalizačné zberače Zákopčie - Raková, Olešná - Staškov, *Podvysoká* - Raková, Skalité - Čadca, mestská časť Milošová - Čadca a mestská časť Čadečka - Čadca. Zároveň boli vybudované nové kanalizácie v obciach Raková, Zákopčie, Staškov, Olešná, *Podvysoká*, Skalité, Čierne, Svrčinovec, mestské časti Milošová a Čadečka a Čadca s čistením odpadových vôd na ČOV Čadca.

V predmetných obciach boli vybudované stokové siete, ktoré zabezpečujú odvedenie splaškových odpadových vôd kanalizačnými zberačmi Zákopčie - Raková a Olešná - Staškov do kanalizačného zberača *Podvysoká* - Raková do existujúceho zberača Raková - Čadca a následne do ČOV Čadca. Kanalizačný zberač Skalité - Čadca odvádza splaškové odpadové vody zo stokových sietí obcí zo Skalitskej doliny do kanalizácie v Čadci a do ČOV Čadca.

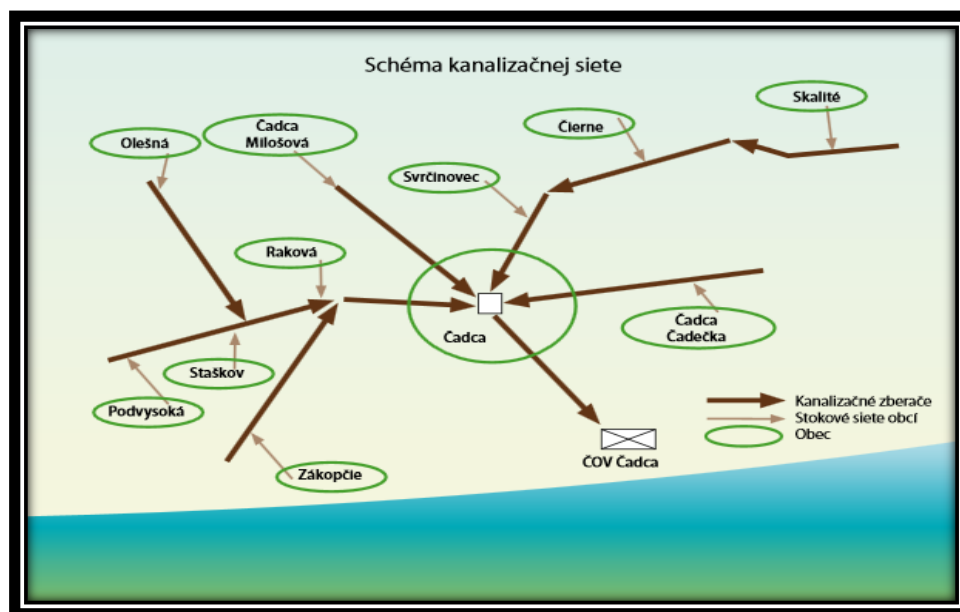
Tabuľka 17 Základné údaje o vybudovanej kanalizačnej sieti

úseky kanalizačnej siete	dĺžka / km	počet ČSOV
zberač Zákopčie - Raková	3,5	1
kanalizácia Raková	14,4	1
kanalizácia Zákopčie	5,5	1
zberač Olešná - Staškov	4,1	2
kanalizácia Staškov	9,5	0
kanalizácia Olešná	5,2	0
zberač Podvysoká - Raková	5,7	6
kanalizácia Podvysoká	5,5	3
zberač Skalité - Čadca	19,9	7
kanalizácia Skalité	19,1	4
kanalizácia Čierne	17,2	1
kanalizácia Svrčinovec	8,5	1
zberač Milošová - Čadca	5,4	1
kanalizácia Milošová	7,3	2
zberač Čadečka - Čadca	7,4	0
kanalizácia Čadečka	9,3	1
kanalizácia Čadca	8,9	3

Prameň: SEVAK - Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s..

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Obrázok 10 Schéma skupinovej kanalizačnej siete Čadca - ČOV Čadca



Prameň: SEVAK - Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s.

1.14.3 Plynofikácia obce Podvysoká

Celá obec Podvysoká je splynofikovaná. Plynofikácia mala pozitívny vplyv na stav životného prostredia v obci, nakoľko sa znížil podiel popolu zo spaľovania uhlia z komunálneho odpadu. Zemný plyn je totiž zo všetkých fosílnych palív pre životné prostredie najprijateľnejší, pretože neprodukuje kyslíčniky síry, pevné častice a emituje aj omnoho menej NO_x a CO_2 . Samotná plynofikácia však má vplyv na zmenu zloženia komunálneho odpadu (mierny nárast papiera, plastov a pod.). Prevádzkovateľom plynovodu je Slovenský plynárenský priemysel a.s..

Z celkového počtu trvale obývaných bytov podľa SODB z roku 2011 bolo 243 bytov napojených plynom zo siete, čo z celkového počtu bytov predstavuje v obci 70,64 %.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022**

Tabuľka 18 Základné údaje o vybavení trvale obývaných domov a bytov

vybavenie	počet v roku 2001		rok 2011
	bytov	osôb v bytoch	bytov
Podvysoká	1	2	1
Bytov spolu	344	1 206	365
z toho:			
s plynom zo siete	243	894	241
s vodovodom			
v byte	330	1 166	350
mimo bytu	1	1	1
bez vodovodu	6	13	8
nezistené	7	26	7
s kanalizáciou			
prípojka na kanalizačnú sieť	43	160	290
septik (žumpa)	290	1 021	43
so splachovacím záchodom	290	1 065	43
s kúpeľňou / sprchovacím kútom	307	1 108	365

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2001, 2011.

1.15 Samospráva obce Podvysoká

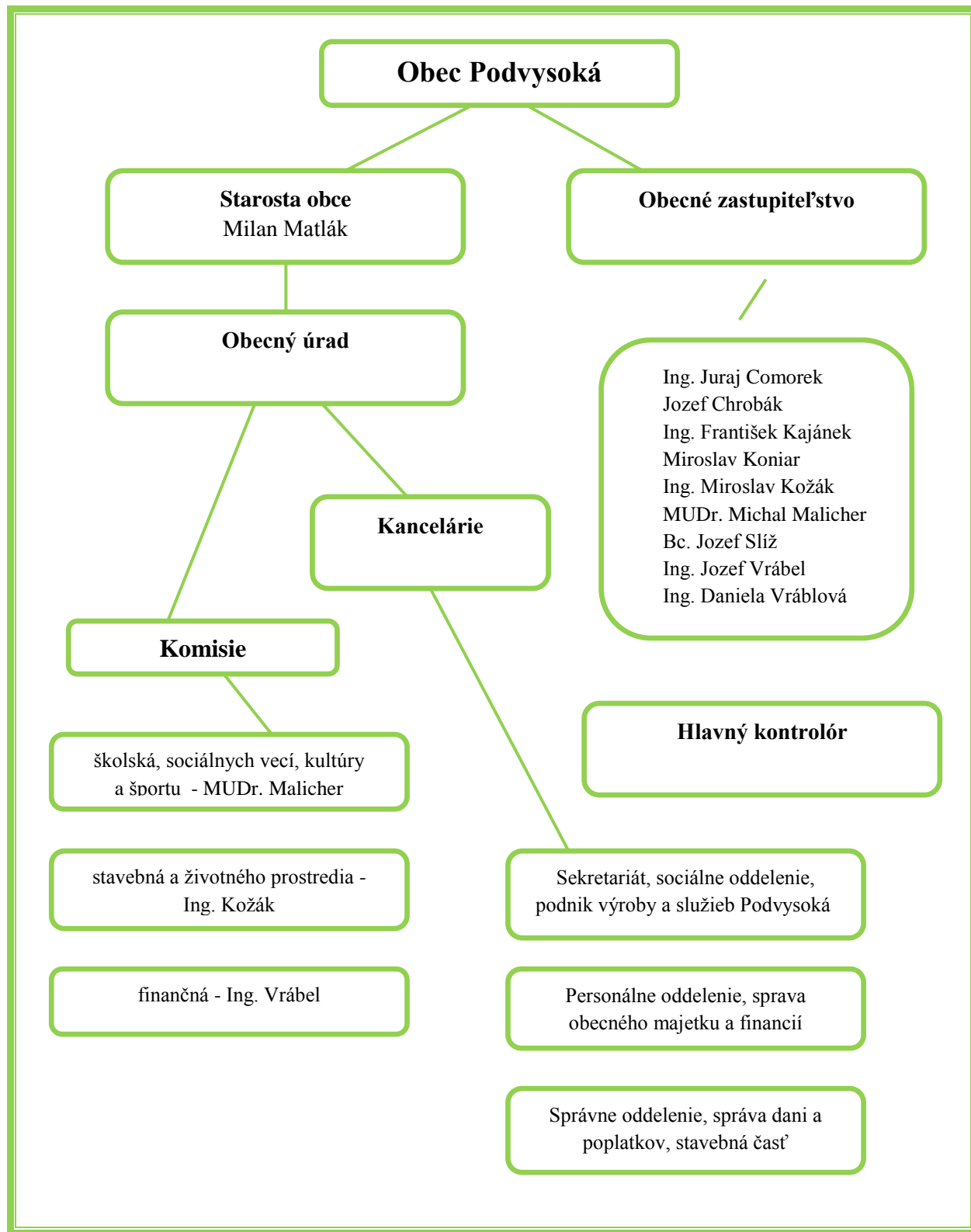
1.15.1 Orgány samosprávy obce Podvysoká

Orgány obce Podvysoká tvorí starosta obce a obecné zastupiteľstvo. Predstaviteľom obce a najvyšším výkonným orgánom obce je starosta. Funkcia starostu je verejná funkcia a funkcia monokratická. Starosta je členom obecného zastupiteľstva, ale nie je volený zastupiteľstvom obce. Má samostatné a nezávislé postavenie, ktoré vyplýva zo zákona.

Starosta je štatutárnym orgánom v majetkovoprávných vzťahoch obce a v pracovnoprávných vzťahoch zamestnancov obce. V administratívno-právných vzťahoch je správnym orgánom. Postavenie starostu ovplyvňuje povinnosť obce plniť aj úlohy z oblasti štátnej správy a prenesenej štátnej správy. V súčasnosti je starostom obce Podvysoká Milan Matlák, ktorý bol za starostu obce po prvýkrát zvolený už v roku 1994. V súčasnosti je to už jeho šieste funkčné obdobie v obci Podvysoká.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022**

Obrázok 11 Organizačná štruktúra obce Podvysoká v roku 2015



Prameň: vlastné spracovanie

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce na štyri roky. Volebné pravidlá upravuje osobitný predpis. Funkčné obdobie obecného zastupiteľstva sa končí zložením sľubu poslancov novozvoleného obecného zastupiteľstva.

Počet poslancov na celé volebné obdobie určí pred voľbami obecné zastupiteľstvo podľa počtu obyvateľov obce. Keďže obec Podvysoká má v súčasnosti viac ako 1001 obyvateľov a menej ako 3000, môže byť obecné zastupiteľstvo v tejto obci zastúpené 7 až 9 poslancami. Obecné zastupiteľstvo obce Podvysoká na funkčné obdobie 2014 - 2018 tvorí teda 9 poslancov. Obecné zastupiteľstvo schvaľuje aj náplň práce, rokovací poriadok ako aj zloženie komisií. V obci Podvysoká pôsobia 3 komisie:

- školská, sociálnych vecí, kultúry a športu - predseda MUDr. Malicher
- finančná - predseda Ing. Vrábel
- stavebná a životného prostredia - predseda Ing. Kožák

V súčasnosti, teda v roku 2015 má obec Podvysoká 16 zamestnancov.

Samospráva môže ovplyvniť ekonomický rozvoj obce viacerými spôsobmi:

- 1) finančnými zdrojmi v príjmovej časti rozpočtu a v mimorozpočtových fondoch,
- 2) majetkom, ktorým disponuje a
- 3) vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania v obci - regulačné ekonomické nástroje, budovanie technickej infraštruktúry a koordinačnou činnosťou.

1.15.2 Hospodárenie a rozpočet obce Podvysoká

Rozpočet obcí a miest má svoje elementárne vymedzenie alebo skôr zákonnú úpravu obsiahnutú v základných právnych predpisoch. Prvou legislatívnou normou je samozrejme zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, ktorý vo svojom znení § 9 ods. 1 uvádza, že rozpočet obce je základom finančného hospodárenia obce. Povinnou náležitosťou rozpočtov miest a obcí sú tiež zámery a ciele, ktoré sa budú v obci realizovať z výdavkov. Ide o tzv. program obce alebo aj o programový rozpočet.

Na naplnenie jednotlivých cieľov programov v rozpočte sa definujú ako povinná súčasť aj merateľné ukazovatele, ktoré sa vyhodnocujú, a tým sa pre účely vnútornej, ale aj externej kontroly dá hodnotiť proces implementácie programového rozpočtu. Okrem programového rozpočtu musí byť vo výslednom návrhu obce spracovaný návrh rozpočtu na ďalšie dva roky, pričom podľa § 9 ods. 3 zákona o RP samosprávy tento návrh na dva roky nasledujúce po plánovanom rozpočtovom roku nie je záväzný.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Zostavovanie a schvaľovanie rozpočtu patrí k jedným zo základných úloh realizácie každej obecnej samosprávy, teda aj samosprávy Podvysoká. Schváleným rozpočtom, plánom tvorby a využitím mimorozpočtových peňažných fondov sa riadi finančné hospodárenie každej obce. Práve rozpočty vyjadrujú ekonomickú samostatnosť samosprávnych území, pretože obsahujú vzťahy k právnickým a fyzickým osobám pôsobiacim na spravovanom území, k občanom žijúcim na tomto území ako aj finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu.

Zostavovanie, schvaľovanie rozpočtu a financovanie obce sú činnosti obce, ktoré jej vyplývajú priamo zo zákona o obecnom zriadení. Každá obec, teda aj obec Podvysoká, si sama zostavuje a schvaľuje rozpočet a podľa neho aj hospodári. Obecný rozpočet musí byť však vyrovnaný. Zostavuje sa na jeden kalendárny rok, pričom jeho štruktúru, teda príjmy a výdavky, upravuje zákon o rozpočtových pravidlách, ktorý je prijímaný ako súbežný zákon so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rok.

Príjmová stránka rozpočtu, ktorá tvorí predpoklady pre naplnenie výdavkových položiek, má rozhodujúci význam pre rozpočtové hospodárenie obce a následne aj zabezpečenie jednotlivých úloh obce Podvysoká. Ak na krytie výdavkových položiek rozpočtu obci nepostačujú finančné prostriedky, môže podľa zákona o štátnom rozpočte požiadať o poskytnutie dotácie. Finančná oblasť obce je všeobecne pociťovaná a považovaná za problémovú, a preto jej obce sústreďujú maximálnu mobilizáciu miestnych zdrojov.

Rozpočet obce Podvysoká nám poskytuje podrobné informácie o príjmoch a výdavkoch v rámci jedného kalendárneho roka. Rozpočet obce Podvysoká na rok 2015 bol schválený v decembri 2014. Počas roka, ak to bude potrebné, bude rozpočet podliehať nutným zmenám, a tak bude opätovne schvaľovaný obecným zastupiteľstvom.

Rozpočet obce Podvysoká za obdobie posledných rokov bol plánovaný vždy ako vyrovnaný. V skutočnosti bolo plnenie rozpočtu vždy mierne pozitívnejšie, nakoľko skutočný cash flow (rozdiel medzi príjmom a výdavkom) za sledované obdobie bol vyšší ako predpokladaný. Z uvedených údajov vyplýva, že rozhodujúci príjem do obecného rozpočtu obce Podvysoká predstavuje výnos dane pre územnú samosprávu, transfer na prenesený výkon štátnej správy v oblasti školstva a príjem z miestnych daní, naopak najväčšie výdaje sú spojené so zabezpečením škôl (prenesené aj originálne kompetencie).

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Návrh rozpočtu obce Podvysoká na roky 2015 – 2022

Príjmová časť rozpočtu obce Podvysoká v €

Položky	Bežné príjmy	Skutočnosť 2012	Skutočnosť 2013	Schválený rozpočet 2014	Očakávaná skutočnosť 2014	Rozpočet 2015	Rozpočet 2016	Rozpočet 2017
111	Dane z príjmov fyzickej osoby	309 585	343 620	358 693	358 693	364 074	364 074	364 074
121	Daň z nehnuteľnosti	16 442	17 415	16 218	16 218	16 218	16 218	16 218
133	Dane za špecifické služby	14 626	13 216	13 216	13 216	13 216	13 200	13 200
212	Príjmy z vlastníctva	25 153	25 153	25 020	25 020	25 020	25 020	25 020
221	Administratívne poplatky	4 481	2 300	2 300	2 350	2 300	2 300	2 300
223	Poplatky a platby z nepriem.	11 437	13 884	9 600	11 100	11 248	11 248	11 248
240	Úroky z tuzemských vkladov	100	100	100	100	100	100	100
292	Ostatné príjmy	8 576,5	3 734	70	1 426	460	460	460
312 001	Transfery v rámci VS	343 396,3	382 996	362 726	423 832,46	370 843	370 843	370 843
	Bežné príjmy celkom	733 797	802 418	787 943	851 955	803 463	803 463	803 463
230	Kapitálové príjmy	9 773	1 200	202 447	11 680	0	0	0
320	Tuzemské a kapitálové granty a transfery	0	0	0	182 168,51	18 000	0	0
	Prevod finančných prostriedkov	90 071	90 000	45 178	60 424	12 000	10 000	0
500	Prijaté úvery, pôžičky a návratné finančné p.	0	0	0	47 256	-	-	-
	Príjmy spolu	833 641	893 618	1 035 568	1 153 484	833 463	813 463	803 463

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Výdavková časť rozpočtu obce Podvysoká v €

Položky	Bežné príjmy	Skutočnosť 2012	Skutočnosť 2013	Schválený rozpočet 2014	Očakávaná skutočnosť 2014	Rozpočet 2015	Rozpočet 2016	Rozpočet 2017
	Mzdy, platy, sl. príjmy a ost. os.	60 741	61 938	64 149	64 878	64 878	64 878	64 878
620	Poistné a príspevok do poisťovní	22 461	25 375	23 703	26 712	26 712	26 712	26 712
630	Tovar a služby	39 084	35 478	36 324	40 860	36 626	36 626	36 626
640	Bežné transfery	63 330	48 300	42 251	48 151	50 000	50 000	50 000
0.1.60	Voľby do NR SR	962,49	600	0	3 388,71	0	0	0
0.1.70	Splátka úroku	3 200	3 200	3 200	5 480	5 480	5 480	5 480
3.2.2000	Požiarna ochrana	4 957,87	2 226	1 932	3 732	1 932	1 932	1 932
04.5.1	Cestná doprava	7 588,2	12 437	75 928	12 458	44 209	44 209	0
5.1.2000	Nakladanie s odpadmi	13 900	15 961	14 039	14 039	15 379	15 379	15 000
6.1.2000	Rozvoj bývania	3 038	2 876	3 108	4 908	4 148	4 148	3 256
6.2.2000	Rozvoj obce	0	40 811,6	6 736	25 122,6	1 790,00	1 790,00	0,00
6.4.2000	Verejné osvetlenie	8 211	8 503	10 723	10 723	8 293,00	8 293,00	8 923,00
08.1.202	Rekreačné a športové služby	16 500	16 200	14 200	16 200	14 200	14 200	14 200
08.2.0.5	Knižnice	166	166	166	166	166,00	166,00	166,00
08.2.0.9	Ostatné kultúrne služby	1 881,23	2 588,10	1 890	2 183	2 710	2 260	2 260

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Položky	Bežné príjmy	Skutočnosť 2012	Skutočnosť 2013	Schválený rozpočet 2014	Očakávaná skutočnosť 2014	Rozpočet 2015	Rozpočet 2016	Rozpočet 2017
8.4.2000	Náboženské a iné spoločenské služby	1 290	2 342	1 290	1 373	1 373,00	1 373,00	1 373,00
09.1.1.1	Predškolská výchova	76 786	83 556	89 308	92 850	91 950,00	91 470,00	81 470,00
610	Mzdy, platy, sl. príjmy a ost. os.	48 025	51 341	57 202	58 270	58 270	58 270	58 270
620	Poistné a príspevky do poisťovní	17 586	18 782	21 136	21 530	21 530	21 530	21 530
630	Tovary a služby	11 175	13 433	10 970	13 050	12 150	11 670	11 670
9121	Základná škola – MDD	150	150	150	150	150,00	150,00	150,00
10403	Ďalšie sociálne dávky rodina	0	0	0	1 200	1 600,00	1 600,00	1 600,00
10703	Sociálna výpomoc	2 500	1 513	2 500	900	900	900	900
10202	Opatrovateľská služba	0	0	0	1 190	0,00	0,00	0,00
	Prevod finančných prostriedkov ZŠ	322 764	341 529	344 056	371 506	361 087,00	361 087,00	361 087,00
	Prevod finančných prostriedkov ŠJ	25 300	26 664	27 836	27 836	30 326,00	30 326,00	30 326,00
	Prevod finančných prostriedkov ŠK	11 654	12 384	12 384	12 384	10 884,00	10 884,00	10 884,00
	Prevod finančných prostriedkov	0	429	1 287	1 287	1 287,00	1 287,00	1 287,00
600	Bežné výdavky spolu	686 464,79	745 226,70	777 160	789 677,31	776 080,00	727 880,00	727 880,00
700	Kapitálové výdavky	136 403,04	137 608,40	247 625	345 224	38 800	67 000	57 000
1.7.2000	Transakcie verejného dlhu	10 783	10 783	10 783	18 583	18 583	18 583	18 583
583	Výdavky spolu	833 651	893 618	1 035 568	1 153 484	833 463,00	813 463,00	803 463,00

Prameň: Obecný úrad Podvysoká.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

1.15.3 Územné plánovanie v obci Podvysoká

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia obce, určujú sa jeho zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno-historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorba krajiny obce v súlade s princípmi jej trvalo udržateľného rozvoja.

Územné plánovanie v obci Podvysoká utvára predpoklady pre trvalý súlad všetkých činností na jej území s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenia jej trvalo udržateľného rozvoja, pre šetrné využívanie prírodných zdrojov a pre zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt.

Cieľom územného plánovania je prostredníctvom sústavného a komplexného riešenia priestorového usporiadania územia a funkčného využitia územia obce vytvárať predpoklady jej trvalo udržateľného rozvoja. Územným plánovaním sa vo verejnom záujme určuje hospodárne využitie zastavaného územia obce Podvysoká a chráni nezastavané územie. Orgány územného plánovania v obci Podvysoká tak premietajú konkrétne zámery do územia obce a koordinujú jej verejné záujmy.

Výsledkom územného plánovania obce Podvysoká je územný plán. Územný plán obce Podvysoká je podmienkou získania finančnej podpory na rozvojové procesy a poskytuje isté záruky pre investičné činnosti. Z dôvodov požiadavky efektívneho využitia zdrojov býva možnosť získania dotácií a grantov podmieňovaná existenciou územného plánu a hlavne obsiahnutím daných zámerov v ňom.

Územný plán obce priťahuje súkromné investície a teda aj vo vzťahu k potenciálnym investorom je spracovaný územný plán signálom, že to samospráva so svojim rozvojom „myslí vážne“. Navyše, investičný vstup do územia s jasne stanovenými pravidlami, ktoré môže garantovať len územný plán, sa spája s omnoho menším rizikom.

Bez územného plánu je rozvoj obce nekonceptný a zložitý. Rozvoj územia bez územného plánu prakticky nie je možný, a to nielen v rámci regiónov, ale hlavne v mestách a vo väčších obciach, ktorým spracovanie územného plánu nariaďuje zákon. Nahrádzanie plánu územným rozhodovaním je administratívne náročné a už vôbec nemožné pri použití tohto postupu hovoriť o konceptnom a efektívnom využívaní územia. Takto sa môže stať, že pozemky v atraktívnej polohe sa zlým rozhodnutím využijú na nevhodné účely a stavby, ktoré budú hyzdiť prostredie alebo brániť ďalšiemu rozvoju obce Podvysoká.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

1.15.4 Strategické plánovanie v obci Podvysoká

Strategické plánovanie je proces umožňujúci efektívne riadenie rozvoja všetkých prvkov hierarchického usporiadania spoločnosti - obec, kraj, štát, Európska únia. Smer ďalšieho rozvoja je pritom daný celkovou víziou, prioritami a konkrétnymi strednodobými i dlhodobými strategickými cieľmi. Strategický plán zjednodušene stanovuje ciele, termíny a prípadne cesty, ako tieto ciele dosiahnuť. Strategické plánovanie je potrebné všade, kde sa jedná o činnosti trvajúce dlhšiu dobu - teda nie o jednorazový výkon, a kde je s touto činnosťou spojený príjem a výdaj peňazí.

Medzi hlavné dokumenty strategického plánovania obce Podvysoká patrí predovšetkým Program odpadového hospodárstva

Program odpadového hospodárstva obce Podvysoká predstavuje strategický dokument v odpadovom hospodárstve obce na roky 2011 až 2015, ktorý bol vypracovaný v súlade s požiadavkami trvalo udržateľného rastu obce.

1.15.5 Zostavenie hospodárskeho výsledku obce Podvysoká

Obec Podvysoká, podobne ako každá iná obec, zúčtuje svoje hospodárenie, vrátane finančných vzťahov k štátnemu rozpočtu a k štátnym fondom po skončení každého rozpočtového roka. Prebytky hospodárenia obecného rozpočtu koncom roka neprepadávajú a sú zdrojom tvorby mimorozpočtového hospodárenia peňažných fondov. Predovšetkým z rezervy rozpočtu alebo iných fondov sa vyrovná prípadný schodok rozpočtu obce.

Prostriedky z peňažných fondov obec zásadne využíva vždy prostredníctvom príjmov a výdavkov medzi fondmi navzájom a prípadov, keď prostriedky fondov slúžia iba na vyrovnanie časového nesúladu medzi príjmami a výdavkami v priebehu rozpočtového roka a na poskytnutie návratných finančných výpomocí.

Každá obec, ako aj obec Podvysoká, je povinná vytvárať rezervný fond vo výške určenej obecným zastupiteľstvom, minimálne však vo výške 10 % prebytku hospodárenia príslušného rozpočtového roka.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022**

Tabuľka 19 Výsledok hospodárenia obce Podvysoká

Účtovný rok	2012 (€)	2013 (€)	2014 (€)
Výsledok hospodárenia pred zdanením	1 296,54	34 702,67	- 318,50
Výsledok hospodárenia po zdanení	1 278,17	34 687,02	- 328,55
Vlastné imanie a záväzky	1 769 484,89	1 772 951,80	1 985 098,83

Prameň: Interné materiály obce Podvysoká.

Na základe vyššie uvedenej tabuľky 19 môžeme konštatovať, že obec Podvysoká dosiahla v roku 2012 kladný výsledok hospodárenia, a to 1 278,17 €, v roku 2013 vykázala kladný hospodársky výsledok ešte vyšší, a to 34 687,02 €. V roku 2014 však obec už vykázala záporný výsledok hospodárenia, ktorý dosiahol hodnotu - 328,55 €. Dúfame, že obec Podvysoká v ďalších rokoch opäť vykáže výsledok hospodárenia s hodnotou minimálne 0, prípadne v budúcnosti sa opäť dostane až k hraniciam kladných výsledkov hospodárenia.

1.15.6 Majetok obce Podvysoká a jeho spravovanie

Úkony súvisiace s riadnym hospodárením s hnutelným a nehnuteľným majetkom obce a s majetkom vo vlastníctve štátu prenechaného obci do užívania patria k ďalším zo základných úloh obce Podvysoká, ktoré patria do jej samostatnej pôsobnosti.

Majetok obce Podvysoká tvoria nehnuteľné veci a hnutelné veci vrátane finančných prostriedkov, ako aj pohľadávky a iné majetkové práva, ktoré sú vo vlastníctve obce podľa 138/1991 Z. z. alebo ktoré nadobudne obec do vlastníctva prechodom z majetku Slovenskej republiky na základe tohto zákona alebo osobitného predpisu, alebo vlastnou činnosťou.

Orgány obce a organizácie sú povinné hospodáriť s majetkom obce a majetkom v štátnom vlastníctve, ktorý bol obci zverený, v prospech rozvoja obce a jej občanov a ochrany a tvorby životného prostredia. Orgány obce a organizácie sú povinné majetok obce zveľaďovať, chrániť a zhodnocovať. Sú povinné najmä udržiavať a užívať majetok, chrániť majetok pred poškodením, zničením, stratou alebo zneužitím; používať všetky právne prostriedky na ochranu majetku, vrátane včasného uplatňovania svojich práv alebo oprávnených záujmov pred príslušnými orgánmi a viesť majetok v predpísanej evidencii.

Obec Podvysoká disponovala k 31. decembru 2014 s majetkom v celkovej hodnote 1 985 098,83 €. V prepočte na jedného obyvateľa predstavovala majetková sila obce v roku 2014 hodnotu 1 497,05 €.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022**

Tabuľka 20 Štruktúra a hodnota majetku obce Podvysoká

Kategória majetku	2012	2013	2014
Neobežný majetok spolu	1 148 785,29	1 772 951,80	1 985 098,83
Dlhodobý hmotný majetok celkom (DHM)	935 514,36	988 217,96	1 254 909,67
Z toho			
Pozemky	83 605,62	80 903,31	80 610,83
Stavby	776 455,57	740 986,71	980 327,71
Samostatné hnutel'né veci a súbory hnutel'. vecí	411,95	1 543,95	2 362,95
Dopravné prostriedky	8 800,13	6 975,40	43 191,40
Drobný dlhodobý hmotný majetok (DHM)	0,00	0,00	0,00
Obstaranie dlhodobého hmotného majetku	66 241,09	156 989,73	149 235,78
Dlhodobý finančný majetok (DFM)	213 270,93	213 270,93	213 245, 75
Obežný majetok	619 537,94	570 301,25	515 636,75
Majetok spolu (€)	1 769 484,89	1 772 951,80	1 985 098,83
Majetková sila obce na jedného obyvateľa (€)	1 347,67	1 352,36	1 497,05

Prameň: Interné materiály obce Podvysoká.

Dlhodobý hmotný majetok obce Podvysoká mal v roku 2014 celkovú hodnotu 1 254 909,67 €, čo z celkového majetku obce predstavuje 63,2 %. Stavby z tejto položky dlhodobého hmotného majetku tvorili 78,2 %, nakoľko ich hodnota bola vo výške 980 327,71 €. Druhou, percentuálne s najvyšším zastúpením bola v roku 2014 položka obstaranie DHM, ktorej celková hodnota predstavovala 149 235,78 €. Dlhodobý finančný majetok obce Podvysoká predstavoval v roku 2014 hodnotu vo výške 213 245, 75 €.

Obežný majetok, ktorý zahŕňa zásoby, zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy, dlhodobé pohľadávky, krátkodobé pohľadávky, finančné účty, poskytnuté návratné finančné výpomoci krátkodobé a poskytnuté návratné finančné výpomoci dlhodobé mal v roku 2014 v obci hodnotu 515 636,75 € s percentuálnym zastúpením 25,9 % z celkovej hodnoty majetku. Majetková sila obce Podvysoká predstavovala v roku 2014 v prepočte na jedného obyvateľa hodnotu vo výške 1 497,05 €, čo v porovnaní s rokom 2013 predstavuje pokles o 10,7 %, nakoľko majetková sila v tomto roku bola vo výške 1 352,36 €.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

1.16 Analýza vonkajšieho prostredia Slovenskej republiky

Pri analýze vonkajších faktorov je dôležité zohľadniť vplyv STEP faktorov v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej a politickej. Ide o problémy na celoštátnej a nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj. Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene. Celá spoločnosť prechádza neustále zmenami, ktoré sa dotýkajú všetkých oblastí spoločenského a ekonomického života a pri plánovaní rozvoja obce a blízkeho regiónu ich treba zohľadniť.

Sociologické faktory

Na vývoj spoločnosti majú v súčasnosti najväčší vplyv:

- demografické zmeny - znižovanie celkového počtu obyvateľov, znižovanie počtu detí a zvyšovanie počtu seniorov, zvyšovanie priemerného veku obyvateľov, odchod obyvateľov v produktívnom veku za prácou do zahraničia;
- zmeny v životnom štýle - rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, nárast kriminality a drogových závislostí, zhoršujúci sa zdravotný, fyzický a psychický stav obyvateľov, množstvo informácií, vplyv techniky a médií;
- oslabovanie tradičných ľudových hodnôt - zhoršovanie medziľudských vzťahov a komunikácie, peniaze ako meradlo hodnôt, kríza rodiny, zvyšovanie počtu rozvodov a detí narodených mimo manželstva, na druhej strane sa mierne posilňujú skupiny oživujúce tradície a tradičné hodnoty (tradičné kuchyne, bývanie v ekodomoch, separovanie odpadu);

Technologické faktory

Rýchle tempo inovácií v technológiách, najmä informačných, v podstate zvyšuje kvalitu a produktivitu výroby, umožňuje ľahší prístup k zdrojom a službám, zlepšujú sa formy spolupráce na diaľku. Z technologického hľadiska došlo k výraznému zlepšeniu kvality zariadení a objektov. S tým súvisí nárast financií na ich získanie, údržbu a prevádzku.

Postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené a dostupné prostredníctvom elementárnych technológií (televízia, rozhlas a pod.), ale aj vyspelejšími spôsobmi (počítačová technika, telefóny, mobilný internet, prehrávače, tablety).

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Ekonomické faktory

Až do roku 2008 sme zaznamenali pozitívny makroekonomický vývoj a rast životnej úrovne v SR. V posledných rokoch na Slovensku ako aj v celej Európe a inde vo svete prepukla hospodárska kríza. týka sa oblasti výroby, dopravy, obchodu, finančného kapitálu a spotreby. Obdobie krízy nepriaznivo vplýva na podnikanie, verejný a neziskový sektor, ako aj samotných obyvateľov. Rozpočty samospráv sú zasiahnuté hospodárskou krízou v podobe nižších príjmov z podielových daní.

Sociálno-ekonomické podmienky najmä mladých ľudí s rodinami a dôchodcov spôsobujú obmedzenia výdavkov na základné potreby. Z ročných výdavkov slovenských domácností v roku 2011 tvorili 50 % výdavky na potraviny, bývanie a dopravu (potraviny a nealkoholické nápoje 22 %, bývanie, voda, elektrická energia, plyn a iné paliva 20 %, doprava 8 %.). Na druhej strane na rekreáciu a kultúru Slováci mínajú oba 7 %, na zdravie 3 % a na vzdelanie menej ako 1 % z celkových výdavkov domácnosti. Socioekonomická situácia niektorých skupín obyvateľov je taká nepriaznivá, že sú odkázaní na pomoc štátu a obce.

1.17 Analýza vonkajšieho prostredia Žilinského samosprávneho kraja

Poloha, rozloha a geografické podmienky

Žilinský kraj sa rozkladá v severozápadnej časti Slovenska. Rozlohou 6 808 km² zaberá 13,9 % rozlohy štátu a je tretím najväčším krajom Slovenskej republiky. Severozápadná hranica je súčasne štátnou hranicou s Českou republikou a na severe hraničí s Poľskom. Kraj má spoločné hranice s tromi ďalšími kraji Slovenska - Trenčianskym, Banskobystrickým a Prešovským. Žilinský kraj zahŕňa päť prirodzených historických regiónov Horné Považie, Kysuce, Liptov, Orava a Turiec.

Podľa územno-správneho usporiadania v zmysle zákona NR SR č. 221/1996 Z. z. sa Žilinský kraj člení na 11 okresov: Bytča, Čadca, Dolný Kubín, Kysucké Nové Mesto, Liptovský Mikuláš, Martin, Námestovo, Ružomberok, Turčianske Teplice, Tvrdošín a Žilina. V kraji je 315 obcí, z toho 18 so štatútom mesta. Najmenším okresom s rozlohou 174 km² v rámci kraja je okres Kysucké Nové Mesto, ktorý zaberá 2,6 % z celkovej rozlohy kraja. Rozlohou najväčší je okres Liptovský Mikuláš, na ktorý pripadá 19,7 %.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Územie Žilinského kraja sa vyznačuje rôznorodosťou krajinnej štruktúry. Od údolných nív vodných tokov (Váh, Kysuca, Turiec a Orava), cez poľnohospodársku a lesnú krajinu až po vysokohorskú krajinu hrebeňových pásiem pohorí Západných Tatier, Nízkych Tatier, Chočských vrchov, Veľkej Fatry, Malej Fatry, Javorníkov a Strážovských vrchov. Najvyšším vrchom v kraji je Bystrá - 2 248 m n. m. (v okrese Liptovský Mikuláš). Ide prevažne o hornatú krajinu s nízkym podielom ornej pôdy, ktorá má atraktívne prírodné prostredie, mimoriadne vhodné na rozvoj turistiky, vodných a zimných športov. Na území kraja sa nachádzajú 4 národné parky, 3 chránené krajinné oblasti, 57 národných prírodných rezervácií, 39 prírodných rezervácií, 40 prírodných pamiatok, 18 národných prírodných pamiatok a 17 chránených areálov.

Žilinský kraj má mierne teplé až chladné vlhké podnebie s najnižšími teplotami na Slovensku nameranými v Oravskej Lesnej. Hlavným tokom v kraji je Váh, ktorý vzniká sútokom Čierneho a Bieleho Váhu v Kráľovej Lehote. Malé prietoky Váhu sú významne nadlepšované najmä najväčšími zásobnými nádržami Liptovskou Marou a Oravskou priehradou. Riečnu sieť popri Váhu tvoria Orava, Kysuca, Turiec, Rajčianka, Revúca, Belá, Varínka. Z nerastných surovín je územie kraja bohaté na ložiská stavebného kameňa, zásoby štrkopieskov a pieskov. V oblasti Malej Fatry sa ťažia vápence ako surovina na výrobu cementu a vápna. V oblasti Hornej Oravy sú ložiská rašeliny a zásoby drevnej hmoty.

Demografické východiská ŽSK

Počtom 696 836 obyvateľov k 31. 12. 2014 patrí Žilinský kraj na tretie miesto v rámci krajov SR a jeho podiel na celkovom počte obyvateľov predstavuje 12,7 %. Hustotou osídlenia 101,4 obyvateľov na km² sa kraj radí na šieste miesto v medzi krajskom porovnaní. Najhustejšie osídleným okresom je Kysucké Nové Mesto s priemerom 191,4 obyvateľov na km² pred Žilinou 190,9 obyvateľov na km². Najmenej obyvateľov na km² 41,3 žije v okrese Turčianske Teplice.

Demografický vývoj v Žilinskom kraji charakterizuje postupné spomaľovanie reprodukcie obyvateľstva. Znižovanie pôrodnosti sa podpisuje pod znižujúce sa prirodzené prírastky obyvateľstva. Pozitívne možno hodnotiť skutočnosť, že v okrese Námestovo sa dosahuje tretí najvyšší počet narodených na 1 000 obyvateľov v rámci všetkých okresov Slovenska. Zmeny vekovej štruktúry, a to najmä znižovanie podielu detskej zložky upozorňujú na proces demografického starnutia obyvateľov kraja. V roku 2014 pokračovalo znižovanie podielu detskej zložky, od roku 2003 o 3,3 percentuálneho bodu na 15,7 %.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Podiel obyvateľov v produktívnom veku (15 - 64) predstavuje 71,5 %. V období rokov 2003 - 2014 sa početnosť tejto skupiny obyvateľov zvýšila o 8 030 (o 1,5 %), čo je spôsobené tým, že do produktívneho veku prichádzajú ešte stále počtom silnejšie generácie, ako sú generácie odchádzajúce do veku poproduktívneho.

K zmenám dochádza i u obyvateľstva v poproduktívnom veku (65+). Ide o trend mierneho rastu, ktorý sa pri nezmenených úmrtnostných pomeroch bude zrýchľovať, pretože sa do tejto skupiny postupne začnú presúvať silné povojnové generácie. V roku 2014 tvorila táto veková skupina 12,8 %.

V Žilinskom kraji je absolútna prevaha obyvateľov slovenskej národnosti, ku ktorej sa prihlásilo 644 728 obyvateľov, čo tvorilo 93,4 % obyvateľstva kraja. Z iných národností žilo v kraji najviac obyvateľov českej, moravskej a sliezskej národnosti spolu 5 284 s podielom 0,8 %. K rómskej národnosti sa prihlásilo 2 216 obyvateľov s 0,3 % podielom.

Politické faktory vplývajúce na rozvoj ŽSK

Z medzinárodného hľadiska možno považovať za najvýznamnejšie politické faktory poslednej dekády najmä vstup SR do NATO (29. marca 2004), EU (1. mája 2004) a Schengenského priestoru (21. decembra 2007), zavedenie eura (1. januára 2009), globalizáciu ekonomiky a životného štýlu. V oblasti vnímania politiky v SR je možné pozorovať nízku dôveryhodnosť najmä v oblasti justície, korupčného správania verejnej správy, najmä štátnej správy a čerpania euro fondov.

Na dopady ekonomickej krízy v rámci EU sú prijímané politické rozhodnutia najmä na úrovni EÚ a slovenskej vlády. Dôraz sa kladie na znižovanie verejných výdavkov a zvyšovanie príjmov do štátneho rozpočtu, čo negatívne ovplyvňuje podnikanie i aktivity samospráv. Kvalitný výkon prenesených kompetencií zo štátu na samosprávy, najmä v oblasti školstva a sociálnych služieb je obmedzený znižovaním normatífov, a tým aj finančnými možnosťami na rozvoj týchto oblastí.

V tomto prostredí sa aj miestnej samospráve ťažko získava dôveryhodnosť občanov - musí na to vynaložiť veľa úsilia. Svoju dôveryhodnosť môže samospráva zvyšovať výkonmi, realizovanými aktivitami, ale aj obojstrannou komunikáciou s občanmi a inštitúciami. Miestna samospráva na to má nástroje a v rámci učiacej sa spoločnosti aj dostatok príkladov, odborných zdrojov i odborníkov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Organizačná a odvetvová štruktúra hospodárstva ŽSK

Slovenská republika a taktiež aj Žilinský kraj je priemyselným regiónom s vyspelým stavebníctvom a perspektívne sa rozvíjajúcimi službami vrátane služieb v oblasti informácií a komunikácie. Južné časti SR majú viac rozvinuté poľnohospodárstvo.

Z hľadiska štruktúry priemyslu Žilinského kraja majú významné zastúpenie automobilový priemysel, strojársky priemysel, spracovanie kovov, ako aj produkcia dreva, celulózy, papiera a príbuzných produktov. Rastu významu automobilového priemyslu pomohli významné investície nadnárodných koncernov v kraji, drevospracujúci priemysel zas ťaží z prírodného bohatstva v kraji. Významné sú aj sektory elektrotechniky, telekomunikácií, informačných technológií a informatiky, ktoré sa zas môžu oprieť o pomerne dobre vyvinuté prostredie výskumu a vývoja a tiež o tradíciu elektrotechnického priemyslu. Tieto priemyselné odvetvia patria medzi najdôležitejšie aj na celoštátnej úrovni.

Stavebníctvo ako sektor prechádza v SR v ostatných rokoch obdobím útlmu. Stavebný „boom“ zaznamenalo celé Slovensko najmä po vstupe SR do EÚ, kedy na Slovensko prišlo množstvo investorov a svoje predajné siete si tu budovali zahraničné obchodné reťazce. Dopady hospodárskej krízy sa naplno prejavili už na konci roku 2008.

Žilinský kraj vykazuje v porovnaní s priemerom Slovenska nadpriemerné výkony v stavebnej produkcii, o to dôležitejšie pre tento kraj je, aby toto odvetvie získalo čo najviac impulzov pre svoju stabilizáciu a rast.

Hrubý domáci produkt SR v roku 2011 činil 68 974 mil. EUR. Podiel Žilinského kraja na jeho tvorbe v rámci SR činil 11,03 %, čo bolo 7 605 mil. EUR v bežných cenách. Tým sa Žilinský kraj z hľadiska výkonnosti regiónov zaradil na piate miesto po Bratislavskom kraji, Trnavskom kraji, Nitrianskom kraji a Košickom kraji.

Otvorenie sa globálnemu trhu, ekonomické reformy a vstup do eurozóny majú za následok, že na Slovensko vrátane Žilinského kraja prichádzajú zahraničné investície. Celkový stav PZI v SR dosiahol k 31. decembru 2012 hodnotu 42,3 mld. EUR. V rokoch 2003 - 2012 bol takmer konštantný nárast PZI. Dočasne ho utlmila iba svetová hospodárska kríza, ktorá zasiahla aj citlivú slovenskú ekonomiku.

Životnú úroveň obyvateľov Žilinského kraja je možné porovnať s ostatnými slovenskými regiónmi aj prostredníctvom štatistických ukazovateľov definujúcich čisté príjmy a výdavky domácností v prepočte na osobu a mesiac.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Pokiaľ ide o príjmy domácností v roku 2012 (najaktuálnejšie údaje) je možné obyvateľov Žilinského kraja s čistým príjmom na úrovni 367,01 EUR prirovnať k celoslovenskému priemeru (366,34 EUR), pričom vyšší čistý príjem vykázali Bratislavský kraj, Trnavský kraj a Trenčiansky kraj. Ostatné kraje vykazujú nižší príjem.

Pri porovnaní vývoja čistých príjmov domácností v Žilinskom kraji s priemerom SR v rokoch 2004 - 2012 je možné konštatovať pozitívny trend, keď sa domácnosti v tomto kraji z hľadiska tohto ukazovateľa dokázali dostať z 97,4 % priemeru SR v roku 2004 na 100,2 % priemeru SR v roku 2012.

Pri porovnaní vývoja miery rizika chudoby v Žilinskom kraji s celoslovenským priemerom v rokoch 2005 - 2012, možno konštatovať relatívne podobný vývoj. Kým do roku 2007 dochádzalo k poklesu miery rizika chudoby, čo súviselo s rozvojom zamestnanosti spôsobenom daňovými reformami, integráciou SR na vnútorný trh Európskej únie a príchodom zahraničných investorov, v druhej polovici sledovaného obdobia, najmä z dôvodu dopadov celosvetovej hospodárskej krízy dochádza k nárastu u tohto ukazovateľa a k návratu k hodnotám z polovice prvej dekády tohto tisícročia.

Ekonomické a sociálne špecifiká ŽSK

Kraj patrí medzi významné hospodárske regióny s rozvinutým priemyslom. Má 48,8 % ekonomicky aktívnych obyvateľov a miera ekonomickej aktivity dosahuje 58 %. V rámci podnikateľských aktivít malo ku koncu roka 2014 v Žilinskom kraji sídlo 9,6 % zo všetkých ziskových organizácií na Slovensku a 14,9 % z celkového počtu fyzických osôb.

V roku 2014 pracovalo v kraji 12,8 % zamestnaných osôb z ich celkového počtu v SR a medziročne sa ich počet zvýšil o 2,8 %. Priemerná nominálna mesačná mzda dosiahla 732 Eur a za celoslovenským priemerom zaostala o 11,2 %.

Žilinský kraj v hodnotení ekonomického postavenia z hľadiska tvorby HDP patrí k stredne výkonným regiónom Slovenska. Tvorba hrubého domáceho produktu v období rokov 2001 až 2011 mala stúpajúci trend okrem roku 2009, kedy bol zaznamenaný medziročný pokles. V roku 2001 regionálny hrubý domáci produkt dosiahol hodnotu 3 607 miliónov Eur, v roku 2011 bol 7 605 miliónov Eur v bežných cenách. Objem v kraji vytvoreného HDP predstavuje 11 % podiel na vytvorenom HDP v SR. V prepočte na obyvateľa regionálny HDP v Žilinskom kraji dosiahol 11 040 Eur v bežných cenách, čo predstavuje 86,4 % úrovne HDP na obyvateľa v SR.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Priemysel prispieva významnou mierou k hospodárskemu rastu, zamestnanosti a výkonnosti regiónu. Dôležitým ukazovateľom úrovne priemyselnej výroby sú tržby za vlastné výkony a tovar. V priemyselných subjektoch Žilinského kraja dosiahli v roku 2014 tržby za vlastné výkony a tovar v podnikoch s 20 a viac zamestnancami 11 757,4 mil. Eur. Podiel kraja (15,6 %) na celoslovenskom objeme tržieb v priemysle bol druhý v poradí, po krajoch Bratislavskom (36,5 %). Z územného hľadiska rozhodujúcu časť tržieb v kraji vyprodukovali podniky v okrese Žilina (70,1 %). Podľa ekonomických činností najväčší podiel 56,2 % na hrubom obrate v kraji tvorila výroba motorových vozidiel.

Podniky s počtom 20 zamestnancov a viac zamestnávali v Žilinskom kraji v roku 2013 spolu 150 408 zamestnancov, čo v rámci SR znamenalo 11,5 % podiel. V dekáde 2004 - 2013 sa počet pracovných miest v nich zvýšil o 3 608, čím sa Žilinský kraj zaradil medzi päť slovenských regiónov, ktoré si v tomto období dokázali udržať rastúci trend v tvorbe pracovných miest (Bratislavský kraj, Nitriansky kraj, Trnavský kraj, Košický kraj).

V prvých štyroch rokoch sledovaného desaťročia dochádza na Slovensku k nárastu pracovných miest z dôvodu pričlenenia SR na vnútorný trh EÚ v čase hospodárskej konjunktúry. Všetky slovenské regióny s výnimkou Bratislavského kraja zaznamenali pokles zamestnanosti medzi rokmi 2008 - 2009 z dôvodu nástupu hospodárskej krízy. Postupný nárast zamestnanosti je možné sledovať už od roku 2010, je ale opatrný. V roku 2013 došlo opäť k jej poklesu, ktorý sa prejavil vo všetkých regiónoch s výnimkou Bratislavského kraja, Žilinského kraja a Nitrianskeho kraja.

Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu sa podieľala 11,9 %, výroba strojov a zariadení inde neklasifikovaných 7,1 % a výroba papiera a papierových výrobkov 6,6 %. V Žilinskom kraji má silnú pozíciu stavebníctvo. Stavebné subjekty sídlia v Žilinskom kraji realizovali v roku 2014 tržby za vlastné výkony a tovar v objeme 1 193 mil. Eur. Žilinský kraj s podielom 16,4 % bol druhý v poradí za krajom Bratislavským (29,1 %).

Žilinský kraj má veľmi dobrú dopravnú polohu v rámci Slovenska na dôležitých medzinárodných a vnútroštátnych komunikáciách. Prechádza ním hlavný cestný ťah z Českej republiky na Ukrajinu i cestné ťahy z Bratislavy a Šiah smerom do Poľska. Ku koncu roka 2014 bolo v kraji 67 km diaľničných úsekov a ďalšie sú vo výstavbe.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Organizácia železničnej dopravy predurčuje Žilinský kraj za miesto napojenia železničnej siete Slovenska na celoeurópsky systém. Prepojenie je zabezpečené hlavnou traťou Bratislava - Košice, ktorá prechádza cez Žilinu a traťami zo susedného Poľska a Českej republiky, ktoré prechádzajú Čadcou smerom na Žilinu. Tým sa Žilina stáva dôležitým dopravným uzlom ako regiónu tak Slovenska. Regionálny charakter majú železnice Žilina - Rajec, Čadca - Makov na Kysuciach a Kľačany - Trstená na Orave. Centrálnym uzlom je Žilina s novou zriaďovacou stanicou Teplička nad Váhom. Medzinárodná letecká doprava je lokalizovaná 10 km od centra regiónu v obci Dolný Hričov.

Školstvo reprezentuje sieť školských zariadení. V kraji pôsobilo v roku 2014 341 materských škôl, 262 základných škôl, 30 gymnázií, 2 konzervatória, 62 stredných odborných škôl. V krajskom meste má sídlo Žilinská univerzita, v Martine sídli Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského Bratislava, v Ružomberku Katolícka univerzita a v Liptovskom Mikuláši Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika.

Vývoj nezamestnanosti ŽSK

Žilinský samosprávny kraj počas sledovaného obdobia viac menej kopíroval celoslovenský vývoj, pričom jeho výsledok bol vždy o cca 2,0 % lepší v porovnaní s celoslovenským priemerom, ku ktorému sa viac priblížil v roku 2013. Obdobný vývoj možno sledovať u Nitrianskeho kraja. Pokiaľ ide o porovnanie miery evidovanej nezamestnanosti mužov a žien v Žilinskom kraji s priemerom SR, možno skonštatovať, že v oboch prípadoch je tento indikátor vyšší u žien než u mužov. Rozdiel medzi mierou evidovanej nezamestnanosti medzi Žilinským krajom a priemerom SR je dosahovaný najmä vďaka výsledku u mužov, keďže v sledovanej dekáde bola miera evidovanej nezamestnanosti mužov v Žilinskom kraji nižšia voči SR v priemere o 2,2 %.

Rozdiel medzi SR a Žilinským krajom u tohto indikátora v prípade žien činil v sledovanej dekáde v priemere 1,4 %. V roku 2013 činila miera evidovanej nezamestnanosti žien v SR 14,5 % a v Žilinskom kraji 13,62 %. U mužov je v prípade SR tento údaj na úrovni 12,69 % a v prípade Žilinského kraja na úrovni 11,69 %.

Vývoj nezamestnanosti v Slovenskej republike aj v Žilinskom kraji v dekáde 2004 - 2013 je možné rozdeliť do dvoch časových úsekov. V prvej polovici tejto dekády do roku 2008 nezamestnanosť klesala. Súviselo to s celkovou konjunktúrou hospodárstva v Európe, na ktorej vnútorný trh vstúpila v roku 2004 aj Slovenská republika.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Príchod zahraničných investorov, štrukturálne reformy v krajine a ambícia vstúpiť v čo najskoršom termíne do eurozóny tomuto vývoju tiež napomáhali. Príchod hospodárskej krízy v druhej polovici roku 2008 sa prudko prejavil na náraste nezamestnanosti už v nasledujúcom roku.

Hoci sa trend nárastu miery evidovanej nezamestnanosti (vypočítanej ako pomer disponibilných evidovaných uchádzačov o zamestnanie z ekonomicky aktívneho obyvateľstva) v nasledujúcich rokoch postupne utlmil, až v roku 2013 dochádza k jej postupnému poklesu. V rámci SR poklesla evidovaná nezamestnanosť zo 14,44 % v roku 2012 na 13,5 % v roku 2013, pričom stav disponibilných uchádzačov o zamestnanie v decembri 2013 dosiahol 364 225 osôb.

V rámci Žilinského kraja tento pokles bol miernejší, a to z 12,79 % v roku 2012 na 12,51 % v roku 2013. Výraznejší pokles evidovanej nezamestnanosti pritom zaznamenali menej rozvinuté regióny na východe Slovenska, naopak miera evidovanej nezamestnanosti naďalej rástla v Bratislavskom kraji, ako jedinom slovenskom regióne, a to z 5,72 % v roku 2012 na 6,17 % v roku 2013, čo je ale stále hlboko pod celoslovenským priemerom.

Regiónom s najvyššou mierou evidovanej nezamestnanosti je aktuálne Prešovský kraj (19,35 %), ku ktorému má najbližšie Banskobystrický kraj (18,26 %).

Konkurenčné prostredie v rámci ŽSK

Čo sa týka občanov, samospráva mesta Žilina realizuje projekty a aktivity ktoré prispievajú k zlepšovaniu kvality života obyvateľov. Sú to najmä aktivity v oblasti: školstva, kultúry a športu, sociálnych vecí, bývania a občianskej vybavenosti, cestovného ruchu, dopravnej a technickej infraštruktúry a životného prostredia.

Počet obyvateľov Žiliny v posledných rokoch mierne stúpa, čo je trendom aj v okolitých mestách. V Žiline sa realizuje výstavba nových bytov. Žilina sa považuje za mesto príjemne pre život, s akčnou samosprávou, s potenciálom na zvyšovanie počtu obyvateľov. Z hľadiska návštevníkov sa mesto Žilina snaží propagovať Žilinu ako miesto, kde si návštevník môže vyskladať svoje zážitky.

Mesto Žilina ako iniciujúci subjekt spolu s obcami Terchová, Belá, Stará Bystrica, Porúbka, Lietava, Teplička nad Váhom, Gbeľany, Radôstka a 16 podnikateľskými subjektmi zavŕšili v roku 2012 založenie oblastnej organizácie cestovného ruchu s názvom Malá Fatra.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

V konkurenčnom prostredí v oblasti cestovného ruchu je Žilina mesto s menšími možnosťami na prilákanie turistov na dlhší pobyt, ale v spolupráci s okolitými mestami a obcami, v rámci oblastnej organizácie cestovného ruchu, prípadne v ďalších partnerstvách sa môže stať významnou zastávkou v rámci regiónu.

Pôsobí tu však regionálna, slovenská i celoeurópska konkurencia v poznávacom, ako aj v letnom i zimnom pobytovom cestovnom ruchu, či už v poznávaní histórie, návštev hradov a zámkov, wellnesu, letného kúpania, zimných športov i agroturistiky. Pre miestnych aktérov v cestovnom ruchu to znamená intenzívne sa zaoberať skvalitňovaním ponuky služieb, tvorbou a propagáciou regionálnych produktov na vhodne zvolených trhoch, hľadaním špecifik.

Konkurenčne prostredie v oblasti vytvárania možností pre príchod investorov môžeme v meste Žilina považovať za vyhovujúce, keďže v posledných rokoch sa tu usadilo viacero výrobných i obchodných firiem. Investori prinášajú zamestnanosť pre miestnych obyvateľov, ako aj nové služby, ktoré znamenajú väčší vyber, viac možností pre spotrebiteľov a konkurenčne prostredie pre existujúcich poskytovateľov, ktoré tak pôsobí na znižovanie cien a zvyšovanie kvality.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022**

2. SWOT analýza obce Podvysoká

Dopravná a technická infraštruktúra, životné prostredie

Silné stránky obce Podvysoká	Slabé stránky obce Podvysoká
<ul style="list-style-type: none"> - veľmi dobré prírodné podmienky - príjemné a priaznivé životné a prírodné podmienky - Chránená krajinná oblasť Kysuce - čisté ovzdušie, prírodné bohatstvo s lesmi a pasienkami - separovaný zber odpadu všetkých druhov - zabezpečený systém odvozu a likvidácie TKO - koordinácia pri narábaní a likvidácii domového odpadu - veľmi dobré dopravné, cestné a železničné spojenie obce a jej napojenie na nadradenú - aj medzinárodnú - cestnú a železničnú sieť - vybudovaná sieť chodníkov popri štátnej ceste II/487 v intraviláne obce 	<ul style="list-style-type: none"> - slabá uvedomelosť obyvateľstva o potrebe chrániť si svoje prírodné zdroje a územie - obec nemá koncepciu ochrany prírodného a životného prostredia - intenzívna cestná doprava cez obce - narastanie individuálnej automobilovej a motocyklovej dopravy - absencia obecného kompostoviska a zberného dvora pre separovaný zber - technický stav miestnych komunikácií - nedostatočná plocha a úroveň stavu verejnej zelene v obci Podvysoká - nedostatočná sieť širokopásmového verejného internetu - prevádzka na štátnej ceste II/487 v intraviláne obce (bariérový efekt, ohrozenie bezpečnosti chodcov) - drobné skládky odpadov - nedostatok parkovacích miest v obci
Príležitosti obce Podvysoká	Ohrozenia obce Podvysoká
<ul style="list-style-type: none"> - platná legislatíva podporujúca činnosť v oblasti ochrany prírodného prostredia a uplatňovania energeticky nenáročných, ekologicky čistých technológií a využívanie obnoviteľných energií - fungujúce dotačné a grantové systémy podporujúce aktivity v danej oblasti - zavedenie moderných informačných a komunikačných technológií - vytváranie pozitívneho vzťahu k ochrane prírody a krajiny najmä u detí a mládeže 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok financií zo strany štátu obciam na riešenie problémov - často a nekonceptne sa mení legislatíva - netransparentné narábanie s financiami zo štátu a grantov pri ich rozdeľovaní a pri prerozdeľovaní do jednotlivých regiónov pre oblasť dopravnej a technickej infraštruktúry a životného prostredia

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Sociálne služby, zdravotníctvo, bývanie, služby občanom

Silné stránky obce Podvysoká	Slabé stránky obce Podvysoká
<ul style="list-style-type: none"> - priaznivá veková skladba obyvateľstva s progresívnym koeficientom vitality - stabilizovaný typ populácie - výhodná poloha na rozvojovej sídelnej osi subregionálneho významu - dostatok pracovných síl, ktoré sú k dispozícii pre priemyselne zamerané podniky v obci - rýchla dostupnosť hlavnej cestnej dopravnej tepny - dobrá spolupráca s organizáciami pôsobiacimi na území obce - obyvatelia obce hrdo sa hlásiaci k svojej minulosti, zvykom a tradíciám - pôsobenie dobrovoľných organizácií v obci - skúsenosti s uskutočňovaním kultúrnych a športových podujatí - opatrovateľská služba v obci 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná ponuka sociálnych služieb pre rôzne cieľové skupiny - chýbajúca základná zdravotnícka starostlivosť - sťažená dochádzka do zdravotníckych zariadení do okolitých obcí a miest - nedostatočná bytová zástavba pre rodiny s malými deťmi - chýbajúce pozemky na výstavbu sociálnych bytov a domov - chýbajúce služby pre potenciálnych návštevníkov obce Podvysoká - nedostatok investičného kapitálu z vlastných zdrojov - absencia stravovacích a ubytovacích kapacít v obci - nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj sociálnych služieb v obci pre svojich občanov
Príležitosti obce Podvysoká	Ohrozenia obce Podvysoká
<ul style="list-style-type: none"> - fungujúca legislatíva podporujúca činnosť inštitúcií v poskytovaní sociálnych a zdravotníckych služieb - fungujúce grantové schémy pre realizáciu projektov v sociálnej a zdravotníckej oblasti - aktívne fungujúce partnerstvá inštitúcií a organizácií pri riešení problematiky v oblasti sociálnych služieb - aktívne fungujúce partnerstvá inštitúcií a organizácií pri riešení problematiky v oblasti zdravotníckych služieb - vybudovanie odborných špecializovaných pracovísk - dlhodobá spokojnosť obyvateľov obce so zdravotníckymi službami - znižovanie nezamestnanosti a zvyšovanie zamestnanosti v obci Podvysoká - zavádzanie moderných informačných a komunikačných technológií - multifunkčné využívanie priestorov - funkčnosť dodatočných a grantových systémov podporujúcich aktivity v danej oblasti 	<ul style="list-style-type: none"> - koncepčne sa meniaci legislatíva v oblasti fungovania zariadení poskytujúcich sociálne služby - koncepčne sa meniaci legislatíva v oblasti fungovania zariadení poskytujúcich zdravotnícke služby - nedostatok grantových financií na realizáciu investičných zámerov - nesúlady s európskymi normami v poskytovaní zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb - znižovanie výdavkov zo štátu podporujúcich zdravotnícku a sociálnu oblasť - hľadanie služieb zdravotníckej starostlivosti mimo obce - netransparentné narábanie s financiami zo štátu a grantov pri ich rozdeľovaní a pri pridelovaní do jednotlivých regiónov - neuznávanie fungovania princípu partnerstva

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Vzdelávanie, kultúra, šport, voľný čas, mládež

Silné stránky obce Podvysoká	Slabé stránky obce Podvysoká
<ul style="list-style-type: none"> - relatívne dobrá vzdelanostná úroveň obyvateľstva obce - sieť predškolských a školských zariadení - systémová práca s pracovníkmi zabezpečujúcimi vzdelávanie - zachovanie kontinuity a citlivosti pri prístupe k zmenám v školskom a vzdelávacom systéme - silný potenciál pedagogických a nepedagogických pracovníkov v školách a školských zariadeniach - stabilným zákonom zabezpečený systém financovania škôl a školských zariadení - dobré vyučovacie a výchovné výsledky - záujem o využívanie priestorov školy občanmi obce v mimo vyučovacom čase - strategický zámer obnovy a revitalizácie priestorov a využitia škôl a školských zariadení - história obce a jej okolia, kultúrno-historický potenciál obce a regiónu - významné osobnosti - rodáci a osobnosti pôsobiace na území obce - pevné, udržiavané a rozvíjané spoločenské, spolkové, kultúrne a ľudové tradície - záujem a ochota obyvateľov obce na udržiavaní a rozvíjaní aktivít - záujem o aktivity a podujatia obce obyvateľmi zo širšieho regiónu, zo Slovenska i zo zahraničia - tradične bohatý a pestrý spolkový a klubový život - existujúce športoviská pre mládež - Chránená krajinná oblasť Kysuce - udržiavané futbalové ihrisko - Futbalový klub Slovan Podvysoká 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočný a málo prehľadný systém propagačných a informačných prostriedkov na území obce - nedostatočná propagácia a informovanosť o obci navonok - vysoké prevádzkové náklady na fungovanie škôl a školských zariadení - ich vysoká energetická náročnosť - nedostatočná infraštruktúra pre návštevníkov na aktívne a atraktívne trávenie voľného času v obci - nedostatočná plocha a úroveň stavu verejnej zelene - dlhodobá návratnosť investícií - málo rozvinutý cestovný ruch - nedostatok turisticky atraktívnych miest pre návštevníkov obce - ťažko vysporiadateľné pozemky pre budúce stavby
Príležitosti obce Podvysoká	Ohrozenia obce Podvysoká
<ul style="list-style-type: none"> - ďalšia revitalizácia budov škôl a školských zariadení - skvalitnenie výchovno-vyučovacieho procesu a zvýšenie štandardov vzdelávania - zavádzanie moderných informačných a komunikačných technológií - multifunkčné vyžívanie priestorov - stanovenie a realizácia vízie vzdelanej a vzdelávajúcej sa obce - funkčnosť dodatočných a grantových systémov odporúčajúcich aktivity v danej oblasti - kvalitnejšie zhodnotenie histórie, kultúry 	<ul style="list-style-type: none"> - znižovanie atraktívnosti života v obci Podvysoká pre jej obyvateľov - pokles záujmu o návštevnosť obce a jej okolia z radov súčasných a potenciálnych záujemcov - nevyváženosť a ohrozenie systémového komplexného prístupu k dlhodobému hospodárskemu rozvoju obce - nezáujem obce zo strany súčasných a potenciálnych partnerov a investorov zo všetkých oblastí života a jej obyvateľov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

4. Marketing, cestovný ruch, práca, podnikanie, moderná samospráva

Silné stránky obce Podvysoká	Slabé stránky obce Podvysoká
<ul style="list-style-type: none"> - dostatok kvalifikovanej pracovnej sily - relatívne nízke ceny služieb pre podnikateľov - dobrá surovinová základňa pre drevospracujúci priemysel - dostatok kvalitných stavebných firiem v obci a jej okolí - prírodné a klimatické podmienky podporujúce rozvoj cestovného ruchu - možnosť celoročnej tvorby a ponuky produktov a služieb v cestovnom ruchu a turizme - turistické a cykloturistické trasy v okolí obce a jej širšom regióne 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná kvalifikácia - vzdelanie v oblasti cestovného ruchu majiteľov súčasných zariadení poskytujúcich služby základné ako i doplnkové v cestovnom ruchu - slabšia dopravná dostupnosť vzhľadom na nedobudovanie cestného diaľničného prepojenie sever - juh - technický stav miestnych komunikácií - nedostatočné prepojenie a následná spolupráca firiem poskytujúcich služby v cestovnom ruchu - informovanosť o možnostiach podpory pre cestovný ruch - absencia uceleného a komplexného strategického materiálu o rozvoji cestovného ruchu v obci a jej okolí - absencia marketingového plánu pre oblasť cestovného ruchu - nízka miera previazanosti a koordinácie rozvoja cestovného ruchu a turizmu obce so susednými obcami - v prevažnej miere slabšia alebo priemerná úroveň kvality služieb (stravovanie, maloobchodné činnosti) - absentujúce podnikateľské aktivity v terciárnej oblasti (najmä v oblasti cestovného ruchu a návazných doplnkových aktivít, napr. agroturistiky)
Príležitosti obce Podvysoká	Ohrozenia obce Podvysoká
<ul style="list-style-type: none"> - vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom a strednom podnikaní a službách - spájanie pravidelných, tradičných kultúrnych aktivít s podnikateľskými aktivitami, resp. organizovanie kultúrnych aktivít pre podnikateľské aktivity - v súčasnej dobe vstup kvalitných výrobných zahraničných investorov v ľahkom priemysle na Slovensku z pohľadu nových pracovných miest - zahraniční investori si prinesú vlastné trhy a svoj odbyť výrobkov a služieb realizovaných v ich jednotkách - príležitosť naviazať sa na tento odbyť - vstupom nových investorov rast doplnkového dopytu po subdodávateľoch - tlak na kvalitu, rýchlosť a cenu v dôsledku zvyšovania konkurencieschopnosti domácich podnikov - vznik nových pracovných miest a skvalitňovanie existujúcich so zreteľom na vyššie mzdy, zvyšovanie kúpnej sily a príležitosti pre poskytovateľov služieb - nového formy financovania aktivít zo Štrukturálnych fondov - vstupom do EÚ získanie jednoduchšieho prieniku na nové trhy 	<ul style="list-style-type: none"> - investori hľadajú nové trhy a lacnejšiu pracovnú silu ďalej na východe - slabá stabilizácia nových investícií v krajine a v konkrétnej lokalite, a tým labilita domáceho trhu - vstup do EÚ spôsobil jednoduchší prístup na vnútorné trhy pre konkurenciu - vstup do EÚ vytvoril tlak na ďalší odliv pracovných síl do krajín EÚ - slabý záujem o investičné príležitosti zo strany zahraničných investorov - nevyváženosť a ohrozenie systémového komplexného prístupu k dlhodobému hospodárskemu a sociálnemu rozvoju obce Podvysoká - bez koordinovaného a riadeného postupu rozvoja obce bude vytvorený priestor pre individuálne záujmy nadradené a nepodliehajúce celkovej strategickému vízi - nezáujem o obec zo strany súčasných a potenciálnych partnerov a investorov zo všetkých oblastí života obce Podvysoká a jej obyvateľov

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022**

2.1 Strom problémov obce Podvysoká

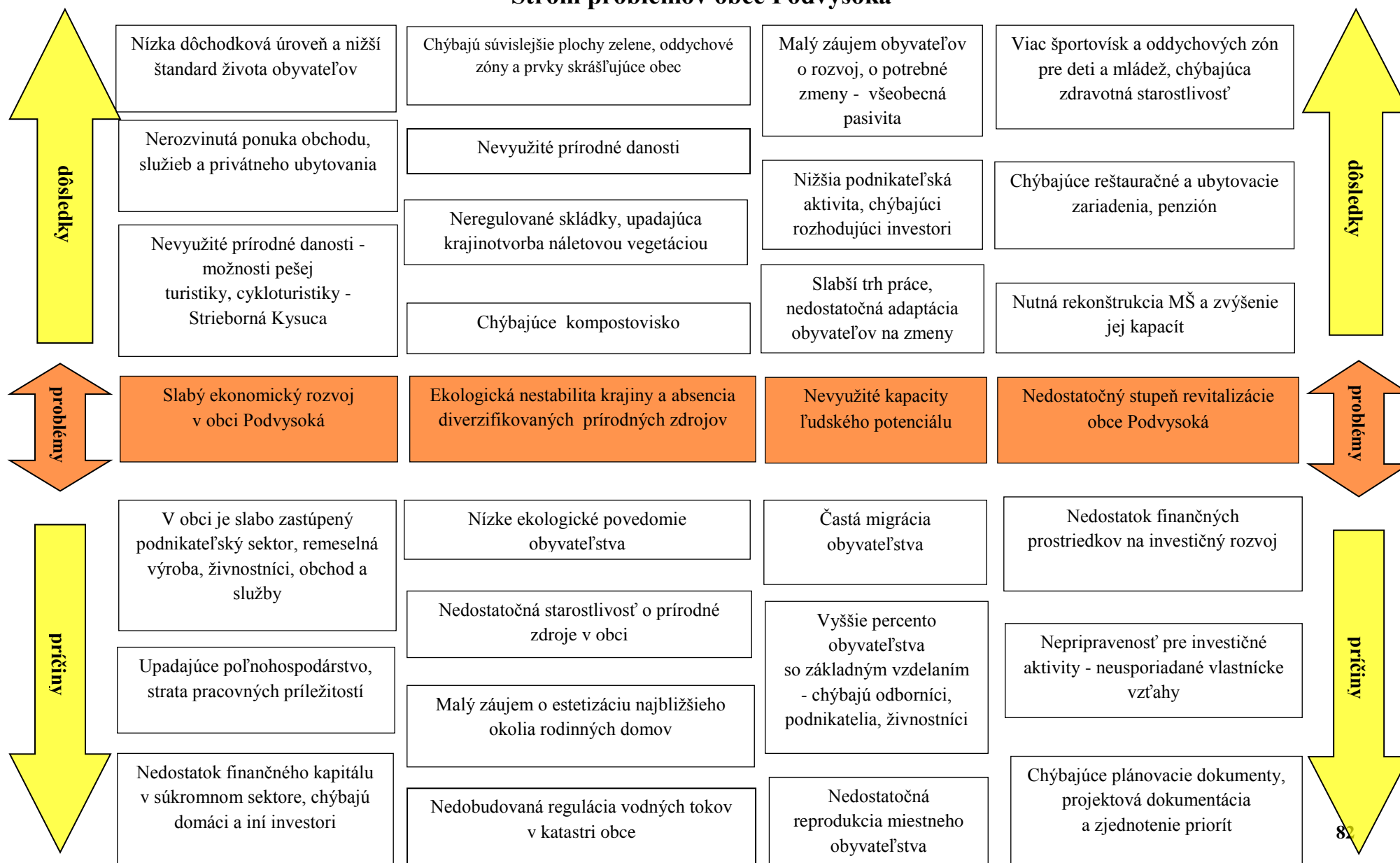
Určenie hlavných problémov a spoločné hľadanie ich príčin ako aj ich dôsledkov je základným nástrojom v procese tvorby strategických cieľov programu rozvoja. Správna identifikácia kľúčových problémov zabezpečí čo najväčšiu adresnosť tohto dokumentu.

Vstupným nástrojom v procese identifikácie problémov v rámci PHSR je podrobná SWOT analýza vychádzajúca s komplexnej socioekonomickej analýzy kraja, popisujúca silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia jednotlivých oblastí rozvoja.

Pri skúmaní príčin a dôsledkov hlavných rozvojových disparít je potrebné nájsť ich väzby a spoločnú prepojenosť, resp. vzájomnú podmienenosť. Takto identifikované vzťahy vytvárajú tzv. strom problémov, ktorý predstavuje grafické vyjadrenie väzieb medzi hlavnými problémami, ich príčinami a dôsledkami. Zároveň tak poskytuje ucelený obraz o identifikovaných problémoch a napomáha k správne naplánovaniu stratégie programu.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Strom problémov obce Podvysoká



PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

ROZVOJOVÁ STRATÉGIA OBCE PODVYSOKÁ

Rozvojová stratégia nadväzuje na výsledky komplexných analýz uvedených v rámci ekonomických a sociálnych východísk, pričom sa snaží odstrániť alebo zmierniť identifikované disparity pomocou faktorov rozvoja. Hlavným cieľom určenia rozvojovej stratégie je vytvorenie programovej štruktúry pre nové programovacie obdobie 2015 - 2022.

Vízia v oblasti regionálneho rozvoja pre Slovensko s výhľadom do roku 2030 je nasledovná: *Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného rozvoja, a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie.*

Strategická vízia pre obec Podvysoká

Pre roky 2015 - 2022 s rešpektovaním hore uvedeného spracovateľa navrhujú víziu rozvoja obce Podvysoká, ktorá je zameraná hlavne na kvalitu života občanov a jej zvyšovanie: *„Bezpečná obec priateľských, vzdelaných a pracovitých občanov s pozitívnym vzťahom k obci, ktorá rozvážnym a cieľavedomým rozvojom zabezpečuje obyvateľom zvyšovanie kvality života. Úspešnou spoluprácou v regióne, realizáciou regionálnych politík a využitím investícií došlo k využitiu vnútorného potenciálu a k vyváženému rozvoju obce.“*

Podvysoká bude obcou, v ktorej budú obyvateľom vytvárané podmienky na pokojný a príjemný život. Podvysoká bude spoločenstvom ľudí, ktorí majú k svojej obci vzťah ako ku skutočnému vlastnému domovu, ktorí si navzájom rozumejú a vážia si jeden druhého.

Podvysoká bude obcou bezpečnou vo vzťahu k ochrane majetku a zdravia jej obyvateľov i návštevníkov. Bude obcou s atmosférou prirodzenej pohostinnosti a širokou ponukou dostupných a kvalitných služieb.

Podvysoká bude obcou vzdelaných, aktívnych a občiansky angažovaných obyvateľov, bude kvalitou života i sociálne zdravým životným prostredím. Bude ponúkať dostatočné množstvo podnetov a podmienok na všestranný občiansky život, na činnosť spolkov, združení a organizácií v širokom spektre záujmových oblastí.

Obec má dobrú geografickú a územnú polohu, leží v blízkosti sídiel regiónu a kraja a má napojenie na dopravné siete medzinárodného charakteru. Tieto potenciálne hodnoty bude v plnej miere využívať pre svoj hospodársky a sociálny rozvoj.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Strategická vízia obce bude postupne napĺňaná dôslednou realizáciou Obecným zastupiteľstvom Podvysoká schváleného Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Podvysoká na roky 2015 - 2022 a po vyhodnotení a schválení Územného plánu obce ako základných strategických dokumentov jej ďalšieho rozvoja.

Zhodnotenie zámerov a cieľov v strategických oblastiach Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Podvysoká v rokoch 2008 - 2013

V oblasti „Kvality prírodného a životného prostredia“ sa obec zaviazala vytvoriť podmienky na ochranu prírodného a životného prostredia na svojom území. Zaviazala sa zabezpečiť koordináciu všetkých subjektov vstupujúcich do prírodného a životného prostredia obce Podvysoká tak, aby ho tieto svojou činnosťou a aktivitami ekologicky, technologicky a inak nezaťažovali. Taktiež sa vo svojom Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja na roky 2008 - 2013 zaviazala, že bude podporovať a napomáhať vzniku a funkčnému pôsobeniu najnovších systémov a technológií v oblasti efektívneho využívania energií, úspor energií, ekologickej výroby a produkcií.

V oblasti „Ľudských zdrojov a vzdelávania“ sa obec zaviazala, že vytvorí vzdelávacím a výchovným zariadeniam pôsobiacim na území obce všetky potrebné podmienky na plynulý, nerušený, personálne, materiálne a technicky vhodne zabezpečený vzdelávací a výchovný proces. Zaviazala sa aj, že aktívne napomôže k vytvoreniu podmienok na možnosť vzdelávania sa tým sociálnym a vekovým skupinám, ktoré nespádajú do zákonom stanovenej školskej dochádzky, ale sú v dôsledku nízkej vzdelanostnej úrovne ohrození sociálnou exklúziou - vylúčenosťou s následkom obmedzených možností nájsť si zamestnanie.

V oblasti „Sociálneho rozvoja a zdravotníckej starostlivosti“ sa obec zaviazala, že bude vytvárať priaznivé sociálne podmienky života pre všetky skupiny obyvateľstva. Taktiež mala zabezpečiť podmienky pre záujemcov o výstavbu nových rodinných a bytových domov. Pre sociálne odkázaných obyvateľov obce sa zaviazala zabezpečiť dôstojný život v primeranom sociálnom prostredí a na základe potrieb a záujmu obyvateľov sa obec zaviazala zabezpečiť kvalitné služby zdravotníckej starostlivosti v relevantných súvislostiach blízkosti zdravotníckych pracovísk a regionálnej nemocnice s poliklinikou a jej službami.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

V oblasti „Kultúry, športu a oddychu“ sa obec Podvysoká zaviazala, že bude ďalej aktívna v ochrane, uchovávaní a rozvíjaní tradícií, zvykov a hodnôt kultúrno-historického charakteru. Pre svojich obyvateľov a návštevníkov sa snažila vytvárať vhodné podmienky na bohatý a pestrý duchovný a kultúrny rozvoj a poznanie. V rámci potrieb a záujmov svojich obyvateľov sa zaviazala zabezpečiť podmienky na aktívne trávenie voľného času, športovanie a oddych na vybraných a k tomu určených miestach. Snažila sa vytvoriť také predpoklady a podmienky umožňujúce celoročné športové a relaxačné vyžitie sa obyvateľov a návštevníkov obce.

V oblasti „Podnikania, služieb, investícií a zamestnanosti“ sa zaviazala, že podporí rozvoj podnikateľských subjektov pôsobiach na svojom území. Taktiež, že bude nápomocná ich hospodárskemu rastu a v záujme rozvoja zamestnanosti vytváraníu vhodných podmienok pre vznik a dlhodobé udržanie nových pracovných síl. Zaviazala sa tiež, že obec Podvysoká bude podporovať rozvojové aktivity malých a stredných podnikateľov v jednotlivých priemyselných a pôdohospodárskych oblastiach, že bude nápomocná pri rozvoji súčasných a vzniku nových služieb a produktov.

V oblasti „Cestovného ruchu a propagácie“ sa obec zaviazala, že sa bude plnohodnotne zaoberať aktívnym rozvojom cestovného ruchu na svojom území, nakoľko obec definovala a stanovila cestovný ruch, služby a produkty s tým spojené ako nezastupiteľnú integrálnu súčasť hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Zaviazala sa, že cestovný ruch bude založený na potenciáli:

- prírodného prostredia a kultúrno-historických hodnôt
- tvorby a ponuky ubytovacích a reštauračno-pohostinských kapacít
- agroturistických a s nimi spojenom systéme doplnkových služieb
- systému komplexných služieb a produktov pre celoročné využitie
- spolupráce a koordinácii činnosti a aktivít s cezhraničnými partnermi
- prepojenia najmä so strediskami a subjektmi cestovného ruchu v regióne Kysúc, Slovenska, Poľska a Českej republiky .

Taktiež sa obec Podvysoká zaviazala, že bude vytvárať podmienky na vlastnú komplexnú a trvalú prezentáciu s využitím všetkých dostupných prostriedkov a formách v intenciách kvalitnej marketingovej prezentácie a propagácie obce.

Obci Podvysoká sa podarilo naplniť čiastočne svoje ciele z programovacieho obdobia v rokoch 2008 - 2013, avšak bude v nich pokračovať aj v nasledujúcom období 2015 - 2022.

**Vrcholový cieľ
obce Podvysoká
2015 - 2022**

„Bezpečná obec priateľských, vzdelaných a pracovitých občanov s pozitívnym vzťahom k obci, ktorá rozvážnym a cieľavedomým rozvojom zabezpečuje obyvateľom zvyšovanie kvality života. Úspešnou spolupracou v regióne, realizáciou regionálnych politík a využitím investícií došlo k využitiu vnútorného potenciálu a k vyváženému rozvoju obce.“

4 strategické oblasti obce Podvysoká

1. Dopravná a technická infraštruktúra, životné prostredie

2. Sociálne služby, zdravotníctvo, bývanie a služby občanom

3. Vzdelávanie, kultúra, šport, voľný čas, mládež

4. Cestovný ruch a marketing, práca, podnikanie, moderná samospráva

Strategická oblasť 1 Dopravná a technická infraštruktúra, životné prostredie

Špecifické ciele v oblasti dopravnej a technickej infraštruktúry, životného prostredia:

- 1.1** Presadzovať dobudovanie a modernizáciu dopravnej a komunikačnej infraštruktúry v obci Podvysoká
- 1.2** Zvýšiť atraktivitu verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy
- 1.3** Zlepšiť kvalitu životného prostredia
- 1.4** Zvyšovať uplatnenie nízkouhlíkového hospodárstva a podporovať prispôsobovanie sa zmenám klímy

Špecifický cieľ 1.1 Presadzovať dobudovanie a modernizáciu dopravnej a komunikačnej infraštruktúry v obci Podvysoká

Opatrenia špecifického cieľa 1.1:

- 1.1.1** Rekonštrukcia cestnej komunikácie II /487 Čadca - Makov
- 1.1.2** Alternatívna doprava obyvateľov obce do zamestnania
- 1.1.3** Dobudovanie, rekonštrukcia, smerovanie a rozšírenie miestnych komunikácií a chodníkov
- 1.1.4** Podpora dostupnosti celého územia obce Podvysoká širokopásmovým internetom
- 1.1.5** Rekonštrukcia miestneho rozhlasu a v prípade potreby rekonštrukcia verejného osvetlenia
- 1.1.6** Pokrytie územia obce Podvysoká kamerovým systémom a káblovou televíziou

Špecifický cieľ 1.2 Zvýšiť atraktivitu verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy

Opatrenia špecifického cieľa 1.2:

- 1.2.1** Rekonštrukcia, modernizácia a výstavba zastávok, tvorba vyhradených jazdných pruhov a iných opatrení na preferenciu verejnej osobnej dopravy
- 1.2.2** Rekonštrukcia, modernizácia a výstavba infraštruktúry pre nemotorovú dopravu a zavádzanie prvkov na zvyšovanie bezpečnosti nemotorovej dopravy
- 1.2.3** Tvorba analytických, koncepcných a strategických dokumentov na zabezpečenie zvýšenia atraktivity verejnej osobnej a nemotorovej dopravy vrátane jej propagácie

Špecifický cieľ 1.3 Zlepšiť kvalitu životného prostredia v obci Podvysoká

Opatrenia špecifického cieľa 1.3:

- 1.3.1** Skvalitnenie zásobovania miestnych častí pitnou vodou a systému odvádzania a čistenia odpadových vôd
- 1.3.2** Skvalitnenie systému zberu, separácie a zneškodňovania / zhodnocovania odpadu a odstraňovanie environmentálnych záťaží
- 1.3.3** Realizácia opatrení na zvyšovanie ochrany prírody s dôrazom na územia NATURA 2000 a ostatné chránené územia
- 1.3.4** Úprava, regulácia a revitalizácia potokov v katastri obce Podvysoká
- 1.3.5** Regulácia a humanizácia oboch brehov rieky Kysuce
- 1.3.6** Rozšírenie verejnej zelene, dobudovanie parku a kultivácia životného prostredia obývaných častí obce
- 1.3.7** Revitalizácia centra obce a vybudovanie oddychových zón
- 1.3.8** Zlepšiť výchovu obyvateľov k environmentálnemu spôsobu života formou prednášok, prípadne propagáciou eko života ...

Špecifický cieľ 1.4 Zvyšovať uplatnenie nízkouhlíkového hospodárstva a podporovať prispôsobovanie sa zmenám klímy

Opatrenia špecifického cieľa 1.4:

- 1.4.1** Zintenzívnenie využívania obnoviteľných zdrojov energií
- 1.4.2** Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov, bytových domov, školských zariadení ...
- 1.4.3** Realizácia preventívnych opatrení na zníženie rizika povodní, požiarov a iných rizík

Strategická oblasť 2 Sociálne služby, zdravotníctvo, bývanie a služby občanom

Špecifické ciele v oblasti sociálnych služieb, zdravotníctva, bývania a služieb občanom:

- 2.1** Zabezpečiť prispôsobenie sa služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti hlavným výzvam súčasnosti
- 2.2** Podporovať sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín a ich uplatnenie na trhu práce
- 2.3** Podporovať rozvoj bytovej výstavby a výstavby sociálnych zariadení

Špecifický cieľ 2.1 Zabezpečiť prispôsobenie sa služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti hlavným výzvam súčasnosti

Opatrenia špecifického cieľa 2.1:

- 2.1.1** V reflexii na demografický vývoj v obci prispôsobenie kapacít a foriem sociálnej a zdravotnej starostlivosti
- 2.1.2** Rozvíjanie externej formy sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti s dôrazom na seniorov a osôb so zdravotným postihnutím
- 2.1.3** Koncepcia sociálnej a zdravotníckej starostlivosti v obci Podvysoká

Špecifický cieľ 2.2 Podporovať sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín a ich uplatnenie na trhu práce

Opatrenia špecifického cieľa 2.2:

- 2.2.1** Podpora zamestnanosti v obci Podvysoká
- 2.2.2** Možnosti vzdelávania sa obyvateľov obce ohrozených nezamestnanosťou a sociálnou exklúziou

Špecifický cieľ 2.3 Podporovať rozvoj bytovej výstavby a výstavby sociálnych zariadení

Opatrenia špecifického cieľa 2.3:

- 2.3.1** Výstavba nájomného bytového domu v obci Podvysoká
- 2.3.2** Výstavba Zariadenia pre seniorov, prípadne denného stacionára

Strategická oblasť 3 Vzdelávanie, kultúra, šport, voľný čas, mládež

Špecifické ciele v oblasti vzdelávania, kultúry, športu, voľného času a mládeže:

- 3.1** Racionálne a efektívne využívať prírodné a kultúrne dedičstvo regiónov
- 3.2** Podporovať spoluprácu na národnej a medzinárodnej úrovni
- 3.3** Modernizovať vzdelávanie vrátane ďalšieho vzdelávania a vybudovať prípadne rekonštruovať športoviská v obci

Špecifický cieľ 3.1 Racionálne a efektívne využívať prírodné a kultúrne dedičstvo

Opatrenia špecifického cieľa 3.1:

- 3.1.1** Vytvoriť podmienky pre etablovanie tradičných ľudových zvykov a remeselných zručností do života obce
- 3.1.2** Ďalej zveľaďovať hmotné a nehmotné kultúrne dedičstvo
- 3.1.3** Zachovávať kvalitu a rozmanitosť prírodného dedičstva
- 3.1.4** Podporiť renováciu kultúrnych pamiatok a iných historických objektov na území obce
- 3.1.5** Vytváranie podmienok pre rozvoj občianskeho, duchovného a športového života obce (spolky, združenia, podujatia ...)

Špecifický cieľ 3.2 Podporovať spoluprácu na národnej a medzinárodnej úrovni

Opatrenia špecifického cieľa 3.2:

3.2.1 Vytvárať siete a partnerstvá pre potreby projektovej spolupráce na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni

3.2.2 Rozvíjať cezhraničnú, interregionálnu a medzinárodnú spoluprácu regionálnych subjektov

3.2.3 Podporovať spoluprácu pri organizovaní športových, voľnočasových a kultúrno-spoločenských aktivít a vytvárať podmienky na ich rozvoj

Špecifický cieľ 3.3 Modernizovať vzdelávanie vrátane ďalšieho vzdelávania

Opatrenia špecifického cieľa 3.3:

3.3.1 Zlepšenie podmienok pre zvýšenie hrubej zaškolenosti detí v materskej škole

3.3.2 Zabezpečenie modernizácie vzdelávania na základnej škole v obci Podvysoká

3.3.3 Vybudovanie siete malých ihrísk, prípadne rekonštruovanie športového areálu futbalového klubu Slovan Podvysoká

Strategická oblasť 4 Cestovný ruch a marketing, práca, podnikanie, moderná samospráva

Špecifické ciele v oblasti cestovného ruchu, marketingu, práce, podnikania a modernej samosprávy:

- 4.1** Rozvíjať cestovný ruch v obci Podvysoká
- 4.2** Podporiť hospodársky rozvoj a spolupracujúce prostredie v obci Podvysoká
- 4.3** Rozvíjať služby a podporovať zavedenie inovácií
- 4.4** Zabezpečiť účinnú a otvorenú modernú samosprávu vytvárajúcu priaznivé prostredie pre podnikanie

Špecifický cieľ 4.1 Rozvíjať cestovný ruch v obci Podvysoká

Opatrenia špecifického cieľa 4.1:

- 4.1.1** Podpora budovania celoročnej ponuky atraktívnych produktov cestovného ruchu vrátane zvyšovania kvality služieb a ľudských zdrojov
- 4.1.2** Podpora udržania a ďalšieho rozvoja inštitucionálneho zázemia koordinujúceho a podporujúceho rozvoj cestovného ruchu
- 4.1.3** Budovanie a obnova turistických trás, cyklotrás a trás pre bežecké lyžovanie a modernizácia služieb pre ich užívateľov
- 4.1.4** Udržiavať jedinečné črty obce a využiť ich na tvorbu produktov cestovného ruchu
- 4.1.5** Koncepcia rozvoja cestovného ruchu, turizmu a rekreácie v obci Podvysoká
- 4.1.6** Strieborná Kysuca

Špecifický cieľ 4.2 Podporiť hospodársky rozvoj a spolupracujúce prostredie v obci Podvysoká

Opatrenia špecifického cieľa 4.2:

4.2.1 Vytváranie vhodných podmienok na vznik, uchovanie, obnovu a rozvíjanie podnikateľských aktivít a služieb v obci

4.2.2 Dlhodobá podpora miestnych podnikateľských subjektov

4.2.3 Rozšírenie siete služieb v obci Podvysoká

Špecifický cieľ 4.3 Rozvíjať služby a podporovať zavedenie inovácií

Opatrenia špecifického cieľa 4.3:

4.3.1 Systematická podpora začínajúcich podnikateľských subjektov v obci

4.3.2 Vytváranie podmienok pre rozvoj rôznych druhov priemyslu

4.3.3 Podpora rozvojových aktivít malých a stredných podnikateľov v jednotlivých podnikateľských oblastiach

Špecifický cieľ 4.4 Zabezpečiť účinnú a otvorenú modernú samosprávu vytvárajúcu priaznivé prostredie v obci

Opatrenia špecifického cieľa 4.4:

4.4.1 Posilnenie a zefektívnenie obecnej samosprávy

4.4.2 Vytváranie vhodných podmienok pre vznik a dlhodobé udržanie nových pracovných síl v záujme rozvoja zamestnanosti

Programová časť PHSR obce Podvysoká - Zoznam indikatívnych aktivít

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 1.1 Presadzovať dobudovanie a modernizáciu dopravnej a komunikačnej infraštruktúry v obci Podvysoká

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
1.1.1 Rekonštrukcia cestnej komunikácie II /487 Čadca - Makov	Vybudovanie cestného obchvatu obce Podvysoká	
	Vybudovanie mimoúrovňových priecestí s miestnymi komunikáciami	
	Spevnenie, klopie a rozšírenie cestnej komunikácie II/487 v súlade s územným plánom rozvoja Žilinského samosprávneho kraja	
	Cestný obchvat obce Podvysoká ako súčasť cestnej komunikácie II/487 Čadca - Makov	
	Podpora a udržateľnosť správy a údržby miestnych komunikácií	
	Dobudovanie a rekonštrukcia miestnych komunikácií vrátane prvkov na zvýšenie ich priepustnosti a bezpečnosti všetkých účastníkov cestnej premávky a kvality životného prostredia	
	Vypracovanie projektových dokumentácií súvisiacich s opatrením 1.1.1.	
1.1.2 Alternatívna doprava obyvateľov obce do zamestnania	Vybudovanie alternatívnej dopravy obyvateľov do zamestnania	
	Zvýšenie povedomia obyvateľov obce o alternatívnych spôsoboch dopravy do zamestnania	
1.1.3 Dobudovanie, rekonštrukcia, smerovanie a rozšírenie miestnych komunikácií a chodníkov	Dobudovanie, prípadne rekonštrukcia miestnych komunikácií s kvalitnou povrchovou úpravou	
	Vybudovanie dvojpruhových komunikácií alebo jednopruhových s výhybňami v jednotlivých miestnych lokalitách obce	
	Dobudovanie, prípadne rekonštrukcia chodníkov okolo hlavnej cestnej komunikácie	
1.1.4 Podpora dostupnosti celého územia obce Podvysoká širokopásmovým internetom	Pokrytie územia obce bez možnosti pripojenia dostupnosťou na širokopásmový internet	
	Vybudovanie, prípadne rekonštrukcia vnútorného internetového systému (občania, podnikateľské subjekty, základná škola, materská škola, obecný úrad ...)	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

1.1.5 Rekonštrukcia miestneho rozhlasu a v prípade potreby aj rekonštrukcia verejného osvetlenia	Vypracovanie projektovej dokumentácie rekonštrukcie bezdrôtového obecného rozhlasu so všetkými potrebnými náležitosťami (štúdia, ...)	
	Komplexná rekonštrukcia obecného rozhlasu zavedením bezdrôtového systému do všetkých obývaných miestnych častí obce	
	Rekonštrukcia verejného osvetlenia a činnosti s tým súvisiace	
1.1.6 Pokrytie územia obce Podvysoká kamerovým systémom a káblou televíziou	Zavedenie kamerového systému na monitorovanie vybraných častí obce za účelom zníženia kriminality	
	Vypracovanie projektovej dokumentácie kamerového systému v obci Podvysoká	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 1.2 Zvýšiť atraktivitu verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
1.2.1 Rekonštrukcia, modernizácia a výstavba zastávok, tvorba vyhradených jazdných pruhov a iných opatrení na preferenciu verejnej osobnej dopravy	Obnova a budovanie vyhradených jazdných pruhov pre verejnú osobnú dopravu v obci, rekonštrukcia, modernizácia a výstavba zastávok cestnej verejnej osobnej dopravy, rekonštrukcia, modernizácia a výstavba obrátisk cestnej verejnej dopravy a iných opatrení preferencie verejnej osobnej dopravy	
	Zabezpečenie moderných informačných systémov, zlepšenie informovanosti cestujúcich a zlepšenie informačného a oznamovacieho systému v obci	
1.2.2 Rekonštrukcia, modernizácia a výstavba infraštruktúry pre nemotorovú dopravu a zavádzanie prvkov na zvyšovanie bezpečnosti nemotorovej dopravy	Obnova a rekonštrukcia už existujúcich cyklistických komunikácií, budovanie nových cyklistických komunikácií a cyklokoridorov na existujúcej cestnej komunikácii II/487 Čadca - Makov a na existujúcich miestnych komunikáciách	
	Zvyšovanie bezpečnosti zraniteľných účastníkov cestnej premávky - odstraňovanie úzkych miest a dobudovanie príslušnej infraštruktúry (chodníky, značenie na komunikáciách) v pešej doprave, výstavba a prevádzka dopravného ihriska pre deti, zavedenie prvkov zvyšujúcich bezpečnosť účastníkov, ...	
	Budovanie odstavných plôch pre bicykle, budovanie cyklostojanov	
1.2.3 Tvorba analytických, koncepčných a strategických dokumentov na zabezpečenie zvýšenia atraktivity verejnej osobnej a nemotorovej dopravy	Spracovanie, resp. aktualizácia strategických dokumentov a územnoplánovacích podkladov relevantných pre oblasť dopravy (plán dopravnej obsluhy, ...), spracovanie analytických dokumentov preferujúcich ekologické formy dopravy, tvorba propagačných materiálov, máp, webových portálov, mobilných aplikácií na propagáciu cyklistickej dopravy a pod.	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 1.3 Zlepšiť kvalitu životného prostredia v obci Podvysoká

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
1.3.1 Skvalitnenie zásobovania miestnych častí pitnou vodou a systému odvádzania a čistenia odpadových vôd	Dobudovanie rozvodnej siete pre zásobovanie pitnou vodou v ďalších miestnych častiach , teda výstavba a rozšírenie obecného verejného vodovodu	
	Rozšírenie a zvýšenie kapacity verejnej kanalizácie a čistiarní odpadových vôd v katastrálnom území obce Podvysoká	
	Vybudovanie individuálnych čističiek vlastníkmi rodinných domov, podnikateľskými subjektmi a prevádzkovateľmi zariadení v obci	
	Vypracovanie projektovej dokumentácie relevantnej pre oblasť skvalitnenia zásobovania miestnych častí pitnou vodou a systému odvádzania a čistenia odpadových vôd	
	Odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd	
1.3.2 Skvalitnenie systému zberu, separácie a zneškodňovania / zhodnocovania odpadu a odstraňovanie environmentálnych záťaží	Vypracovanie štúdie o odpadovom hospodárstve obce Podvysoká v súlade s platnou legislatívou Slovenskej republiky a Európskeho spoločenstva	
	Zvýšenie povedomia obyvateľov obce v oblasti triedeného zberu a zhodnocovania biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov	
	Zriadenie centrálného kompostoviska v rámci združenia miest a obcí mikroregiónu Horné Kysuce, prípadne TKO Semeteš	
	Sanácia environmentálnych záťaží a nelegálnych čiernych skládok v rámci katastrálneho územia obce Podvysoká	
	Opatrenia na opätovné použitie a zhodnocovanie odpadov so zameraním na domáce kompostovanie (nákup malých a väčších kompostérov, ...)	
	Výstavba zariadení na prípravu na opätovné použitie odpadov, podporu triedeného zberu zložiek komunálneho odpadu a pod., vrátane zariadení na recykláciu a opätovné použitie nebezpečných odpadov	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

1.3.3 Realizácia opatrení na zvyšovanie ochrany prírody s dôrazom na územia NATURA 2000 a ostatné chránené oblasti	Vypracovanie koncepčného materiálu obsahujúceho súhrn a postup činností a aktivít, ktorých realizácia zabezpečí komplexnú ochranu prírodného a životného prostredia obce	
	Všeobecné záväzné nariadenie k ochrane prírodného a životného prostredia schválené Obecným zastupiteľstvom obce Podvysoká	
1.3.4 Úprava, regulácia a revitalizácia potokov v katastri obce Podvysoká	Úprava, regulácia a revitalizácia potokov v katastrálnom území obce	
	Zarybnenie potokov v súčinnosti s rybárskym zväzom	
	Pravidelné zarybňovanie Mojičkovského potoka a ďalších v obci Podvysoká	
	Výstavba nových hatí, prípadne rekonštrukcia už existujúcich	
1.3.5 Regulácia a humanizácia oboch brehov rieky Kysuce	Regulácia oboch brehov rieky Kysuca	
	Drobná infraštruktúra na brehoch rieky Kysuce (zberné koše, stojany na bicykle ...)	
	Vybudovanie oddychových zón v okolí rieky a potokov a ich následná kultivácia	
	Vypracovanie projektovej dokumentácie na vytvorenie oddychových zón	
	Informačné a smerové tabule súvisiace s reguláciou a humanizáciou oboch brehov rieky	
1.3.6 Rozšírenie verejnej zelene, dobudovanie parku a kultivácia životného prostredia obývaných častí obce	Úprava plôch verejnej zelene v obci Podvysoká, výsadba okrasných stromov a krovín	
	Doplnenie upravených plôch verejnej zelene lavičkami a preliezkami pre deti	
	Osadenie malých zberných nádob na drobný odpad	
	Výsadba energetického lesa v lokalite „Pod studienkou“	
1.3.7 Revitalizácia centra obce a vybudovanie oddychových zón	Rekonštrukcia a revitalizácia centra obce Podvysoká, vybudovanie peších a oddychových zón v intraviláne obce podľa priestorových možností	
	Vypracovanie projektovej dokumentácie relevantnej pre oblasť revitalizácie centra obce	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 1.4 Zvyšovať uplatnenie nízkouhlíkového hospodárstva a podporovať prispôbovanie sa zmenám klímy

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
1.4.1 Zintenzívnenie využívania obnoviteľných zdrojov energií	Výstavba malých zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie pri zohľadnení miestnych podmienok v obci	
	Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo	
1.4.2 Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov, bytových domov, školských zariadení ...	Rekonštrukcia a modernizácia stavebných objektov, energetických zariadení, systémov merania a riadenia, systémov prípravy teplej vody, osvetlenia a pod. vrátane spracovania projektovej dokumentácie a následného monitoringu energetickej efektívnosti	
	Inštalácia malých zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie - fotovoltické panely (výroba elektriny), veterné turbíny (výroba elektriny), slnečné kolektory (výroba tepla), kotly na biomasu (výroba tepla) a tepelné čerpadlá (výroba tepla)	
	Využívanie kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie a modernizácia rozvodov tepla z centrálného zásobovania teplom	
1.4.3 Realizácia preventívnych opatrení na zníženie rizika povodní, požiarov a iných rizík	Výstavba a rekonštrukcia vodných stavieb, ako ochranné hrádze, hate a protipovodňové línie, úpravy vodných tokov vrátane manipulačných zariadení, opatrenia spojené so zelenou infraštruktúrou a tiež opatrenia na spomalenie odtoku vody z povodia rieky Kysuce a opatrenia podporujúce akumuláciu vody v lokalitách obce na to vhodných	
	Aktualizácia máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika a plánov, podpora prevencie, prieskumu a sanácie havarijných zosuvov súvisiacich so zmenou klímy, ako aj hydrologických prieskumov zameraných na vymedzenie deficitných oblastí a zabezpečenie pitnej vody	
	Zabezpečenie komplexnej ochrany územia obce Podvysoká pred povodňami	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 2.1 Zabezpečiť prispôsobenie sa služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti hlavným výzvam súčasnosti

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
2.1.1 V reflexii na demografický vývoj v obci prispôsobenie kapacít a foriem sociálnej a zdravotnej starostlivosti	Výstavba denného stacionára alebo zariadenia pre seniorov, teda zariadení sociálnych služieb v zmysle neustále meniacich sa podmienok v oblasti demografického vývoja obyvateľov obce	
	Vybudovanie nového zariadenia starostlivosti o deti do 3 rokov	
2.1.2 Rozvíjanie externej formy sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti s dôrazom na seniorov a osôb so zdravotným postihnutím	Rozvíjanie terénnych foriem opatrovateľskej služby a ošetrovateľskej starostlivosti v zmysle zabezpečenia potrieb klienta prioritne v jeho rodinnom prostredí	
	Vytváranie mobilných odborných jednotiek schopných poskytovať starostlivosť osobám odkázaným na starostlivosť inou fyzickou osobou	
2.1.3 Koncepcia sociálnej a zdravotníckej starostlivosti v obci Podvysoká	Vypracovanie koncepčného strategického materiálu definujúceho a stanovujúceho celý komplex produktov a služieb sociálnej zdravotníckej starostlivosti v obci Podvysoká	
	Všeobecné záväzné nariadenie k sociálnej a zdravotníckej starostlivosti v obci Podvysoká prijaté obecným zastupiteľstvom obce Podvysoká	
	Obnova zdravotníckej starostlivosti v obci Podvysoká (lekár pre dospelých, stomatológ)	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 2.2 Podporovať sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín a ich uplatnenie na trhu práce

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
2.2.1 Podpora zamestnanosti v obci Podvysoká	Podpora profesionálneho správania sa zamestnancov obecnej samosprávy Podvysoká prostredníctvom školení a vzdelávania	
	Zvyšovanie profesionality výkonu a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu a služieb sociálnej inklúzie pre obecnú samosprávu prostredníctvom vytvorenia celoživotného systému vzdelávania	
	Zefektívnenie súčasných a zavedenie nových nástrojov s cieľom zvýšiť aktivity ľudí ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením	
	Vytváranie inovatívnych nástrojov zamestnanosti v oblastiach s vysokou prítomnosťou osôb ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením	
	Podpora zamestnanosti v obci s dôrazom na zapojenie znevýhodnených skupín do aktívneho života cez možnosť využívania projektov štrukturálnych fondov EÚ	
2.2.2 Možnosti vzdelávania sa obyvateľov obce ohrozených nezamestnanosťou a sociálnou exklúziou	Vytvorenie podmienok na doplnujúce vzdelávanie sa obyvateľov obce s nízkou vzdelanostnou úrovňou	
	Využívanie informatizačných systémov na sprostredkovanie vedomostí a poznatkov	
	Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne obyvateľov obce s osobitými vzdelávacími potrebami	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 2.3 Podporovať rozvoj bytovej výstavby a výstavby sociálnych zariadení

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
2.3.1 Výstavba nájomného bytového domu v obci Podvysoká	Výstavba nájomného bytového domu s 12 bytovými jednotkami	
	Rekonštrukcia a rozšírenie elektrickej rozvodnej siete súvisiaca s realizáciou bytovej výstavby	
	Dobudovanie infraštruktúry a úprava okolia nájomného bytového domu podľa potrieb a záujmov individuálnych stavebníkov	
	Nájomný bytový dom s využitím malých zariadení obnoviteľných zdrojov energie - fotovoltické panely (výroba elektriny), veterné turbíny (výroba elektriny), slnečné kolektory (výroba tepla), kotly na biomasu (výroba tepla) a tepelné čerpadlá (výroba tepla)	
	Vypracovanie projektovej dokumentácie potrebnej k výstavbe nájomného bytového domu	
	Príprava pozemkov pre potreby individuálnej bytovej výstavby v častiach obce Podvysoká - „U Mojičkov, U Comorkov, U Hrošov, U Hranca“	
	Začlenenie jednotlivých parciel novej výstavby do územného plánu obce Podvysoká za stavebné parcely	
	Vypracovanie urbanistických štúdií pre lokality v obci a územný plán	
	Majetkovo-právne vysporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom vo vybraných lokalitách v obci a vybudovanie potrebnej infraštruktúry	
2.3.2 Výstavba Zariadenia pre seniorov, prípadne denného stacionára	Budovanie nových zariadení sociálnych služieb a obstaranie ich vnútorného vybavenia	
	Zrealizovanie výstavby Zariadenia pre seniorov , prípadne denného stacionára v obci	
	Vývarovňa a roznáška jedál pre starších obyvateľov obce Podvysoká	
	Vypracovanie projektovej dokumentácie relevantnej pre výstavbu Zariadenia pre seniorov, prípadne denného stacionára pre starších obyvateľov obce Podvysoká	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 3.1 Racionálne a efektívne využívať prírodné a kultúrne dedičstvo

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
3.1.1 Vytvoriť podmienky pre etablovanie tradičných ľudových zvykov a remeselných zručností do života obce	Tvorba funkčných väzieb medzi inštitucionálnym zázemím podnikateľských subjektov pôsobiach v obci a prezentátormi ľudových zvykov a remesiel	
	Vytváranie priestoru pre transfer tradičných ľudových postupov do života obce	
3.1.2 Ďalej zveľaďovať hmotné a nehmotné kultúrne dedičstvo	Identifikácia jedinečných znakov kultúrneho dedičstva obce Podvysoká a ich využitie pre potreby návštevníkov obce	
	Zvyšovanie reálnej dostupnosti k prvkom kultúrneho dedičstva na území obce Podvysoká	
3.1.3 Zachovávať kvalitu a rozmanitosť prírodného dedičstva	Zachovanie krajinného rázu typického pre obec Podvysoká	
3.1.4 Podporiť renováciu kultúrnych pamiatok a iných historických objektov na území obce	Obnova kultúrnych pamiatok a historických objektov ako aj pamiatkových zón v obci a zabezpečenie ich primeranej ochrany a udržiavania	
	Inovatívne formy prezentovania kultúrnych pamiatok	
	Opätovné využívanie objektov na komerčné účely pri zachovaní ich vzhľadu a jedinečnosti	
3.1.5 Vytváranie podmienok pre rozvoj občianskeho, duchovného a športového života obce (spolky, združenia, podujatia ...)	Priestorové podmienky pre činnosť spolkov a združení (najmä v rekonštruovanom kultúrnom dome)	
	Pokračovanie a inovácia v rozvoji odkazu športových a kultúrnych podujatí	
	Obnovovanie a udržiavanie starých remesiel, podpora športových turnajov a súťaží v obci	
	Vytváranie podmienok pre etablovanie tradičných ľudových zvykov a remeselníckych zručností do života obce Podvysoká	
	Udržiavanie existujúcich ľudových tradícií, podpora remeselníckej výroby, postupné oživovanie ďalších miestnych ľudových tradícií a zvykov (stavenie mája, zábavy ...)	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 3.2 Podporovať spoluprácu na národnej a medzinárodnej úrovni

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
3.2.1 Vytvárať siete a partnerstvá pre potreby projektovej spolupráce na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni	Podpora občianskych iniciatív, projektov multisektorovej spolupráce, efektívne fungovanie sietí	
	Prehľbovanie spolupráce rôznych socioekonomických partnerov na území obce za účelom jej integrovaného rozvoja	
	V spolupráci so socioekonomickými partnermi pravidelné monitorovanie napĺňania PHSR obce Podvysoká, operačných programov a ostatných strategických dokumentov relevantných pre územie obce a vyhodnocovať ich dopady na danom území obce	
	Podpora vytvárania partnerstiev na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni s cieľom zvýšenia dostupnosti finančnej podpory obce v mikroregióne	
3.2.2 Rozvíjať cezhraničnú, interregionálnu a medzinárodnú spoluprácu regionálnych subjektov	Využitie nadviazaných cezhraničných partnerstiev na ďalší rozvoj bilaterálnej i multilaterálnej cezhraničnej spolupráce	
	Rozvíjanie cezhraničných partnerstiev miestnych akčných skupín	
	Zintenzívnenie účasti obce Podvysoká na projektoch medzinárodnej a nadnárodnej spolupráce prispievajúcich k naplneniu stratégie PHSR obce Podvysoká	
3.2.3 Podporovať spoluprácu pri organizovaní športových, voľnočasových a kultúrno-spoločenských aktivít a vytvárať podmienky na ich rozvoj	Udržiavanie tradície organizovania etablovaných športových, voľnočasových a kultúrno-spoločenských aktivít a podujatí v obci Podvysoká	
	Vytváranie podmienok pre zvyšovanie možností zmysluplného využívania voľného času vrátane organizačného zabezpečenia a udržiavania, rozširovania a modernizácie potrebnej infraštruktúry	
	Ďalší rozvoj ľudských zdrojov v oblasti športových, voľnočasových a kultúrno-spoločenských aktivít ako nevyhnutný predpoklad ich skvalitňovania	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 3.3 Modernizovať vzdelávanie vrátane ďalšieho vzdelávania

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
3.3.1 Zlepšenie podmienok pre zvýšenie hrubej zaškolenosti detí v materskej škole	Výstavba nového objektu materskej školy vrátane prvkov inkluzívneho vzdelávania (inovatívneho prístupu v oblasti vzdelávania), prípadne rozširovanie kapacít existujúceho objektu materskej školy a jej materiálno-technické vybavenie	
	Rekonštrukcia materskej školy v obci zameraná na zvýšenie energetických úspor	
	Rekonštrukcia vnútorného zariadenia materskej školy v obci Podvysoká	
	Vypracovanie projektovej dokumentácie rekonštrukcie materskej školy	
3.3.2 Zabezpečenie modernizácie vzdelávania na základnej škole v obci Podvysoká	Prípadná rekonštrukcia základnej školy (vrátane telocvične) v obci a prislúchajúcich školských zariadení na zvýšenie energetických úspor a na zvýšenie štandardu výučby v základnej škole	
	Rekonštrukcia a dovybavenie vnútorného zariadenia Základnej školy Podvysoká	
	Vypracovanie projektovej dokumentácie rekonštrukcie základnej školy	
	Zabezpečenie vybavenosti základnej školy interaktívnymi triedami a laboratóriami budúcnosti zvyšujúcimi interaktívnosť a participáciu žiakov	
	Podpora projektového vzdelávania vedúceho k zvýšeniu praktických zručností žiakov, podpora mobility žiakov (mládeže) v rámci účasti na voľnočasových aktivitách a neformálnom vzdelávaní	
	Podpora inovatívnych a alternatívnych metód vzdelávania a vyučovacích metód	
3.3.3 Vybudovanie siete malých ihrísk, prípadne rekonštruovanie športového areálu futbalového klubu Slovan Podvysoká	Dobudovanie športového areálu TJ FK Slovan Podvysoká na viacúčelové športové a relaxačné centrum, materiálové a technické vybavenie objektov športového areálu	
	Dobudovanie novej siete malých ihrísk a rekonštrukcia už existujúcich ihrísk v obci, vybudovanie nových viacúčelových ihrísk, ich materiálno-technické a servisné vybavenie	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 4.1 Rozvíjať cestovný ruch v obci Podvysoká

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
4.1.1 Podpora budovania celoročnej ponuky atraktívnych produktov cestovného ruchu vrátane zvyšovania kvality služieb a ľudských zdrojov	Tvorba komplexných produktov cestovného ruchu s využitím jedinečností a miestnych atraktivít	
	Využívanie nových foriem propagácie cestovného ruchu a kultúry v obci Podvysoká	
	Zavádzanie produktov a služieb cestovného ruchu prístupných všetkým cieľovým skupinám vrátane seniorov, zdravotne postihnutých, cudzincov a pod.	
4.1.2 Podpora udržania a ďalšieho rozvoja inštitucionálneho zázemia koordinujúceho a podporujúceho rozvoj cestovného ruchu	Zabezpečenie a postupné rozširovanie mechanizmu financovania cestovného ruchu v obci Podvysoká prostredníctvom platnej legislatívy	
	Prehľbovanie spolupráce obce Podvysoká s krajskou organizáciou cestovného ruchu, oblastnými organizáciami cestovného ruchu a ostatnými aktérmi cestovného ruchu za účelom ďalšieho rozvoja cestovného ruchu v obci	
4.1.3 Budovanie a obnova cyklotrás a trás pre bežecké lyžovanie a modernizácia služieb pre ich užívateľov	Doplnenie značenia a mobiliáru trás v zmysle zvyšovania ich atraktivity a zabezpečenie dostatočných informačných zdrojov o atraktivitách územia vo svojom okolí	
	Vzájomné prepájanie trás s trasami v susediacich obciach	
	Zabezpečenie primeranej údržby a obnovy mobiliáru na vytvorených trasách	
4.1.4 Udržiavať jedinečné črty obce a využiť ich na tvorbu produktov cestovného ruchu	Podpora rozvíjania kultúrno-poznávacieho cestovného ruchu v obci	
	Tvorba produktov cestovného ruchu (napr. náučné chodníky, poznávacie trasy ...) postavených na jedinečnosti jednotlivých lokalít v obci Podvysoká	
4.1.5 Koncepcia rozvoja cestovného ruchu, turizmu a rekreácie v obci Podvysoká	Strategický materiál stanovujúci smer, postupy a konkrétne aktivity a činnosti v rozvoji cestovného ruchu, turizmu a rekreácie	
	Plán peších turistických, cykloturistických a lyžiarsko-bežeckých tratí v katastri obce s prepojením na okolité obce	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

4.1.5 Koncepcia rozvoja cestovného ruchu, turizmu a rekreácie v obci Podvysoká	Plán lokalít oddychu, turizmu a rekreácie	
	Plán informačného systému a značenia v obývaných častiach a v predmete koncepcie dotknutých častí obce Podvysoká	
	Koncepcia propagačno-informačnej a marketingovej prezentácie obce	
	Koncepcia špeciálne orientovaná na ponuku produktov a služieb v oblasti cestovného ruchu v rámci obce Podvysoká	
	System plošných informačných a propagačných panelov a značiek orientujúcich návštevníkov v rámci katastra obce	
	Turisticko-informačné centrum obce Podvysoká	
4.1.6 Strieborná Kysuca	Vybudovanie pešej, bežeckej, cyklistickej, bežkárskej, športovej a relaxačnej zóny Čadca - Makov (časť Podvysoká)	
	Vybudovanie trasy okolo rieky Kysuca, ktorá bude vedená zväčša po regulovanom brehu rieky Kysuca	
	Vybudovanie drobnej infraštruktúry (oddychové sedenia, prístrešky)	
	Priestorové informačné značenie	
	Úprava pozemkov v katastrálnom území obce Podvysoká na parkové plochy pre oddychové zóny	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 4.2 Podporiť hospodársky rozvoj a spolupracujúce prostredie v obci Podvysoká

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
4.2.1 Vytváranie vhodných podmienok na vznik, uchovanie, obnovu a rozvíjanie podnikateľských aktivít a služieb v obci	Vytváranie vhodných podmienok na vznik, uchovanie, obnovu a rozvíjanie podnikateľských aktivít a služieb v obci	
	Podpora službám, tvorbe a ponuke produktov v rámci cestovného ruchu a turizmu	
4.2.2 Dlhodobá podpora miestnych podnikateľských subjektov	Výber vhodných priestorov pre novovznikajúce podnikateľské subjekty	
	Vytvorenie motivačného podnikateľského prostredia za účelom oživenia miestneho podnikania	
4.2.3 Rozšírenie siete služieb v obci Podvysoká	Rozšírenie siete podnikateľských subjektov poskytujúcich služby v obci, napr. o lekáreň, opatrovateľskú službu, kominárske a cintorínske služby	

Špecifický cieľ 4.3 Rozvíjať služby a podporovať zavedenie inovácií

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
4.3.1 Systematická podpora začínajúcich podnikateľských subjektov v obci	Organizovanie aktivít a podujatí na stimuláciu podnikateľských aktivít a rozvoj podnikateľského potenciálu	
	Budovanie vhodného podnikateľského prostredia v obci Podvysoká	
4.3.2 Vytváranie podmienok pre rozvoj rôznych druhov priemyslu	Organizovanie aktivít na stimuláciu rozvoja rôznych druhov priemyslu v obci Podvysoká	
4.3.3 Podpora rozvojových aktivít malých a stredných podnikateľov v jednotlivých podnikateľských oblastiach	Vytváranie podmienok a podpora rozvojových aktivít v jednotlivých podnikateľských oblastiach malého a stredného podnikania	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PODVYSOKÁ NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 4.4 Zabezpečiť účinnú a otvorenú modernú obecnú samosprávu vytvárajúcu priaznivé prostredie v obci

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
4.4.1 Posilnenie a zefektívnenie obecnej samosprávy	Podpora rozvoja ľudských zdrojov a optimalizácie procesov obecnej samosprávy Podvysoká	
	Zefektívnenie činností obecnej samosprávy	
	Rekonštrukcia a revitalizácia budovy Obecného úradu na spoločenské a administratívno-správne centrum obce Podvysoká	
	Rekonštrukcia objektu obecného úradu s novým dispozičným riešením a servisným zázemím	
	Vybudovanie viacúčelovej sály a jej materiálno-technické vybavenie	
	Zriadenie priestorov pre knižnicu s internetom a informačnými službami, materiálno-technické vybavenie daných priestorov	
	Zriadenie priestorov pre činnosť a aktivity spolkov a združení, materiálno-technické vybavenie daných priestorov	
	Informatizačné a materiálno-technické vybavenie priestorov obecného úradu	
	Elektronicky komunikujúca a efektívna obecná samospráva	
	Modernizácia regionálnej a miestnej infraštruktúry pamäťových a fondových inštitúcií	
4.4.2 Vytváranie vhodných podmienok pre vznik a dlhodobé udržiavanie nových pracovných síl v záujme rozvoja zamestnanosti	Podpora miestnych podnikateľských subjektov z dôvodu zamestnania nových pracovných síl z radov obyvateľov obce Podvysoká	